

**LAITILA KODJALA
VIRILÄN VAINIONMÄKI kalmisto A 1993**

Kertomus kaivauksesta rautakautisella polttokalmistolla

Museovirasto, arkeologian osasto/Jyri Saukkonen

Sisällys

1.	JOHDANTO	3
2.	PERUSTIEDOT KAIVAUSPAIKASTA	5
3.	KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA	6
4.	KAIVAUSPAIKAN KUVAUS	6
5.	KAIVAUSALUE, KAIVAUSMENETELMÄ JA KAIVAUSTYÖN KULKU	7
6.	MAKROFOSSIILITUTKIMUKSET	8
7.	KALMISTON RAKENTEESTA	9
7.1	Havainnot kalmistoon kuulumattomista täytemaasta ja kivistä	9
7.2	Kalmistokiveys ja sen välinen kalmistomaa	10
7.3	Muuta kalmiston pintaa korkeampi, kumparemainen alue	11
7.4	Tummat juovat kalmiston pohjassa	11
7.5	Kalmistomaaläikät kalmiston pohjassa	12
7.6	Kuopat kalmiston pohjassa	12
7.7	Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa	13
7.8	Pystyssä olevat kivet kalmiston pohjassa	14
7.9	Kookkaat kivet, joissa lohkeamia	14
7.10	Muita tietoja	15
8.	KALMISTON KUPPIKIVESTÄ	15
9.	LÖYDÖT	16
9.1	Yleistä	16
9.2	Käsite löytökokonaisuus	16

9.3	Löytökokonaisuus KM 27777:88-144 löytöineen	17
9.4	Löytökokonaisuus KM 27777:462-475 löytöineen	22
9.5	Löydöt löytökokonaisuuksien ulkopuolelta	23
10.	TIIVISTELMÄ	26
	KAIVAJINA TYÖSKENNELLEET ARKEOLOGIAN HARRASTAJAT	27
	NEGATIIVILUETTELO	28
	DIALUETTELO	37
	KARTTALUETTELO	43
	KARTAT	44
	KUVAT	60
	MAKROFOSSIILIANALYYSI, Marjatta Aalto 1994	87

1. JOHDANTO

Museoviraston arkeologian osasto jatkoi 1986 aloitettua Laitilan kaupungin Kodjalan kylän Virilän Vainionmäen kalmiston A, polttokalmiston, kaivausta 31.5.-18.6.1993. Kenttätöypäiviä kertyi 15. Tarkoitus on ollut alun pitäen tutkia kaivauspaikka usean vuoden kuluessa arkeologian osaston (aiemmin esihistorian toimiston) tutkimushankkeena ja julkaista tutkimusten tulokset; hankkeesta on käytetty nimitystä Laitila-projekti.

Kaivauksenjohtajana toimi allekirjoittanut ja tutkimusavustajana edellisien vuosien tapaan fil.yo. *Kirsi Valkama* (o.s. Laine), joka toimi myös jonkin verran piirtäjänä. Arkeologian osastolta kaivaukseen osallistuivat kaivajina ja/tai piirtäjinä seuraavat henkilöt: yli-intendentti *Paula Purhonen* (31.5.-11.6.), tutkijat *Tuula Heikkurinen-Montell* (7.-11.6.) ja *Helena Ranta* (14.-18.6.), arkistonhoitaja *Leena Söyrinki-Harmo* (14.-18.6.) sekä va. tutkija *Marianne Schauman-Lönnqvist* (31.5.-4.6.).

Kaivajina toimi, edellä mainittujen Museoviraston arkeologian osaston työntekijöiden lisäksi, 23 henkilöä. Heistä suurin osa, 17, oli arkeologian harrastajia (ks. luettelo s. 27). Harrastajista 11 oli osallistunut kaivaukseen jo 1992. Edellisenä vuonna kaivajina toimineisiin harrastajiin arkeologian osasto oli ottanut kirjeitse yhteyttä 21.4.1993. Varsinais-suomalaisten arkeologian harrastajien lisäksi joitakin harrastajia oli myös muualta Suomesta. Muut kaivajat olivat Laitilan kaupungin työntekijät *Ritva Koskirinta* ja *Seija Lindeman*, tyko-kurssilainen *Iiro Vuorio* Uudestakaupungista, lautilalaiset veljekset *Jorma* ja *Sakari Mäkilä* sekä tutkija evp. *Anna-Liisa Hirviluoto*, joka kävi kaivamassa yhtenä päivänä. Yksittäiset harrastajat eivät yleensä työskennelleet kaivauksella joka päivä, joten keskimääräinen päivittäinen kaivajamäärä jäi selvästi alle 23:n.

FT *Marjatta Aalto* apulaisenaan metsätalousinsinööri *Rauno Lähdekorpi* olivat kaivauksella tekemässä makrofossiilitutkimuksia 14.-18.6. (ks. luku 6).

Löydöt on puhdistanut ja suurimman osan kartoista puhtaaksi piirtänyt harjoittelijana HuK (FK 7.6.1994 alkaen) *Kreetta Lesell*. Valokuvien, negatiivien ja diojen tekstityksessä ovat avustaneet kertomusta tehtäessä tutkija *Helena Ranta*, tutkimusapulainen *Kaisa Dauksch* ja arkistoapulainen *Leila Muhonen*. Vedostekstit kuvien alle on kirjoittanut Helena Ranta.

Suurimman osa löydöistä on konservoinut FK *Päivi Pykälä-aho*, ja osan harjoittelija *Pia Klaavu* Vantaan konservointikoulusta. Konservointi on tehty Kansallismuseon konservointilaitoksella. Konservoijilta suullisesti saadut löytöjä koskevat tiedot on kirjoitettu löytöluetteloon kunkin alanumeron kohdalle.

Laitila-projektiin oli vuodeksi 1993 osoitettu 60000 mk Museoviraston arkeologian osaston määrärahasta. Summasta maksettiin kaivauksella 1993 kaivauksenjohtajan ja piirtäjäkulut. Osa mainitusta 60000 mk:sta käytettiin kaivauksen 1992 löytöluettelon ja kaivauskertomuksen tekoon sekä ko. vuoden löytöjen konservointiin, ja n. 12 % summasta siirrettiin käytettäväksi vuonna 1994. Muut arkeologian osaston henkilökuntaan kuuluvat kuin kaivauksenjohtaja ja tutkimusavustaja tekivät työtä virkatyönään. Myös Marjatta Aalto ja Rauno Lähdekorpi olivat kaivauksella omalla palkallaan. Kaivajista palkkaa nauttivat vain kaksi Laitilan kaupungin työntekijää.

Maanantaisin kaivauspäivän jälkeen pidettiin kaivausväelle esitelmä viereisen Kodjalan koulun luokkahuoneessa. Esitelmien pitäjät, ajankohdat ja aiheet olivat seuraavat: Marianne Schauman-Lönnqvist 31.5. vanhemman rautakauden päällikköhaudoista, Paula Purhonen 7.6. kristinuskon saapumisesta Suomeen ja Leena Söyrinki-Harmo 14.6. rautakautisista lastenhaudoista. Allekirjoittanut kertoi kaivauspaikasta ja löydöistä Kodjalan koulun oppilaille ja kaikille kolmelle opettajalle yhden oppitunnin ajan 2.6. Keskiviikkoiltaisina oli kaivauksen arkeologihenkilökunnan suunnittelema ja opastama arkeologinen retki harrastajakaivajille. Retket suuntautuivat seuraavasti: 2.6. Kaarinan Hulkkion varhaismetallikautisen asuinpaikan kaivaukselle ja eräille muille Kaarinan muinaisjäännöksille, 9.6. Euran muinaisjäännöksille sekä 16.6. Lappi Tl:n ja Rauman muinaisjäännöksille. Laitilan muna-markkinoiden ohjelmistoon kuulunutta kaivausesittelyä ei ollut tänä vuonna.

2. PERUSTIEDOT KAIVAUSPAIKASTA

Kunta: Laitila

Kylä: Kodjala (Kotjala)

Tilat ja maanomistajat:

- RN:o 14:27, omist. Esa Niela, os. Kodjala, 23800 LAITILA, puh. 922-55228.
- RN:o 14:26 Pallokenttä, omist. Laitilan kaupunki, os. Kaupungintalo, Keskuskatu 30, 23800 LAITILA, puh. 922-51700.

Kiinteistötunnukset: 400-410-0014-0027
400-410-0014-0026

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Kalmiston peruskoordinaatit: x= 6749 10
y= 537 18
z= n. 18,8-20,8 (alareuna-laki)

Kaivauslöydöt 1993: KM 27777:1-745 (diar. 1.7.1993)

Aiemmat löydöt:

KM 22964:1-45	(diar. 7.11.1985)
KM 23274:1-316b	(diar. 10.9.1986)
KM 23593:1-302	(diar. 23.6.1987)
KM 24389:1-356	(diar. 7.10.1988)
KM 24751	(diar. 6.8.1989)
KM 24834:1-384	(diar. 15.9.1989)
KM 25636:1-183	(diar. 30.6.1990)
KM 26563:1-270	(diar. 16.8.1991)
KM 27161:1-506	(diar. 10.7.1992)

Aiemmat kenttätutkimukset:

- Matti Bergström ym. 1985, tarkastus (Bergströmin kertomus)
- Matti Bergström, Juha Lauren, Timo Jussila & Tuula Heikkurinen-Montell 1986, fosfaattinäytteiden otto polttokalmiston ympäristöstä (kartta 1:500 ja muistiinpanot fosfaattinäytekuopista kaivauskertomuksen 1986 liitteenä)
- Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986-92, kaivauksia

Muut tutkimukset ja kertomukset:

- Tuula Auer, Kaksi konservointikertomusta vuodelta 1987 (toinen koskee löytöjä KM 22964 ja 23274 ja toinen löytöjä 23593). Esihist. toimiston top. arkisto.
- Pirjo Jussila, Makrofossiilianalyysi kaivauksen 1986 maanäytteistä (luettelo vuodelta 1987 kaivauskertomuksen 1986 liitteenä).
- Tuija Jantunen, fosfaattinäytteiden analyysi (taulukko vuodelta 1986 kaivauskertomuksen 1986 liitteenä).
- Tuula Heikkurinen-Montell, kaksi valokuvaa (neg. 65838-839) top. arkistossa.

Julkaisut: Jyri Saukkonen: Museoviraston kaivaukset Kodjalassa. Varelia 2/89. Åbo Akademiens kopieringscentral. S. 25-29.

3. KAIVAUSPAIKAN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA

Ks. kaivauskertomusta 1986, s. 4-5. - Ks. myös oheisen kaivauskertomuksen tiekarttaotetta s. 44 ja peruskarttaotetta s. 45.

4. KAIVAUSPAIKAN KUVAUS

Ks. kaivauskertomusta 1986, s. 7-9. - Ks. myös oheisen kaivauskertomuksen osayleiskarttaa s. 46.

5. KAIVAUSALUE, KAIVAUSMENETELMÄ JA KAIVAUSTYÖN KULKU
(Kartta kaivettujen kerrosten määrästä kaivausalueen eri osissa s. 47; työ kuvat: kuvat 19-20, 48; f. 103199-200, 103328; diat 31586-588, 31598-599.)

Kaivausta tehtiin kalmistokumpareella kahdella vierekkäisellä alueella. Toinen alue käsitti ruudut 492-499/200-209 ja oli laajuudeltaan n. 57 m²; alueen kaivaminen aloitettiin 1993. Alue rajautui kaakkoisosastaan 1986 kaivettuun koeojaan. Alueesta kaivettiin kaksi kerrosta, 1. ja 2. kerros, eikä aluetta kaivettu pohjaan; alue on kalmistokumpareen pohjoispuoliskon viimeinen vielä tutkimaton osa. Taso 2 ei vaaittu, joten tason 2 kartta liitetään vuoden 1994 kaivauskertomukseen. Ruudussa 499/202 olleen löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 kohdalla jouduttiin alueella kaivamaan myös taso 2 syvemmälle. Alueen lounaisosan ruudut olivat sillä alueella, mistä aiempien kaivaushavaintojen mukaan oli otettu maa-ainesta elokuussa 1985 kalmistokumpareta raivattaessa (ks. esim. kaivauskertomusta 1987, pintavaaituskartta s. 33, johon merkitty kalmistokumpareta raivattaessa syntyneen leikkauksen reuna). Kartoille (s. 47 ja 48) tämä alue on merkitty kaivauksen 1993 tason 1 karttamerkinnän mukaan nimityksellä kumpareen raivauksessa 1985 vahingoittunut alue.

Toinen alue sijaitsi ruuduissa 500-506/200-209, ja alueen pinta-ala oli enimmillään, tasossa 4, n. 53 m². Alueesta kaivettiin neljä kerrosta, 4.-7. kerros ja alue kaivettiin pohjaan. Kaivausalueiden pinta-ala oli yhteensä siis n. 110 m². Molemmat alueet ulottuivat kalmistokiveyksen ja/tai äärimmäisten löytöjen ulkopuolelle, mutta ruutujen 500-507/200-209 alueella lienee kuitenkin aiheellista varmistaa 1994, että myös alueen reunaosat on kaivettu kauttaaltaan loppuun asti.

Kaivausmenetelmä, kaivauksen dokumentointi, koordinaatisto ja kiintopiste on selostettu jo kaivauskertomuksessa 1986 (s. 9-11), eikä niihin puututa enää tässä, koska 1993 toimitettiin pääpiirteissään edellisten vuosien tapaan, noudatettiin samaa koordinaatistoa ja käytettiin samaa kiintopistettä. Ks. dokumentoinnin suhteen myös kaivauskertomusta 1992, s. 4. Aiemmistä vuosista poiketen luontaisesti murenevia kiviä ei merkitty enää tasokartoille. Kaivaus edistyi ripeästi, kuten edellisenäkin vuonna, ja suuri ansio tästä kuuluu jälleen kaivajina toimineille arkeologian harrastajille.

Kalmiston pohjaan kaivettujen alueiden täyttämistä jatkettiin kalmistokivillä ja -maalla kaivaustyön ohessa, mutta mitään osaa kaivetuista alueista ei ole entisöity vielä valmiiksi. Kaivauksen päätteeksi 1993 avattu alue peitettiin rakennusmuovilla edellisvuosien tapaan.

Kaivauksen aikana allekirjoittanut teki yleiskartan uusintakartoitusta, ja kertomuksen yleiskarttana on jo kaivauskertomuksessa 1992 käytetty uusittu osayleiskartta, joka kattaa vain pienen osan alkuperäisen yleiskartan alueesta (ks. yleiskartoituksesta tarkemmin kaivauskertomuksesta 1992, alaviite 1 sivulla 3). Kaivauspaikan ympäristö on tutkimusten kuluessa muuttunut etenkin siksi, että viereiselle Kodjalan koululle on rakennettu kookas laajennusosa.

Makrofossiilitutkimukset selostetaan luvussa 6., ja löytökokonaisuuksien tutkiminen ja dokumentointi kokonaisuuksien yhteydessä luvuissa 9.3 ja 9.4., joten esim. näitä koskeviin työkuviin viitataan ao. luvuissa.

6. MAKROFOSSIILITUTKIMUKSET

(Työkuvat: kuvat 18, 79-81; f. 103233, 103240, 103249; diat 31600-604.)

Kuten johdannossa mainitaan, FT Marjatta Aalto apulaisenaan metsätalousinsinööri Rauno Lähdekorpi oli kaivauksella tekemässä makrofossiilitutkimuksia 14.-18.6. He kelluttivat Marjatta Aallon ottamat näytteet kaivauspaikan vieressä. Marjatta Aallon analyysistä toimittamat tiedot ovat sivuilla 87-91. Analyysissa löytyneitä kasvijäänteitä tai muita löytöjä, joita myös mainitaan Marjatta Aallon tiedoissa (näytteet 3, 12 ja 13), ei ole luetteloitu kaivauksen löytöluetteloon. Makrofossiilitutkimuksiin viitataan kertomuksessa myös sivuilla 13 ja 14 kalmiston pohjassa olleiden kuopan ja kivetyn paalunsijan yhteydessä.

7. KALMISTON RAKENTEESTA

7.1 Havainnot kalmistoon kuulumattomista täytEMAasta ja kivistä

Ennen kalmiston rakenteen selostusta on syytä puuttua otsikossa mainittuihin seikkoihin.

Ruutujen 492-499/200-208 alueella oli turpeen alla, kalmiston pinnassa, paikoin kivensekaista täytEMAata. Sen joukossa olleet kivet olivat aivan kalmistokivien kaltaisia. Tällaisia kalmiston rakenteeseen kuulumattomia kiviä oli yhtenäisenä alueena varsinkin alueen kaakkoisreunalla; myös kalmistokumpareen vastakkaisella puolella havaittiin 1990 laajalti kivensekaista täytEMAata (ks. kaivauskertomusta 1990, s. 3). TäytEMAaan mukana paikalle joutuneet kivet olivat selvästi irtonaisempia kuin kalmistokiveykseen kuuluvat kivet, ja osa niistä oli jopa aivan irtonaisia. TäytEMAassa oli myös maatonutta turvetta ja takkuunutta juurakkoa. TäytEMAahan ja sen joukossa olleisiin kiviin kiinnitettiin huomiota kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun taso 1 oli piirretty ja kuvattu. Tämän jälkeen tasokartasta poistettiin ne kivet, jotka olivat selvästi täytEMAaan mukana tulleita ja siis kalmiston rakenteeseen kuulumattomia. Niiden alta paljastuneet kivet merkittiin tasoon 1, mutta täytEMAaan mukana tulleet kivet ovat luonnollisesti tasosta otetuissa kuvissa. TäytEMAaan mukana tulleiden kivien täydellinen erottaminen kalmiston kivistä oli kuitenkin mahdotonta, ja tämän vuoksi tasokartallakin lienee vielä täytEMAaan mukana tulleita kiviä.

Kaivauskertomuksessa 1992 (s. 6 viitteinen) on selostus sekundaarisesta, saviperäisestä maasta ja sekundaarisista kivistä ruuduissa 500-506/200-209. Harrastajakaivaja *Jaakko Laaksonen* kertoi kaivauksen aikana, että kyseiselle alueelle, josta kaivettiin 1.-3. kerros 1992 ja joka kaivettiin pohjaan 1993, on ajettu täytEMAata viereistä koulun hiekkakenttää tasoitettaessa. Ilmeisesti samassa yhteydessä paikalle ovat joutuneet myös kalmistokumpareen ja kaivausalueen pohjoisreunalla, maanpinnalla olevat kookkaat kivet, jotka eivät ole kiinteitä maakiviä, mutta eivät kuulu myöskään kalmiston rakenteeseen.

Kalmistokiveyksen itäreunalla, ruuduissa 497-498/207 oli myös kookas pystyssä oleva kivi, joka ei ollut kiinteä maakivi eikä kuulunut kalmiston rakenteeseen. Kivi oli nimittäin

maanpinnalla ja on selvästi siirretty paikalle nykyaikana. Kivi näkyy selvästi monissa kuvissa.

Kookkaat kivet, jotka eivät kuulu kalmiston rakenteeseen, on merkitty tasokartoille merkinnällä S (= sekundaarinen kivi, ei kuulu kalmiston rakenteeseen).

Mainittakoon tässä yhteydessä myös, että profiilikarttaa piirrettäessä huomattiin, että kalmistokumpareen pinta oli painunut ja tiivistynyt vuosien kuluessa. Asiaan kiinnittivät huomiota Marianne Schauman-Lönnqvist ja Tuula Heikkurinen-Montell verratessaan piirrettävän profiilin vaaituslukuja aiempien vuosien lukuihin. Tiivistyminen ja painuminen johtuu varmaankin siitä, että kumpareella on liikuttu paljon kaivausten aikana.

7.2 Kalmistokiveys ja sen välinen kalmistomaa

Ruutujen 492-499/200-208 alueella, josta kaivettiin siis 1. ja 2. kerros, oli samanlainen tiheä kalmistokiveys ja tummaa noensekaista kalmistomaata kuin muuallakin kalmistossa aiempina vuosina. Kiveys päättyi varsin selkeärajaisesti kalmistokumpareen alaosaan. Kalmistomaa sen sijaan oli luontaisen maan sekaista kalmistokumpareen reunaosassa/reunaosan tuntumassa eikä sen raja erottunut paikalla, joten rajaa ei ole hahmotettu myöskään tasokartoille. Alueella sijainnut muuta kalmiston pintaa korkeampi, kumparemainen alue kuvataan luvussa 7.3. (Tasokartta s. 48; profiilikartta s. 53; kuvat 1-3, 33-34; f. 103227-228; diat 31499-502, 31544-546.)

Ruutujen 500-506/200-209 alueella, josta kaivettiin 4.-7. kerros, kiviä oli sen sijaan paljon vähemmän kuin edellä kuvatulla alueella. Aluetta koskevat muut havainnot selostetaan luvuissa 7.4 - 7.9, joissa viitataan myös tason 5 jälkeen otettuihin kuviin. (Tasokartat s. 49-52; kuvat 4-8; f. 103205, 103214; diat 31503-513.)

7.3 Muuta kalmiston pintaa korkeampi, kumparemainen alue (Diat 31500-501.)

Kaivauksella kiinnitettiin huomiota muuta kalmiston pintaa korkeampaan, kumparemaiseen alueeseen, joka rajoittui pintavaaituskartan ja tason 1 tasokarttojen perusteella pääosin seuraavien koordinaattilinjojen sisäpuolelle: (1) $x = n. 498,50-499,00$; (2) $x = n. 501,50$; (3) $y = n. 200,75$; (4) $y = n. 203,50-203,75$. Alueen halkaisija oli n. $2\frac{1}{2}-3$ m edellä mainituista koordinaateista mitattuna. Kumparemainen alue kohosi ympäröivästä kalmistosta ehkä n. 30-35 cm. Otsikon alla mainittujen diojen lisäksi alue - linjan $x = 500$ eteläpuoleinen osa siitä - näkyy hyvin kuvassa 2 ja negatiiveissa f. 103227-228. Se erottuu myös profiilikartassa s. 53. Ks. kumparemaisesta alueesta myös löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 selostuksen yhteydestä s. 20.

7.4 Tummat juovat kalmiston pohjassa

Pohjaan kaivetulla alueella oli tummia, noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, koskemattomassa pohjahiekasta. Juovia oli kahdella erillisellä alueella.

Laajempi juovia käsittänyt alue sijaitsi kalmistokumpareen pohjoisosassa, ruuduissa 502-504/200-205. Alue on tason 6 kartalla, jossa aluetta ympäröi puhdas pohjahiekka. Alueella oli tummaa noensekaisesta kalmistomaata käsittävien juovien lisäksi tummaa noensekaista kalmistomaata, joka oli paikoin puhtaan pohjamaan sekaista sekä (alueen itäosassa) savipi-toista hiekkaa ja valkoista hiekkaa. Juovia oli koko edellä kuvatulla, n. $5\frac{1}{2}$ m pitkällä ja n. $1\frac{1}{2}$ m leveällä alueella; tasokartalle juovat on piirretty kaavamaisesti yksinkertaistaen. Juovat olivat itä - länsi/itäkaakko - länsiluode -suuntaisia, suurimmaksi osaksi n. 3-8 cm leveitä ja n. 2-5 cm syviä. Vain yksi juovista oli edellä mainittuja mittoja selvästi kookkaampi; kyseisen juovan suurin leveys oli 13, suurin syvyys 10 cm, ja juovan levein kohta oli toisessa päässä, josta juova kapeni toista päätä kohti. Jonkin verran oli havaittavissa myös edellä mainittuun suuntaan (itä - länsi/itäkaakko - länsiluode) nähden poikittain olevaa juovaisuutta, mutta näin päin juovia oli kuitenkin paljon vähemmän. Juovien alue erottui edellisessä tasossa, tasossa 5, laajana yhtenäisenä tummaa noensekaista

kalmistomaata käsittävänä vyöhykkeenä, joka oli paikoin puhtaan pohjahiekan sekaista. (Tasokartta s. 51; kuvat 9-17; f. 103221, 103248, 103251, 103261; diat 31514-525.)

Pienempi juovia käsittänyt alue sijaitsi kalmistokumpareen itä-/koillisreunalla, ruuduissa 500-503/206-207. Alueen pituus oli n. 3½ m ja leveys n. 1 m. Alueella oli tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia läikkiä sekä juovia, jotka olivat lähinnä etelälounais-pohjoiskoillis -suuntaisia. Alue oli myös koskemattoman pohjahiekan sekaista. Aivan alueen itäreunalla, suurimmaksi osaksi ruuduissa 501-503/207-208 oli vierekkäin kolme isoa kiveä, jotka on selostettu jo edellä. Juovat erottuivat selvästi heikommin kuin edellä kuvattun laajemman alueen juovat, eikä niitä piirretty tasokartalle, mutta itse alue näkyy tason 6 kartalla. Kyseisellä alueella oli siellä täällä kuitenkin enemmän pieniä hiilenpaloja kuin laajemmalla juovia käsittäneellä alueella. (Tasokartta s. 51; f. 103224; dia 31526.)

7.5 Kalmistomaaläikät kalmiston pohjassa

Kalmiston pohjaosassa, ruuduissa 503/207-208 ($x= 503,25-95$; $y= 207,83-208,18$) oli lähekkäin neljä pientä noensekaista kalmistomaaläikkää. Läikkien koko oli muutamia senttejä. Läikät ovat tasojen 4 ja 5 kartoilla. Läikistä otetutuissa kuvissa on vain kaksi keskimmäistä läikkää. (Tasokartat s. 49-50; kuvat 21-22; dia 31527.)

Kaksi vastaavankaltaista läikkää oli lähekkäin myös ruudussa 501/206 ($x= 501,65-83$; $y= 206,82-88$). Läikät ovat tason 5 kartalla s. 50.

7.6 Kuopat kalmiston pohjassa

Kalmiston pohjasta, ruutujen 500-504/200-202 alueelta paljastui muutamia kuoppia, jotka näkyivät aluksi puhtaan pohjahiekan ympäröiminä tummina läikkinä. Kuopat olivat siis kalmiston alaisessa puhtaassa pohjahiekassa. Ne on merkitty tason 7 (pohjatason) kartalle (s. 52). Kahdesta kuopasta on seuraavassa tarkempia tietoja.

Suurimmaksi osaksi ruudussa 500/200 oli lähes pyöreä kuoppa, joka ulottui vähän myös ruutujen 501/200 ja 500/201 alueille. Kuopan halkaisija oli 65-70 cm ja syvyys n. 25 cm.

Kuopan yläosassa oli aikamoinen määrä hiiltä, kun taas syvemmällä kuopassa oli vain tummaa maata, mutta ei hiiltä. Kuopasta tuli löytöinä vähän palanutta savea (KM 27777:706). (Tasokartta s. 52; kuva 23; dia 31528.)

Ruudussa 504/200 oli pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija oli 40-50 cm ja syvyys n. 20 cm. Kuoppa näkyi tummana läikkänä tasossa 4 ja se paljastui kaivettaessa patamaiseksi kuopaksi. Kuoppa oli täynnä tummaa kalmistomaata, jossa oli hiiltä ja palamatonta savea. Hiilestä osa oli koksintapaista, ja ainakin 2/3 hiilestä oli syiden perusteella pystyasennossa. Kovaa, pystyssä ollutta hiiltä oli kuopan länsiosassa. Muualla kuopan alueella hiiltä oli vähemmän, mutta hiiltä oli kuitenkin kauttaaltaan kuopassa varsin paljon. Harmaata, palamatonta savea oli siellä täällä, kuopan keskellä, "klöntteinä" eri syvyydellä. Aivan kuopan pohjalla oli kiviä, jotka erottuvat kuopasta otetuissa valokuvissa ja dioissa, mutta muuten kuoppa oli kivetön. Kaivauksessa kuopasta saatiin löytöinä vähän palanutta savea ja palanutta luuta (KM 27777:703-704), ja kuopasta on luetteloitu myös kaksi hiilinäytettä (KM 27777:745, näytteet 2-3). Kuopasta otettiin makrofossiilinäytteitä (s. 89-90, näyte 3). Makrofossiilianalyysissä löytyneitä kasvijäänteitä ja luuta ei ole luetteloitu kaivauksen löytöluetteloon. (Tasokartta s. 52; kuvat 24-26; f. 103254; diat 31529-532.)

Muut kalmiston pohjassa olleet, edellisiä pienemmät, kuopat näkyvät siis tason 7 tasokartalla. Muista kuopista tuli yhdestä löytöinä vähän kuonaa ja palanutta luuta (KM 27777:686-687).

7.7 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa

(Kartat s. 54-55; kuvat 27-32; f. 103234, 103236, 103238, 103258, 103260, 103265-266; diat 31533-543.)

Kalmiston alaisessa puhtaassa pohjahiekassa, ruuduissa 500-501/203, valtaosin ruudussa 500/203, oli kivetty paalunsija. Paalunsija paljastui, kun sitä ympäröivä alue oli kaivettu tasoon 6, jolloin paalunsijaa ympäröivä alue oli kaivettu jo pohjaan. Paalunsijassa oli kaksi kivikerrosta (kartat 1-2), ja sen sisus oli nokimaata. Paalunsijasta tuli kaivauksessa löytöinä vähän palanutta savea, palanutta luuta ja kuonaa (KM 27777:653-660), ja paalunsijasta on luetteloitu hiilinäyte (KM 27777:745, näyte 1). Kuopasta otettiin myös makro-

fossiilinäyte (s. 90-91, näyte 9). Makrofossiilianalyysissä löytyneitä kasvijäänteitä ei ole luetteloitu kaivauksen löytöluetteloon.

7.8 Pystyssä olevat kivet kalmiston pohjassa (Tasokartat s. 51-52; kuva 23; dia 31528.)

Kalmiston pohjaosassa kiinnitettiin huomiota viiteen pystyssä olevaan kiveen. Kivistä neljä, tason 6 kartalle merkityt, sijaitsivat ruuduissa 500/202, 500-501/203, 502/200 ja 502/200-201 (tämä on myös tason 7 kartalla). Viides kivi on tason 7 kartalla ruudussa 500/201. Kivet olivat kalmiston alaisessa koskemattomassa pohjahiekassa. Kivet olivat luonnonkiviä eikä niissä havaittu merkkejä ihmisen käsittelystä. Kaivauksen aikana kivien merkitystä ei pystytty selvittämään, mutta luontainen selitys niille voisi olla, että kivet on kääntänyt pystyyn routa. Aiempina vuosina tämänkaltaisia kalmiston pohjassa pystyssä olevia kiviä ei ole havaittu.

7.9 Kookkaat kivet, joissa lohkeamia (Tasokartat s. 49-51.)

Pohjaan kaivetulla alueella havaittiin kolmessa kookkaassa kivessä lohkeamia, jotka ovat selvästikin tulen aiheuttamia. Kivet on merkitty tasokartoille merkinnällä L. Kaksi kivistä sijaitsi vierekkäin ruuduissa 501-502/207-208, ja kolmas kivi oli edellisten vieressä suurimmaksi osaksi ruuduissa 501/206-207. Viimeksi mainittu kivi lohkeili suorastaan kappaleiksi, mutta kahdesta muusta kivistä kappaleita ei irronnut. Kivet kohosivat selvästi kalmistokumpareen pintaa ylemmäksi. Ne eivät olleet kiinteitä maakiviä, mutta eivät myöskään nykyaikana paikalle siirrettyjä, vaan näyttivät selvästi kuuluvan kalmiston rakenteseen. Kappaleiksi lohkeillut kivi oli selvästi erilaista kivilajia kuin kaksi muuta kiveä, jotka olivat keskenään samannäköistä kivilajia. Kivilajien erot näkyvät parhaiten diakuvista.

Aivan kivien pohjoispuolella, suurimmaksi osaksi ruudussa 503/208 oli vielä neljäs iso kivi, jossa ei ollut kuitenkaan lohkeamia. Tämäkään kivi ei ollut kiinteä maakivi eikä pai

kalle nykyaikana siirretty, vaan näytti myös kuuluvan kalmiston rakenteeseen.

Kappaleiksi lohkeillut kivi, joka sijaitsi suurimmaksi osaksi ruuduissa 501/206-207, siirrettiin pois paikaltaan kappaleina, eikä kiveä tämän vuoksi ole enää tason 6 kartalla. Sen sijaan muut kivet jätettiin paikoilleen kokonsa vuoksi. Niitä ei ole kuitenkaan merkitty pohjatason (taso 7) kartalle, missä näkyvät kivet ovat kalmiston alla, koskemattomassa pohjamaassa olleita kiviä.

Selostetut kivet erottuvat hyvin jo kaivauskertomuksen 1992 tasojen 1-3 kartoilla, mutta 1992 kiviin ei kiinnitetty erityistä huomiota, vaikka suurimmaksi osaksi ruuduissa 501/206-207 ollut kivi on merkitty kartoille lohkeilleeksi.

7.10 Muita tietoja

Ruuduissa 500-505/200-209 ei havaittu kalmiston pohjassa jälkiä esim. vanhasta maatuoneesta turvekerroksesta, jollaisesta ei ole havaintoja aiemmiltakaan vuosilta.

8. KALMISTON KUPPIKIVESTÄ

Kuten kaivauskertomuksessa 1991 (s. 7) todetaan, kalmiston kuppikivi on osittain lohkoutunut. Tähän voidaan lisätä, että erityisesti kiven itäpää on lohkoutunut, ja että itäpään lohkoutuneisuus näkyy jo kaivauskertomuksen 1989 sivuilla 24-27 ja kaivauskertomuksen 1990 sivuilla 16-19 olevista tasokartoista, joissa kiven itäpää on ennen kiven paljastumista kuppikiveksi. Kuppikiven itäpään lohkoutuneisuus lienee tulen aiheuttamaa, koska kivi on muutoin tasalaatuista kiveä, joka ei vaikuta luontaisesti lohkeavalta.

9. LÖYDÖT

9.1 Yleistä

Löytöaineisto (KM 27777:1-745) oli yleispiirteiltään samantapaista kuin aiempina vuosina, mutta löytöjen määrä oli paljon suurempi. Lisäksi kaivauksella dokumentoitiin kaksi löytökokonaisuutta. Kaikki löydöt ovat - pintapuolisen tarkastelun perusteella - merovingiaikaisia, kuten myös aiempien vuosien löydöt.

Löydöt selostetaan seuraavassa niin, että ensin selostetaan löytökokonaisuudet löytöineen (KM 27777:88-144, KM 27777:462-475) ja siten löytökokonaisuuksien ulkopuoliset löydöt (KM 27777:1-87, 145-461 ja 476-745).

9.2 Käsite löytökokonaisuus

Kaivauksessa dokumentoitiin siis kaksi löytökokonaisuutta. Löytökokonaisuus tarkoittaa sellaista kaivauksella havaittua löytöjen ryvästä, jonka tulkittiin merkitsevän hautausta. Tällaiset ryväkset tutkittiin ja dokumentoitiin kokonaisuuksina, ja niiden löydöt on luetteloitu pääluetteloon myös yhtenäisesti oman otsikkonsa alle.

Kuten jäljempänä olevasta löytökokonaisuuksien selostuksista ilmenee, kokonaisuuksilla ei ollut kivi- tai muita rakenteita tai rajoja esinelöytöjen ulkopuolella verrattuna kokonaisuuksien ympärillä olevaan kalmistoon tai ympäristön löytöihin. Löytökokonaisuuksiin sisältyvät täten ne löydöt, jotka niihin näyttivät kuuluvan kaivaustilanteessa. Tämän vuoksi on mahdollista, että löytökokonaisuuksista erilleen on luetteloitu löytöjä, jotka saattavat kuulua kokonaisuuksiin. On myös mahdollista, että löytökokonaisuuksiin sisältyy löytöjä, jotka ovat joutuneet niihin tahattomasti ympäristöstä esim. kokonaisuutta muinoin peitetäessä. Löytökokonaisuus ei merkitse siis täsmälleen samaa kuin suljettu löytö, vaikka kaivauksella ymmärrettiinkin, että ainakin kokonaisuuksien pääosat merkitsevät myös suljettua löytöä.

Kuten edellä olevasta ilmenee, käsite löytökokonaisuus on siis periaatteessa subjektiivinen ja perustuu kaivauksella tehtyihin havaintoihin. Käytännössä ei kuitenkaan ilmennyt ongelmia sen suhteen, mikä on löytökokonaisuus ja mikä ei, kun ajatellaan kokonaisuuksien keskeistä esineistöä. Tulkinnanvaraa voi sen sijaan periaatteessa olla siinä, mitkä löydöt eivät kuulu kokonaisuuden pääosan muodostamaan suljettuun löytöön ja kuuluuko kokonaisuuteen löytöjä ulkopuolella kaivauksella dokumentoidun kokonaisuuden. Kuinka paljon tulkinnanvaraa kussakin tapauksessa on, riippuu siitä kuinka yhdessä tai kuinka hajallaan kunkin kokonaisuuden esineet olivat sekä kunkin kokonaisuuden lähiympäristön löytöjen määrästä ja siitä, kuinka kaukana lähiympäristön löydöt olivat löytökokonaisuuden löydöistä.

Edellä oleva käsitettä löytökokonaisuus koskeva selostus koskee myös aiempina vuosina tutkittuja vastaavantapaisia, aseita käsittäviä kokonaisuuksia, vaikka niistä käytetään aiemmissa luetteloissa ja kertomuksissa nimityksiä asehauta (kaivaus 1987, KM 23593:30-39) ja suljettu löytö/löytökeskittymä (kaivaus 1992, KM 27161:310-314).

Löytökokonaisuuksista käytetään kertomuksessa niihin sisältyvien löytönumeroiden mukaisia nimiä.

9.3 Löytökokonaisuus KM 27777:88-144 löytöineen

(In situ: kartat s. 56-57; kuvat 35-45, 48-68; f. 103244-246, 103267-270, 103272, 103274-275, 103278, 103281, 103283, 103286, 103288, 103290, 103296-297, 103299, 103301, 10304-305, 103314-315, 103323-324; diat 31549-576, 31589-595, 31598.)

(Kokonaisuuden paikka, kun löydöt otettu pois: kuvat 69-70; f. 103326; diat 31577-578.)

(Työkuvat: kuvat 38, 46-50, 58-59, 65-66; f. 103267-270, 103272, 103286, 103288, 103290, 10304-305, 103328; diat 31589-596, 31598-599.)

(Kokonaisuuden esineitä pakattuina ja pakkausta odottavina: dia 31597.)

Löytökokonaisuutta tutkittaessa kaivettu alue sijaitsi ruuduissa 498-499/202, mutta in situ -kartoilla (kartat 1-2) olevat löydöt olivat kokonaan ruudussa 499/202. Kokonaisuuden esineitä tuli näkyviin jo 1. kerroksessa, ja alimmat löydöt olivat n. 5. kerroksessa.

Löytökokonaisuus tutkittiin pääasiassa kahden viimeisen kaivauspäivän aikana. Koska kokonaisuus oli varsin syvä ja runsaslöytöinen ja koska kalmistoa kokonaisuuden ympäristössä ei ennätetty kaivaa tasoa 2 alemmaksi, kokonaisuuden alue kaivettiin ympäristöään eli tasoa 2 syvemmälle. Kokonaisuutta tutkittaessa kaivetun alueen laajuus oli 57 x 74 cm; alue on merkitty in situ -kartalle (kartta 1). Näkyvimmän osan kaivettua aluetta käsitti kaivauksen jälkeen lähinnä eteläkaakko-pohjoisluode -suuntainen, pitkulainen kuoppa (kuoppa näkyy kokonaisuuden paikasta otetuista kuvista, kun löydöt on otettu pois). Kuopan ympäristössä ei kaivettu kokonaisuutta tutkittaessa samalle syvyydelle kuin kuopan alueella.

Löytökokonaisuudella ei ollut esinelöytöjen ulkopuolella erottuvia rajoja tai reunoja. Kokonaisuutta kaivettiin in situ -kartoilla olevien esinelöytöjen lähiympäristössä niin laajalti, että talteen saatiin, esinelöytöjen lisäksi, ainakin valtaosa esinelöytöjen lähiympäristössä olleesta, kokonaisuuteen selvästi kuuluneesta palaneesta luusta. Palanutta luuta löytyi koko tutkitulta alueelta eikä sen suhteen havaittu erillisiä levinneisyysalueita tai rajautumista. Tutkitun alueen laajuus määräytyi siis subjektiivisten kaivaushavaintojen perusteella, eikä in situ -kartalle (kartta 1) merkitty kaivetun alueen raja merkitse sitä, että paikalla olisi ollut jokin kaivauksessa havaittu raja tai reuna. Kaivaushavaintojen mukaan ainakin palanutta luuta jäi vielä myös kokonaisuutta tutkittaessa kaivetun kuopan ulko- tai alapuolelle, joten kokonaisuuden tutkiminen jäi vähän kesken. Kokonaisuudesta ei jäänyt kuitenkaan näkyviin mitään löytöjä, ja kokonaisuuden keskeinen esineistö saatiin kaivauksessa varmastikin myös talteen.

Kaivauksessa havaitut esinelöydöt merkittiin in situ -kartalle ja löydöistä otettiin vaaitusluvut. Kentällä tehty in situ -kartta on piirretty puhtaaksi kahdeksi eri kartaksi (kartat 1-2), koska kaiken tiedon merkitseminen yhdelle kartalle olisi tehnyt kartasta jossain määrin epäselvän. Palanut luu otettiin talteen ilman koordinaattitietoja. Kaikki maa seulottiin, osittain pienisilmäisillä jauhoseuloilla. Osa esinelöydöistä havaittiin vasta seulonnassa ja osa löytyi vielä myöhemmin löytöjen puhdistuksessa palaneen luun joukosta. Kaikkien esinelöytöjen alkuperäistä sijaintikohtaa löytökokonaisuudessa ei näin ollen tiedetä, ja muutaman löydön sijainti tiedetään vain likimääräisesti.

Koska kaikki kokonaisuuden esineet eivät olleet yhtäaikaan näkyvissä, kokonaisuudesta otettiin kuvia tutkimuksen edistyessä. Tavoite oli, että kaikki in situ -kartoille merkityt löydöt näkyisivät myös kuvissa, jolloin löytöjen keskinäinen sijainti tulisi mahdollisimman hyvin esiin. Kuvia kokonaisuudesta otettiin varsin paljon, eikä esim. kuvien ilmansuuntia ehditty kirjata ylös. Ilmansuunnat on selvitetty myöhemmin kertomusta tehtäessä. Tällöin erityisen hankalaksi, ja jossain määrin epävarmaksi, osoittautui niiden kuvien suuntien tarkka selvittäminen, joissa ovat kokonaisuuden pystyssä olevat keihäänkärjet.

Kaivettaessa jouduttiin luonnollisesti poistamaan kiviä, eivätkä kaikki tutkitulla alueella sijainneet kivet ole in situ -kartalla (kartta 2) täydessä laajuudessaan.

Löytökokonaisuus käsittää seuraavat löydöt:

Aseita:

- yksiteräinen miekka, :88
- miekan tupen heloja 4 kpl, :101-104
- miekan tupen helan katkelmia 2 kpl, :125, 126
- miekan tupen ? helan katkelmia 5 kpl, :127-129
- miekan tupen ? reunahelan katkelma, :130
- keihäänkärkiä 3 kpl (kaksi putkikeihäänkärkeä ja yksi ango), :89-91

Työvälineitä/tarvekaluja (rautaa, jollei toisin mainita):

- kuolaimet, :92
- veitsi, :93
- partaveitsi, :94
- veitsen tupen ? heloja 3 kpl, :105, 131, 132
- keritsimet, :95
- atulat, :96
- luukamman katkelmia, :111

Koruja/koristeita:

- hevosenkenkäsolki, rautaa, :97
- koruneulan katkelmia, pronssia 4 kpl, :98, 109, 112
- spiraalisormuksia, pronssia 2 kpl, :110, 114
- spiraalisormuksen/-sormuksien katkelmia, pronssia 4 kpl, :99-100, 113, 115
- pronssikoristeita 4 kpl, :117

Muita pronssilöytöjä:

- helan? katkelmia 4 kpl, :106, 120-122
- pronssivartaan katkelma, :119
- pronssiesineen katkelmia 3 kpl, :116, 118, 123
- pronssipaloja 5 kpl, :124

Muita rautalöytöjä:

- sinkilä, :107
- naula, :133
- naulan? katkelma, :134

- rautaesineen katkelmia 3 kpl, :135, 136
- rautapaloja 256 kpl, :137, 138 (valtaosa korroosion vuoksi kokonaisuuden rauta-esineiden pinnasta irronneita)

Muita löytöjä:

- saviastianpaloja 116 kpl/83 g, :139, 140
- palanutta savea 1 kpl/2 g, :141
- kuonaa? 2 kpl/2 g, :142-143
- palanutta luuta n. 4800-4900 kpl/1150 g, :144
- palamatonta luuta 33 kpl/35 g, :108

Kokonaisuuden keskeinen esinekombinaatio käsittää näin ollen yksiteräisen miekan, kolme keihäänkärkeä (kaksi putkikeihäänkärkeä ja ango), kuolaimet, veitsen, partaveitsen, keritsimet, atulat, luukamman, hevosenkenkäsoljen, koruneulan ja spiraalisormuksia. Huomat- takoon, että kombinaatioon ei kuulu kilvenkupuraa. Palaneen luun määrä on varsin huo- mattava.

In situ -kartoilla olevat esinelöydöt sijaitsivat 39 x 34 cm laajuisella alueella. Kuten selo- tuksen alussa jo mainittiin, kokonaisuuden esineitä tuli näkyviin jo 1. kerroksessa, ja alim- mat löydöt olivat n. 5. kerroksessa. In situ -kartoilla olevien esinelöytöjen vaaitusluvuista mitattuna kokonaisuuden esineiden syvyysero oli 40 cm.

Löytökokonaisuudesta näkyivät ensimmäisinä kalmistokiveyksen välissä, 1. kerroksessa, miekan (:88) kahvan ruoto ja kaareva nupin levy sekä säilän kärki, angon (:91) kärki ja veitsen (:93) ruodon pää. Esineet olivat aivan sivulla 11 selostetun muuta kalmiston pintaa korkeamman, halkaisijaltaan n. 2½-3 m olevan kumparemaisena alueen eteläreunalla, ja esineiden kohdalta kiveys alkoi nousta verraten jyrkästi pohjoiseen. Muut ruudun 499/202 1. kerroksen löydöt eivät olleet kaivaushavaintojen perusteella löytökokonaisuuteen kuu- luvia.

Keskeisin esine löytökokonaisuudessa oli luokille taitettu miekka (:88). Tämän keskellä olivat vierekkäin pystyssä kokonaisuuden kolme keihäänkärkeä (:89-91), jotka määräisivät kokonaisuuden syvyyden. Ango oli kärki ylöspäin ja putkikeihäänkärjet kärki alaspäin. Kookkaamman putkikeihäänkärjen (:90) kärki ulottui pitkälle kookkaan kiven alle. Kärjen karkiosa katkesi ja jäi näkymättömiin kiven alle otettaessa esinettä pois paikaltaan aivan kaivauksen lopussa. Saman kiven alle havaittiin jäävän myös löytökokonaisuuteen kuulu-

vaa palanutta luuta. Keihäänkärkiä lukuunottamatta muut kokonaisuuden esineet olivat tavalliseen tapaan vaakatasossa.

Kuten on jo mainittu, löytökokonaisuudella ei ollut esinelöytöjen ulkopuolella erottuvia rajoja tai reunoja. On kuitenkin syytä mainita, että kokonaisuutta tutkittaessa kaivettu kuoppa rajautui muutamaa isoon kiveen kaivauksen päätyttyä. Kivet näkyvät hyvin kuopasta kaivauksen päätyttyä otetuissa kuvissa. Kaivettaessa kiviin ei kuitenkaan kiinnitetty erityistä huomiota, ts. ei havaittu, että ne muodostaisivat rakenteen. Yhden kiven vieressä olivat pystyssä keihäänkärjet (:89-91), niin että kärjen :90 kärkiosa ulottui kiven alle asti. Toisaalta esim. keritsimet (:95) olivat samaisen kiven päällä. Kivet ovat ilmeisesti rajanneet kokonaisuutta tutkittaessa kaivetun alueen laajuutta.

Löytökokonaisuuden esineiden keskellä ja osan päällä oli lattea, punertavaa hiekkakiveä oleva kivi. Sekä kivilajinsa ja värinsä puolesta se poikkesi selvästi kokonaisuuden alueella olleista muista kivistä ja yleensäkin kalmiston kivistä, vaikka kalmistossa on ollut aiemminkin yksittäisiä hiekkakiviä. Kivilajin, värin ja kiven sijainnin perusteella vaikutti siltä, että kivi oli tarkoituksellisesti valittu ja pantu paikalleen.

Mainittakoon vielä, että kokonaisuuden kaivamisen yhteydessä otettiin talteen löydöt KM 27777:145-147 (pronssipala, saviastianpaloja ja palanutta luuta) aivan löytökokonaisuuden koillispuolella, päälueetelossa ilmoitetulta alueelta. Löytöjä pidettiin ensin kokonaisuuteen kuuluvina, mutta sitten tultiin subjektiivisesti havainnoiden siihen tulokseen, että ne eivät kuulukaan kokonaisuuteen, vaan lienevät kokonaisuuden ulkopuolista kalmistoaineistoa. Tämän jälkeen alueen kaivaminen lopetettiin. Aluetta ei ehditty kaivaa kuin enintään muutaman senttimetrin syvyydeltä. Löytöjä ei siis ole laskettu löytökokonaisuuden löytöihin, ja myös kyseinen alue on jätetty in situ -kartalla (kartta 1) löytökokonaisuutta kaivettaessa tutkitun alueen ulkopuolelle.

9.4 Löytökokonaisuus KM 27777:462-475 löytöineen

(In situ: kartta s. 58; kuvat 71-74; f. 103189, 103192-195; diat 31581-585; lisäksi kartta miekan osien konservoinnissa paljastuneesta keskinäisestä sijainnista s. 59.)

Löytökokonaisuuteen kuuluvat löydöt KM 27777:462-474 ja osa numerolla 475 luetteloidusta palaneesta luusta. Kokonaisuus sijaitsi ruuduissa 501/202-203, 4. kerroksessa.

Löytökokonaisuus käsittää seuraavat löydöt:

Aseita:

- miekka :462
- keihäänkärki (ango) :463
- kilvenkupura :464

Työkaluja/tarvekaluja:

- kuolaimet :465 (sijaitsivat kilvenkupuran sisällä)

Koruja/koristeita:

- spiraalisormus, pronssia :466

Muita löytöjä (alle gramman painoiset löydöt laskettu ½ gramman painoisina):

- rautapaloja 38 kpl :467 (sijaitsivat kilvenkupuran sisällä, ja ilmeisesti kilvenkupuran ja/tai kuolainten pinnasta korroosion vuoksi irronneita)
- rautapaloja 14 kpl ja palanutta luuta n. 19 kpl kiinni toisissaan :468 (sijaitsivat kilvenkupuran sisällä, ja rautapalat ilmeisesti kilvenkupuran ja/tai kuolainten pinnasta korroosion vuoksi irronneita)
- rautapaloja 2 kpl :469 (mahdollisesti kokonaisuuden rautaesineiden pinnasta korroosion vuoksi irronneita)
- rautapala ja palanutta luuta 1 kpl kiinni toisissaan :470 (rautapala mahdollisesti kokonaisuuden rautaesineiden pinnasta korroosion vuoksi irronnut)
- saviastian kylkipala, paino <1 g :471
- palanutta luuta 543 kpl/67½ g :472-474 sekä osa :475:stä, jossa luuta 671 kpl/127½ g

Kokonaisuuden esinekombinaatioon kuuluu siis miekka, keihäänkärki, kilvenkupura, kuolaimet ja spiraalisormus. Esineet olivat vierekkäin tiiviinä ryhmänä. In situ -kartalla olevien esinelöytöjen äärikohdista mitattuna kokonaisuuden laajuus oli 42 x 41 cm. Kuten selostuksen alussa jo mainittiin, kokonaisuuden löydöt olivat 4. kerroksessa, joten ne olivat käytännöllisesti katsoen samalla syvyydellä.

Miekasta (:462), joka oli taitettuna vaakatasossa, erottui kaivauksessa vain kookkain osa (ks. in situ -karttaa). Miekan kaksi pienempää osaa paljastuivat vasta konservoinnissa "taitoksesta". Miekan osien keskinäinen sijainti ilmenee sivulla 59 olevasta kartasta.

Angon (:463) varsiosa oli tiiviisti rullalla, ja kärkiosa oli varsiosan vieressä, irrallaan varsiosasta. Löydöt olivat "yhdessä kasassa" niin, että kaivauksessa ei kyetty erottamaan mikä esine tai mitkä esineet ovat kyseessä. Angosta erottui kaivauksessa kapeaa, taitettua ruotomaista varsiosaa, jonka vieressä ollut angon teräosa vaikutti lähinnä veitseltä. Kaivauksessa katsottiin parhaaksi ottaa varsi- ja kärkiosa pois paikaltaan yhtenä "könttänä", ja vasta konservoinnissa selvisi mikä esine tai mitkä esineet ovat kyseessä.

Kilvenkupura (:464) oli pystyssä, laki ylöspäin. Kuolaimet (:465), jotka olivat kilvenkupuran sisällä, eivät olleet näkyvissä. Kun kilvenkupura oli otettu pois löytöpaikaltaan, havaittiin kyllä (sormin tunnustelemalla), että sen sisällä on metalliesine tai -esineitä, mutta koska oli mahdollista pitää koko kupuran sisältö vielä paikoillaan, annettiin sisällön olla kupurassa. Sisältö otettiin pois paikaltaan vasta konservoinnissa.

Spiraalisormus (:466) paljastui viimeisenä niistä kokonaisuuden esinelöydöistä, jotka kaivauksessa näkyivät; tämän vuoksi kokonaisuudesta on kuvia, joissa sormusta ei ole.

Löytökokonaisuuteen ei liittynyt kivi- tai muita rakenteita, eikä kokonaisuudella ollut havaittavia rajoja tai reunoja esinelöytöjen ulko- tai alapuolella.

9.5 Löydöt löytökokonaisuuksien ulkopuolelta

Nämä löydöt on luetteloitu siis numeroilla KM 27777:1-87, 145-461 ja 476-745; myös osa numerolla 475 luetteloidusta palaneesta luusta on löytökokonaisuuden ulkopuolelta. Löydöt olivat kalmistossa hajallaan eivätkä muodostaneet havaittavia löytökokonaisuuksia. Seuraavassa luettelossa mainitaan esinelöytöjen osalta löytöjen määrät ja alanumerot, mutta muiden löytöjen osalta mainitaan vain löytöryhmän nimi.

Löydöt löytökokonaisuuksien ulkopuolelta:

Koruja/koristeita (pronssia, jollei toisin mainita):

- krapusolki, :35 (in situ: kuvat 75-76; f. 103211-213; diat 31547-548)
- krapusoljen katkelma, :536
- tasavartinen solki, :386
- rannerenkaan katkelmia 2 kpl, :10, 254
- sormus, :661

- helmiä, lasia 5 kpl, :83, 186, 326, 497, 534
- helmen puolikas, :625
- helmen katkelmia (samasta helmestä), lasia 2 kpl, :229, 230

Työvälineitä/tarvekaluja:

- veitsiä, rautaa 2 kpl, :408 (in situ: kuvat 77-78; f. 103184, 103187; diat 31579-580), 540
- pronssiastian katkelma, :526
- rauta-astian? katkelma, :728
- hioimen katkelma, :377

Muita pronssilöytöjä:

- pronssinuppi, :516
- pronssirenkaan katkelma, :37
- pronssilenkki, :343
- pronssilevyn katkelmia 2 kpl, :178, 614
- pronssiesineen katkelma, :502
- pronssipala, :145

Muita rautalöytöjä:

- hakasen? katkelma, :239
- niittejä 5 kpl, :14, 219, 263, 719, 726
- niitin kantoja 4 kpl, :5, 31, 228, 240
- niitin kannan puolikkaita 2 kpl, :149, 530
- nauvoja 2 kpl, :215, 727
- rautalevyn katkelmia 3 kpl, :15, 16, 43
- rautavartaan katkelmia 4 kpl, :75, 297, 304, 376
- rautaesine, :255
- rautaesineen katkelma, :148
- rautapaloja 2 kpl, :185, 591

Muita esinelöytöjä:

- savikiekon katkelmia 5 kpl, :251, 493, 568, 603
- saviesineen/-kiekon? katkelmia 4 kpl, :287, 298, 360, 553
- saviesineen katkelmia 3 kpl, :32, 529
- saviesineen katkelmia ? 4 kpl, :17, 320, 328, 477

Muita löytöjä :

- saviastinpaloja
- palanutta savea
- kuonaa
- rautakuonaa
- piinpaloja
- kvartsinpaloja
- palanutta luuta
- palamatonta luuta
- eläimen hampaita ja hampaiden katkelmia
- kasvin? katkelma

Näytteet:

- kolme hiilinäytettä

Kuten jo sivulla 8 sanotaan, makrofossiilitutkimuksissa löytyneitä kasvijäänteitä tai muita löytöjä, joita myös mainitaan Marjatta Aallon makrofossiilianalyysia koskevissa tiedoissa (s. 87-91), ei ole luetteloitu kaivauksen löytöluetteloon eivätkä ne sisälly siis edellä olevaan luetteloonkaan.

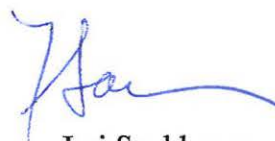
Nykyajalta peräisin olevia löytöjä löytyi kaivauksessa varsin vähän, kuten aiempinakin vuosina. Kaikkiin tällaisiin löydöksiin ei kiinnitetty välttämättä huomiota. Seuraavat re-
sentit löydöt otettiin kuitenkin talteen löytöpaikkatietoineen, mutta löytöjä ei ole luette-
loitu:

- 20-pennin kolikko vuodelta 1963, ruutu 494/201, 1. kerros
- tervapahvin pala, paino <1 g, ruutu 495/201, 1. kerros
- kirkas lasinpala, paino <1 g, ruutu 498/204, 1. kerros
- ruotsalainen viiden äyrin kolikko vuodelta 1973, 1. kerros
- posliinipala, paino <1 g, ruutu 496/203, 2. kerros

10. TIIVISTELMÄ

Kaivaus oli varsin tuloksekas sekä löytöjen että kalmiston rakennetta koskevien havaintojen osalta. Makrofossiilitutkimukset toivat oman lisäpiirteensä tutkimuksiin. Kaivauksen jälkeen jäi tutkimatonta aluetta enää kalmistokumpareen kaakkoisosaan, alueelle, josta ennätettiin kaivaa kaksi kerrosta 1993. Täysin tutkimatonta aluetta paikalla ei ollut siis enää kaivauksen jälkeen.

Helsingissä 23. tammikuuta 1997

Jyri Saukkonen

FK

KAIVAJINA TYÖSKENNELLEET ARKEOLOGIAN HARRASTAJAT

Ahtola, Jouko	Pursimiehenkatu 16 A 17, 00150 HELSINKI
Ampuja, Riitta	Viikaistenkatu 12, 23500 UUSIKAUPUNKI
Hannonen, Erkki	Kalalokkikuja 19, 23500 UUSIKAUPUNKI
Hännikkälä, Lauri	Märssytie 6 B 11, 23500 UUSIKAUPUNKI
Keskitalo, Lauri	23200 VINKKILÄ
Keskitalo, Tea	23200 VINKKILÄ
Kittilä, Sirpa	Myllytie 9, 01200 VANTAA
Kurki, Pekka	23950 PYHÄRANTA
Laaksonen, Jaakko	Pankkitie 2 C 8, 23600 KALANTI
Laiho, Jari	Vekka 1 G, 23800 LAITILA
Laine, Anne	Allinkatu 11 as. 5, 20110 TURKU
Pirhonen, Jaana	Minkkitie 7 B 15, 01450 VANTAA
Rintama, Eeva	Mäyhälänkatu 7 B, 23500 UUSIKAUPUNKI
Salminen, Jukka	Ratakatu 8 as 7, 20100 TURKU
Savolainen, Stina	23930 PYHÄMAA
Siljander, Eero	Hahmajärvi, 16500 HERRALA
Söderström, Kai	Viklakuja 5 C, 23500 UUSIKAUPUNKI

NEGATIIVILUETTELO

(f. 103184-328)

Foto: Jyri Saukkonen

- f. 103184 Veitsi KM 27777:408 in situ. Kuva pohjoisesta.
- f. 103185 Sama. Kertomuksen kuva 77.
- f. 103186 Sama. Kertomuksen kuva 78.
- f. 103187 Sama. Kuva koillisesta.
- f. 103188 Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463 ja 464 in situ. Kuva luoteesta. Kertomuksen kuva 71.
- f. 103189 Sama.
- f. 103190 [numeroa ei ole käytetty]
- f. 103191 Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463 ja 464 in situ. Kuva luoteesta. Kertomuksen kuva 72.
- f. 103192 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itä.
- f. 103193 Sama. Kuva länsiluoteesta.
- f. 103194 Saman löydöt KM 27777:462, 463, 464 ja 466 in situ. Kuva luoteesta.
- f. 103195 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä kaakko.
- f. 103196 Sama. Kertomuksen kuva 73.
- f. 103197 Sama. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 74.
- f. 103198 Työkuva. Kerrosta 4 kaivetaan. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 20.
- f. 103199 Sama. Kuva luoteesta.
- f. 103200 Sama. Kuva lännestä.
- f. 103201 Kaksi noensekaista kalmistomaaläikkää ruuduissa 503/207-208, tasossa 4. Kuva luoteesta. Kertomuksen kuva 21.
- f. 103202 Sama. Kuva länsiluoteesta. Kertomuksen kuva 22.

- f. 103203 Työkuva. Marianne Schauman-Lönnqvist piirtää. Kertomuksen kuva 19.
- f. 103204 Ruudut 500-506/200-209 tasossa 4. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 4.
- f. 103205 Ruudut 500-505/205-209 tasossa 4. Kuva lounaasta.
- f. 103206-208 Ruudut 500-505/200-208 tasossa 4. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 5 (panoraama).
- f. 103209 Krapusolki KM 27777:35 in situ. Kuva kaakosta. Kertomuksen kuva 75.
- f. 103210 Sama. Kertomuksen kuva 76.
- f. 103211 Sama.
- f. 103212 Sama. Kuva itäkaakosta.
- f. 103213 Sama.
- f. 103214 Ruudut 500-504/200-208 tasossa 5. Kuva idästä.
- f. 103215 Ruudut 500-504/200-207 tasossa 5. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 6.
- f. 103216 Sama. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 7.
- f. 103217 Ruudut 500-504/202-207 tasossa 5. Kuva luoteesta. Kertomuksen kuva 8.
- f. 103218 Profiili linjalla $x = 500$, välillä $y = 200-208$. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 33.
- f. 103219 Profiili linjalla $x = 500$, välillä $y = 201-206$. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 34.
- f. 103220 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 10.
- f. 103221 Sama.
- f. 103222 Sama. Kertomuksen kuva 11.
- f. 103223 Sama. Kuva kaakosta. Kertomuksen kuva 12.

- f. 103224 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-503/206-207. Kuva koillisesta.
- f. 103225 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 503-504/200-203. Kuva kaakosta. Kertomuksen kuva 13.
- f. 103226 Ruudut 492-499/200-208 tasossa 1. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 1.
- f. 103227 Ruudut 497-499/200-205 tasossa 1. Kuva idästä.
- f. 103228 Ruudut 497-499/200-202 tasossa 1. Kuva lounaasta.
- f. 103229 Ruudut 497-499/200-202 tasossa 1. Kuva lännestä. Kertomuksen kuva 2.
- f. 103230 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia ympäristöineen kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 9.
- f. 103231 Työkuva. Rauno Lähdekorpi kelluttaa makrofossiilinäytteitä kaivauspaikan vieressä. Kertomuksen kuva 81.
- f. 103232 Sama. Kertomuksen kuva 79.
- f. 103233 Sama.
- f. 103234 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Ylimpien kivien pintaosat on kaivettu esiin ja paalunsijan sisus on vielä kaivamatta. Kuva kaakosta.
- f. 103235 Sama. Kuva lännestä. Kertomuksen kuva 28.
- f. 103236 Sama.
- f. 103237 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä länsi. Kertomuksen kuva 27.
- f. 103238 Sama.
- f. 103239 Työkuva. Marjatta Aalto kaivaa makrofossiilinäytettä ruuduissa 500-501/203 olevasta kivetystä paalunsijasta. Kuva luoteesta. Kertomuksen kuva 18.
- f. 103240 Sama. Kuva lännestä.
- f. 103241 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89 ja :92 in situ. Esineiden ympärillä on kiviä tasossa 1, mutta muualta tason 1 kivet on jo poistettu. Kuva länsilounaasta. Kertomuksen kuva 35.

- f. 103242 Sama. Kertomuksen kuva 37.
- f. 103243 Sama. Kuva eteläkaakosta. Kertomuksen kuva 36.
- f. 103244 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itäkoillinen.
- f. 103245 Sama.
- f. 103246 Sama.
- f. 103247 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva on otettu kuvien f 103220-223 ottamisen ja juovien tason 6 kartalle piirtämisen jälkeen, kun juovien alueelta on poistettu lastoilla vielä mahdollisimman ohut maakerros. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 14.
- f. 103248 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 503-504/202-205. Kuva on otettu kuvien f 103220-223 ja 103225 ottamisen ja juovien tason 6 kartalle piirtämisen jälkeen, kun juovien alueelta on poistettu lastoilla vielä mahdollisimman ohut maakerros. Kuva koillisesta.
- f. 103249 Työkuva. Marjatta Aalto ja Rauno Lähdekorpi kelluttavat makrofossiilinäytteitä kaivauspaikan vieressä.
- f. 103250 Sama. Kertomuksen kuva 80.
- f. 103251 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuolella, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva lounaasta.
- f. 103252 Sama. Kertomuksen kuva 15.
- f. 103253 [numeroa ei ole käytetty]
- f. 103254 Kuoppa kalmiston pohjassa ruudussa 504/200. Kuopan sisustaa ei ole kaivettu vielä kokonaan pois, joten kuopan seinämissä ja pohjalla on vielä kuopan täyttäneitä tummaa kalmistomaata. Kuva lounaasta.
- f. 103255 Sama. Kuva lännestä. Kertomuksen kuva 24.
- f. 103256 Sama. Kuva päältä, kuvassa latta kuopan eteläpuolella itä-länsi -suuntaisesti. Kertomuksen kuva 25.
- f. 103257 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Paalunsijaa on kaivettu vähän enemmän kuvien f 103234-238 esittämästä vaiheesta ja paalunsijan sisus on kaivettu kuopalle.

Tästä paalunsijan vaiheesta on kertomuksessa kartta (kartta 1). Kuva lounaasta. Kertomuksen kuva 29.

- f. 103258 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä kaakko.
- f. 103259 Sama. Kuva lounaasta. Kertomuksen kuva 30.
- f. 103260 Sama. Kuva lännestä.
- f. 103261 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuolella, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva itäkoillisesta.
- f. 103262 Sama. Kertomuksen kuva 17.
- f. 103263 Sama. Kertomuksen kuva 16.
- f. 103264 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Kuvien f 103257-260 kivet on poistettu paalunsijan pohjoisreunalla olevaa isoa kiveä ja tämän koillispuolella olevaa toista kiveä lukuunottamatta. Paalunsijan sisus on myös avartunut kivien poiston johdosta. Kuva kaakosta. Kertomuksen kuva 31.
- f. 103265 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä länsi.
- f. 103266 Sama.
- f. 103267 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92 ja 93. Kuva itäkoillisesta.
- f. 103268 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92 ja 93. Kuva itäkoillisesta.
- f. 103269 Työkuva. Iiro Vuorio (vas.) ja Jaakko Laaksonen kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89 ja 92. Kuva lounaasta.
- f. 103270 Sama. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92 ja 93. Kuva lounaasta.
- f. 103271 Sama. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, ja 97. Kuva lounaasta. Kertomuksen kuva 38.
- f. 103272 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, 93 ja 97. Kuva lounaasta.

- f. 103273 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 93 ja 97 in situ. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itäkoillinen. Kertomuksen kuva 39.
- f. 103274 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 93, 94 ja 97 in situ. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itäkoillinen.
- f. 103275 Sama.
- f. 103276 Sama. Kertomuksen kuva 40.
- f. 103277 Sama. Kertomuksen kuva 41.
- f. 103278 Sama.
- f. 103279 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 93 ja 97 in situ. Kuva lounaasta. Kertomuksen kuva 42.
- f. 103280 Sama. Kertomuksen kuva 44.
- f. 103281 Sama. Kuva kaakosta.
- f. 103282 Sama. Kertomuksen kuva 45.
- f. 103283 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 93, 94 ja 97 in situ. Kuva luoteesta.
- f. 103284 Sama. Kertomuksen kuva 43.
- f. 103285 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio seulovat kalmistokumpareella palanutta luuta esiin löytökokonaisuudesta KM 27777:88-144 kaivetusta maasta. Kertomuksen kuva 47.
- f. 103286 Työkuva. Kirsi Valkama piirtää löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, 93 ja 97. Kuva länsilounaasta.
- f. 103287 Työkuva. Iiro Vuorio (etualalla) ja Jaakko Laaksonen seulovat kalmistokumpareella palanutta luuta esiin löytökokonaisuudesta KM 27777:88-144 kaivetusta maasta. Kertomuksen kuva 46.
- f. 103288 Työkuva. Kirsi Valkama piirtää löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, 93 ja 97. Kuva länsilounaasta.
- f. 103289 Työkuva. Leena Söyrinki-Harmo (vas.), Kirsi Valkama ja Helena Ranta piirtävät. K.V. keskellä piirtää löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, 93 ja 97. Kuva länsilounaasta. Kertomuksen kuva 48.

- f. 103290 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kuvassa Kirsi Valkama (vas.), Jaakko Laaksonen ja Iiro Vuorio. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92, 94 ja 95. Kuva idästä.
- f. 103291 Sama. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92, 94 ja 95. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 50.
- f. 103292 Työkuva. Iiro Vuorio kaivaa löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92, 95 ja 95. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 49.
- f. 103293 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta. Kertomuksen kuva 51.
- f. 103294 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta. Kertomuksen kuva 52.
- f. 103295 Sama. Kuva etelästä. Kertomuksen kuva 53.
- f. 103296 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 92, 94 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta.
- f. 103297 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itäkoillinen.
- f. 103298 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itä. Kertomuksen kuva 54.
- f. 103299 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 91, 92 ja 108 in situ. Kuva kaakosta.
- f. 103300 Sama. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 55.
- f. 103301 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 92 ja 108 in situ. Kuva idästä.
- f. 103302 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89, 91, 92 ja 108 in situ. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 56.
- f. 103303 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 101 in situ. Kuva kaakosta. Kertomuksen kuva 57.
- f. 103304 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ (kuvan keskellä, aivan kaivajan käden alla) :89 ja 91. Kuva idästä.

- f. 103305 Sama. Kuvassa Erkki Hannonen (vas.), Jaakko Laaksonen (vas. takana) ja Iiro Vuorio. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva idästä.
- f. 103306 Sama. Kuvassa Erkki Hannonen (vas.) ja Iiro Vuorio. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 59.
- f. 103307 Sama. Kuvassa Erkki Hannonen (vas. alhaalla), Jaakko Laaksonen (vas. ylhäällä) ja Iiro Vuorio (oik. alhaalla) ja Leena Leppikangas. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 58.
- f. 103308 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90 ja 91 in situ. Kuva idästä. Kertomuksen kuva 60.
- f. 103309 Kuoppa kalmiston pohjassa, ruudussa 504/200. Kuopan seinämät on kaivettu lähes puhtaiksi kuopan täyttäneestä tummasta kalmistomaasta. Huom! Kuoppa on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuva lounaasta. Kertomuksen kuva 26.
- f. 103310 Kuoppa kalmiston pohjassa, suurimmaksi osaksi ruudussa 500/200. Huom! Kuoppa on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuvan yläosassa pystyssä oleva kivi ruudussa 500/201. Kuva lännestä. Kertomuksen kuva 23.
- f. 103311 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203 kokonaan kaivettuna. Huom! Paalunsija on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuva länsiluoteesta. Kertomuksen kuva 32.
- f. 103312-313 Ruudut 492-499/200-208 tasossa 2. Kuva eteläkaakosta. Kertomuksen kuva 3 (panoraama).
- f. 103314 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja :96 in situ. Kuva itäkaakosta.
- f. 103315 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ. Kuva kaakosta.
- f. 103316 Sama. Kuva koillisesta. Kertomuksen kuva 62.
- f. 103317 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 98 in situ. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 63.
- f. 103318 Sama. Kertomuksen kuva 64.
- f. 103319 Työkuva. Leena Söyrinki-Harmo ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät

- kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 65.
- f. 103320 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva pohjoisesta. Kertomuksen kuva 66.
- f. 103321 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ. Kuva itäkaakosta. Kertomuksen kuva 68.
- f. 103322 Sama. Kertomuksen kuva 67.
- f. 103323 Saman löytö :90 in situ, kun kokonaisuuden kaikki muut näkyvissä olleet löydöt on otettu pois. Kuva lännestä.
- f. 103324 Sama. Kuva eteläkaakosta.
- f. 103325 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 paikka, kun kokonaisuuden kaikki näkyvissä olleet löydöt on otettu pois. Kuva eteläkaakosta. Kertomuksen kuva 69.
- f. 103326 Sama.
- f. 103327 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä pohjoisluode. Kertomuksen kuva 70.
- f. 103328 Työkuva kalmistokumpareelta kaivauksen loppuvaiheessa. Etualalla seulotaan palanutta luuta löytökokonaisuudesta KM 27777:88-144 kaivetusta maasta. Kuva koillisesta.

DIALUETTELO

(Diat 31499-604)

Foto: Jyri Saukkonen (J.S.)
Leena Söyrinki-Harmo (L.S-H.)

- 31499 Ruudut 492-499/200-208 tasossa 1. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31500 Ruudut 497-499/200-204 tasossa 1. Kuvassa on kaivausalueen korkein kohta lähiympäristöineen. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31501 Ruudut 497-499/200-203 tasossa 1. Kuvassa on kaivausalueen korkein kohta lähiympäristöineen. Kuva lännestä. Foto J.S.
- 31502 Ruudut 492-499/200-207 tasossa 2. Kuva eteläkaakosta. Foto J.S.
- 31503 Ruudut 500-505/200-208 tasossa 4. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31504 Ruudut 500-503/200-206 tasossa 4. Kuva itäkoillisesta. Foto J.S.
- 31505 Ruudut 500-505/202-207 tasossa 4. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31506 Ruudut 500-505/201-205 tasossa 4. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.
- 31507 Ruudut 500-502/204-208 tasossa 4. Kuva itäkoillisesta. Foto J.S.
- 31508 Ruudut 500-505/205-208 tasossa 4. Kuva etelästä. Foto J.S.
- 31509 Ruudut 500-504/200-208 tasossa 5. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31510 Ruudut 500-504/200-207 tasossa 5. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31511 Ruudut 500-504/200-207 tasossa 5. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31512 Ruudut 500-504/200-203 tasossa 5. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.
- 31513 Ruudut 500-504/203-207 tasossa 5. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31514 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia ympäristöineen kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31515 Sama. Foto J.S.
- 31516 Tummasta noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva itäkaakosta. Foto J.S.
- 31517 Sama. Kuva idästä. Foto J.S.

- 31518 Sama juovien itäosaa lukuunottamatta. Kuva eteläkaakosta. Foto J.S.
- 31519 Tumma noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31520 Sama ympäristöineen. Kuva on otettu diojen 31514-519 ottamisen ja juovien tason 6 kartalle piirtämisen jälkeen, kun juovien alueelta on poistettu lastoilla vielä mahdollisimman ohut maakerros. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31521 Tumma noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuoliskolla sen jälkeen, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva itäkoillisesta. Foto J.S.
- 31522 Sama. Kuva itäkoillisesta. Foto J.S.
- 31523 Sama. Kuva itäkoillisesta. Foto J.S.
- 31524 Sama. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31525 Sama. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31526 Tumma noensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 501-503/207. Kuva etelästä. Foto J.S.
- 31527 Kaksi noensekaista kalmistomaaläikkää ruuduissa 503/207-208 tasossa 4. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31528 Kuoppa kalmiston pohjassa, suurimmaksi osaksi ruudussa 500/200. Huom! Kuoppa on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuvan yläosassa pystyssä oleva kivi ruudussa 500/201. Kuva lännestä. Foto J.S.
- 31529 Kuoppa kalmiston pohjassa, ruudussa 504/200. Kuopan sisustaa ei ole kaivettu vielä kokonaan pois, joten kuopan seinämissä ja pohjalla on vielä kuopan täyttäneitä tummaa kalmistomaata. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31530 Sama. Kuva päältä, kuvassa latta kuopan eteläpuolella itä-länsi -suuntaisesti. Foto J.S.
- 31531 Sama, kun kuopan seinämät kaivettu lähes puhtaiksi kuopan täyttäneestä tummasta kalmistomaasta. Huom! Kuoppa on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31532 Sama, kun kuoppa on kaivettu tyhjäksi kuopan täyttäneestä tummasta kalmistomaasta. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31533 Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Ylimpien kivien pintaosat on kaivettu esiin ja paalunsijan sisus on vielä kaivamatta. Kuva itäkaakosta. Foto J.S.

- 31534 Sama. Foto J.S.
- 31535 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä länsi. Foto J.S.
- 31536 Sama. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31537 Sama, kun paalunsijaa kokonaisuudessaan on kaivettu vähän enemmän diojen 31533-536 esittämästä vaiheesta ja kun paalunsijan sisus on kaivettu kuopalle. Tästä paalunsijan vaiheesta on kertomuksessa kartta (kartta 1). Kuva idästä. Foto J.S.
- 31538 Sama. Kuva lännestä. Foto J.S.
- 31539 Sama, kun diojen 31533-538 kivet on poistettu paalunsijan pohjoisreunalla olevaa isoa kiveä ja tämän koillispuolella olevaa toista kiveä lukuunottamatta. Paalunsijan sisus on myös avartunut kivien poiston johdosta. Kuva kaakosta. Foto J.S.
- 31540 Sama. Foto J.S.
- 31541 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä länsi. Foto J.S.
- 31542 Sama. Foto J.S.
- 31543 Sama kokonaan kaivettuna. Huom! Paalunsija on rankkasateen jäljiltä vähän vaurioitunut. Kuva länsiluoteesta. Foto J.S.
- 31544 Profiili linjalla $x= 500$, välillä $y= 200-208$. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.
- 31545 Sama. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31546 Profiili linjalla $x= 500$, välillä $y= 201-205$. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31547 Krapusolki KM 27777:35 in situ (kuvan keskustan alapuolella, pyrstö ylöspäin). Kuva kaakosta. Foto J.S.
- 31548 Sama (kuvan keskustassa, pyrstö ylöspäin). Kuva kaakosta. Foto J.S.
- 31549 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88, 89 ja 92 in situ. Esi-
neiden ympärillä on kiviä tasossa 1, mutta muualta tason 1 kivet on jo poistettu. Kuva lounaasta. Kuva J.S.
- 31550 Sama. Foto J.S.
- 31551 Saman löydöt :88, 89, 92, 93, 94 ja 97 in situ. Kuva länsilounaasta. Foto J.S.
- 31552 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itäkoillinen. Foto J.S.

- 31553 Sama. Foto J.S.
- 31554 Sama. Kuva länsilounaasta. Foto J.S.
- 31555 Sama. Foto J.S.
- 31556 Saman löydöt :88, 89, 92, 93 ja 97 in situ. Kuva lännestä. Foto J.S.
- 31557 Sama. Foto J.S.
- 31558 Saman löydöt :88, 89, 92, 93, 94 ja 97 in situ. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31559 Sama. Foto J.S.
- 31560 Sama. Kuva etelälounaasta. Foto J.S.
- 31561 Sama. Kuva etelästä. Foto J.S.
- 31562 Saman löydöt :88, 89, 92, 94, 95 ja 107 in situ. Kuva etelästä. Foto J.S.
- 31563 Saman löydöt :88, 89, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta. Foto J.S.
- 31564 Sama. Foto J.S.
- 31565 Sama. Foto J.S.
- 31566 Sama. Foto J.S.
- 31567 Saman löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva kaakosta. Foto L.S-H.
- 31568 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä itä. Foto J.S.
- 31569 Sama. Foto J.S.
- 31570 Saman löydöt :88, 89, 91, 92 ja 108 in situ. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31571 Saman löydöt :89, 90, 91 ja 101 in situ. Kuva kaakosta. Foto J.S.
- 31572 Saman löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ. Kuva itäkaakosta. Foto L.S-H.
- 31573 Sama. Foto J.S.
- 31574 Sama. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä lounas. Foto L.S-H.
- 31575 Saman löydöt :89, 90, 91 ja 98 in situ. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.

- 31576 Saman löytö :90 in situ, kun kokonaisuuden kaikki muut näkyvissä olleet löydöt on otettu pois. Kuva eteläkaakosta. Foto J.S.
- 31577 Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 paikka, kun kokonaisuuden kaikki näkyvissä olleet löydöt on otettu pois. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä pohjoisluode. Foto J.S.
- 31578 Sama. Kuva etelästä. Foto J.S.
- 31579 Veitsi KM 27777:408 in situ. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.
- 31580 Sama. Kuva pohjoisesta. Foto J.S.
- 31581 Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463 ja 464 in situ. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31582 Sama. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31583 Saman löydöt :462, 463, 464 ja 466 in situ. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä kaakko. Foto J.S.
- 31584 Sama. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31585 Sama. Kuva länsiluoteesta. Foto J.S.
- 31586 Työkuva. Kaivaustyö käynnissä ruutujen 500-503/200-207 alueella. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31587 Työkuva. Kaivaustyö käynnissä ruutujen 500-504/200-207 alueella. Kuva lounaasta. Foto J.S.
- 31588 Työkuva. Kaivaustyö käynnissä ruutujen 499-501/200-203 alueella. Kuva koillisesta. Foto J.S.
- 31589 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92 ja 93. Kuva idästä. Foto J.S.
- 31590 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92, 94 ja 95. Kuva itäkoillisesta. Foto L.S-H.
- 31591 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92 ja 93. Kuva idästä. Foto L.S-H.
- 31592 Sama. Foto L.S-H.

- 31593 Työkuva. Jyri Saukkonen (vas.), Jaakko Laaksonen ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92 ja 95. Kuva itäkoillisesta. Foto L.S-H.
- 31594 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 92, 94 ja 95. Kuva idästä. Foto L.S-H.
- 31595 Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kuvassa Jaakko Laaksonen (alhaalla vas.), Kirsi Valkama (ylhäällä vas.), Erkki Hannonen, Iiro Vuorio (oik.) sekä muuta väkeä. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102. Kuva eteläkaakosta. Foto L.S-H.
- 31596 Työkuva. Jaakko Laaksonen (vas.) ja Iiro Vuorio seuloivat kalmistokumpareella palanutta luuta esiin löytökokonaisuudesta KM 27777:88-144 kaivetusta maasta. Foto J.S.
- 31597 Löytökokonaisuuden KM 27777:462-474 esineitä kaivauspaikalla kuljetusta varten pakattuina ja pakkaamista odottavina. Foto J.S.
- 31598 Työkuva. Leena Söyrinki-Harmo (vas.), Kirsi Valkama ja Helena Ranta piirtävät. K.V. keskellä piirtää löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ :88, 92, 93 ja 97. Kuva länsilounaasta. Foto J.S.
- 31599 Työkuva kaivauskumpareelta kaivauksen loppuvaiheessa. Etualalla seulotaan palanutta luuta löytökokonaisuudesta KM 27777:88-144 kaivetusta maasta. Kuva länsilounaasta. Foto J.S.
- 31600 Työkuva. Marjatta Aalto kaivaa makrofossiilinäytettä ruuduissa 500-501/203 olevasta kivetystä paalunsijasta. Kuva lännestä. Foto J.S.
- 31601 Sama. Kuva luoteesta. Foto J.S.
- 31602 Työkuva. Marjatta Aalto ja Rauno Lähdekorpi kelluttavat makrofossiilinäytteitä kaivauspaikan vieressä. Foto J.S.
- 31603 Työkuva. Rauno Lähdekorpi kelluttaa makrofossiilinäytteitä kaivauspaikan vieressä. Foto J.S.
- 31604 Sama. Foto J.S.

KARTTALUETTELO

Ote Suomen tiekartasta 2, pain. 1977	1:200 000	A4	s. 44
Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI, pain. 1984	1:20 000	A4	s. 45
Osayleiskartta	1:500	A4	s. 46
Kaivettujen kerrosten määrä kaivausalueen eri osissa	1:50	A3	s. 47
Ruudut 492-499/200-208, taso 1 (pintataso)	1:50	A4	s. 48
Ruudut 500-505/200-209, taso 4	1:50	A4	s. 49
Ruudut 500-504/200-208, taso 5	1:50	A4	s. 50
Ruudut 500-504/200-208, taso 6	1:50	A4	s. 51
Ruudut 500-504/200-208, taso 7 (pohjataso)	1:50	A4	s. 52
Profiilikartta linjalta $x=500$, $y=200-209$, piirretty pohjoisesta	1:50	A4	s. 53
Kivetty paalunsija, kartta 1	1:10	A4	s. 54
Kivetty paalunsija, kartta 2	1:10	A4	s. 55
Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88-107 in situ, kartta 1	1:5	A3	s. 56
Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :88-107 in situ, kartta 2	1:5	A3	s. 57
Löytökokonaisuuden KM 27777:462-474 löydöt :462-464 ja 466 in situ	1:10	A4	s. 58
Löytökokonaisuuden KM 27777:462-474 miekan :462 osien konservoinnissa paljastunut keskinäinen sijainti	1:2	A4	s. 59

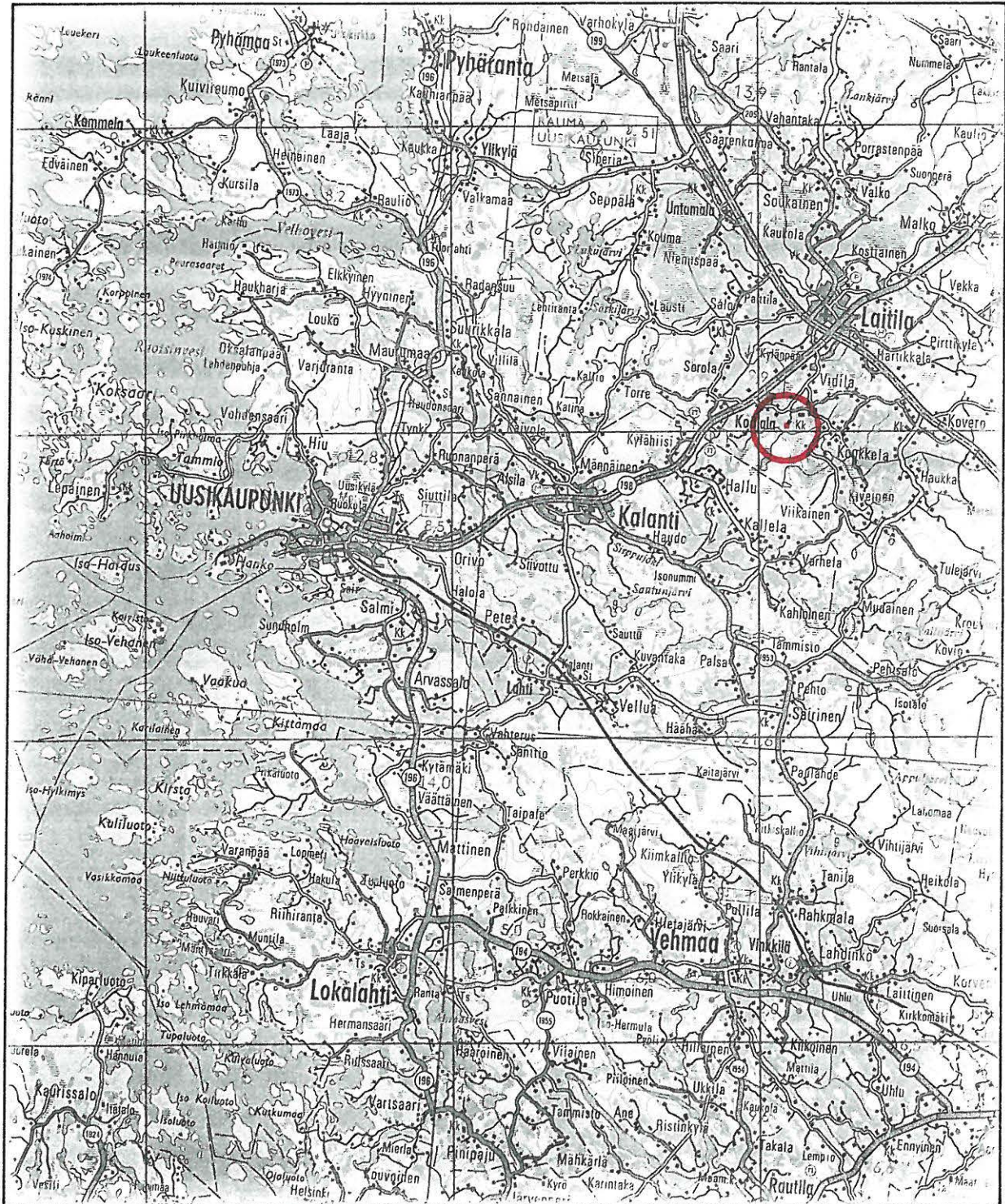
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI kalmisto A 1993

Karttaliite Jyri Saukkosen kaivauskertomukseen

Ote Suomen tiekartasta 2, pain. 1977

1:200 000

Kaivauspaikan sijainti

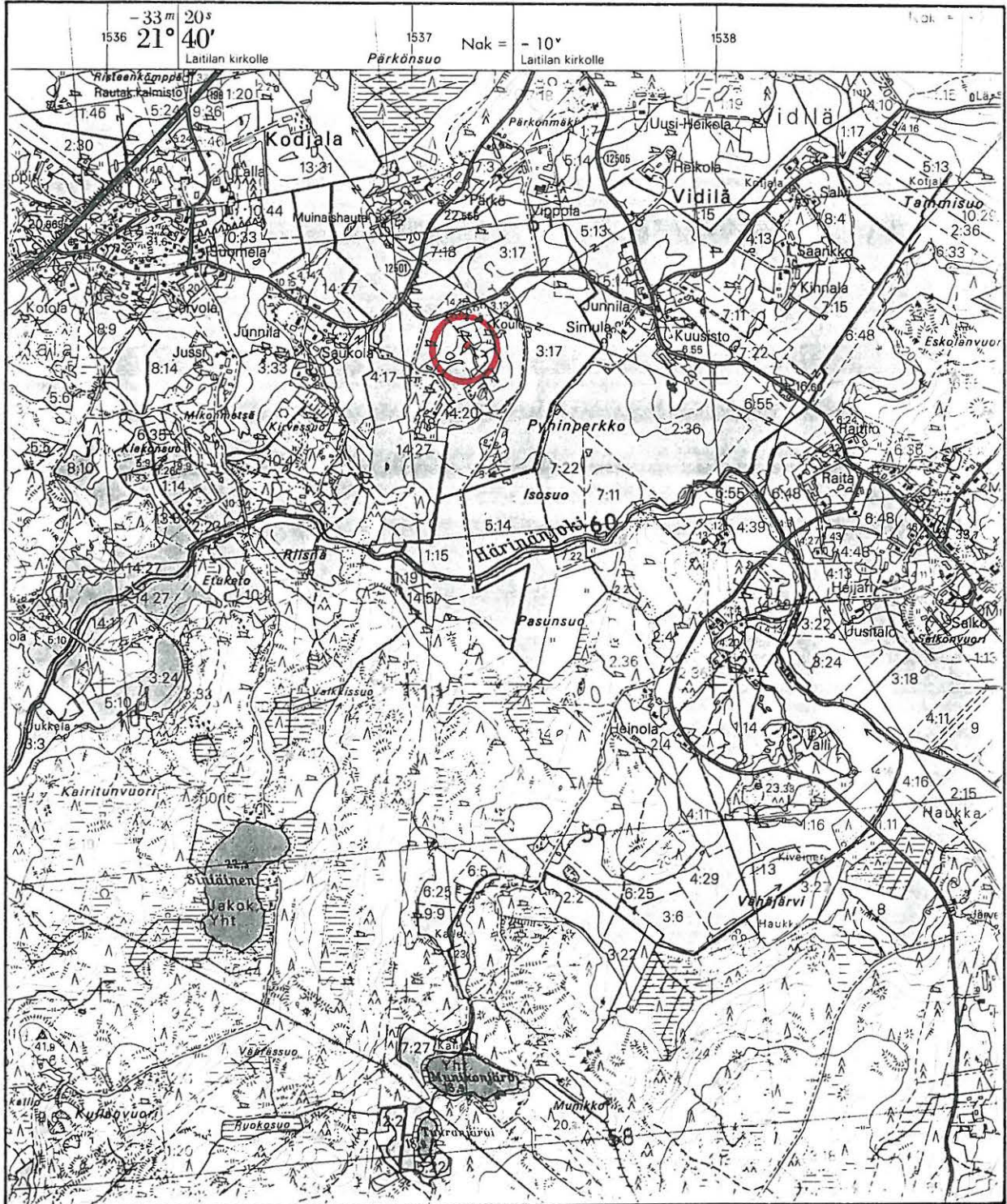
LAILILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI kalmisto A 1993

Karttaliite Jyri Saukkosen kaivauskertomukseen

Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI, pain. 1984

1:20 000

Kaivauspaikan sijainti

6750

6749

6748

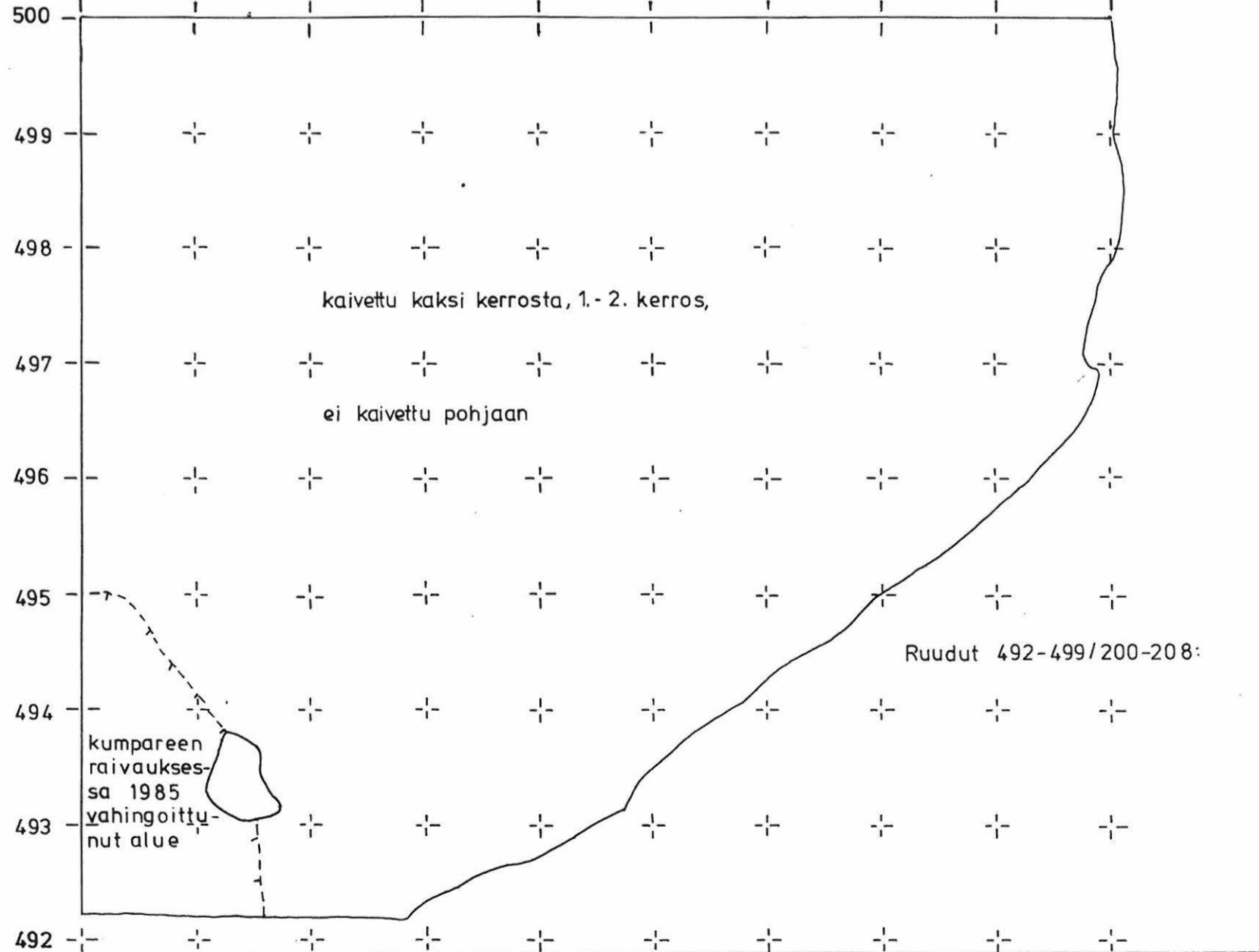
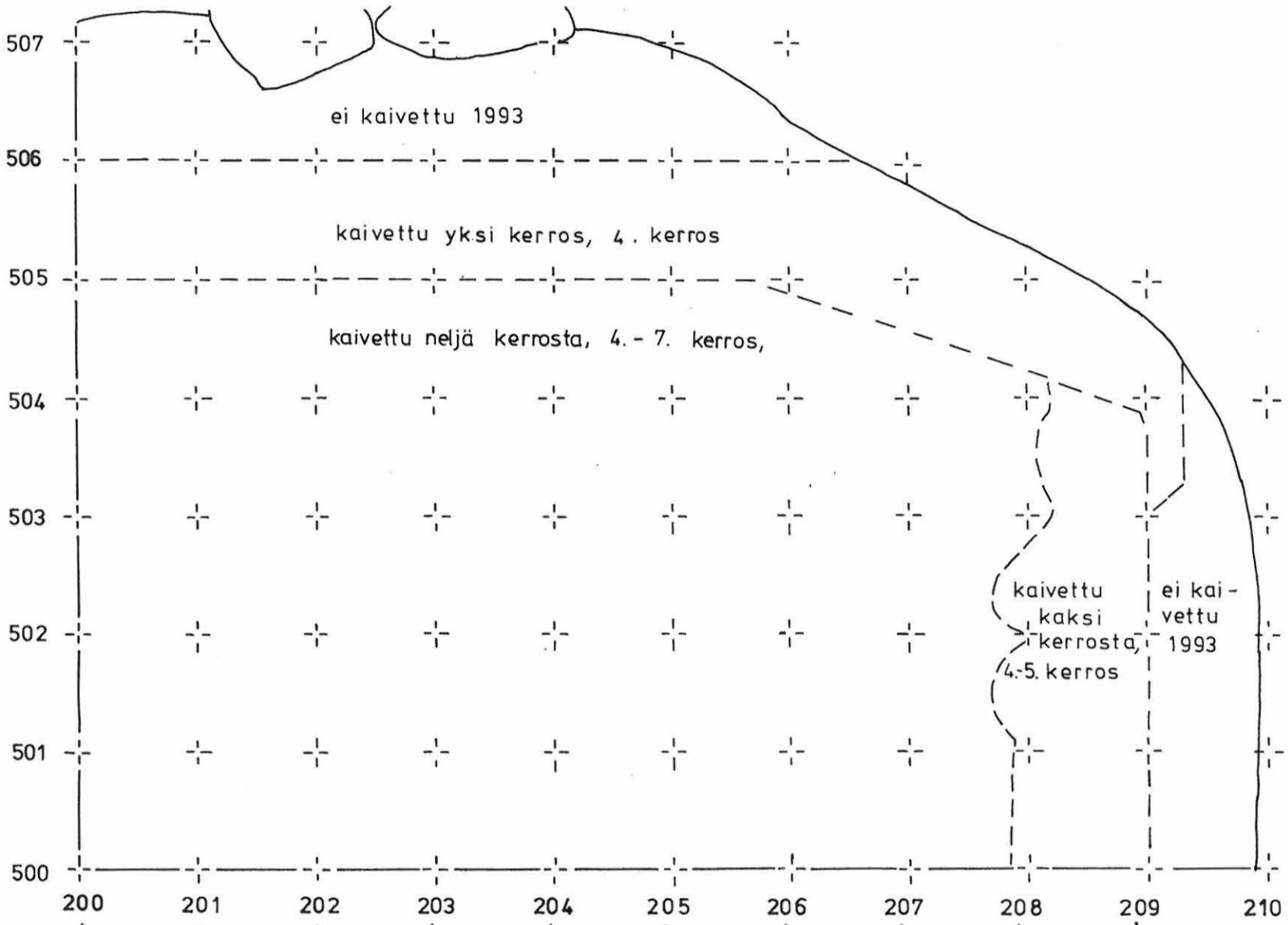
6747

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIOMÄKI, kalmisto A Museovirasto arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

KAIVETTUJEN KERROSTEN MÄÄRÄ KAIVAUSALUEEN ERI OSISSA
MK. 1:50 1m
PIIRT. KREETTA LESELL

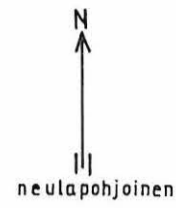

Ruudut 500-507/200-209, kaivettu pohjaan:

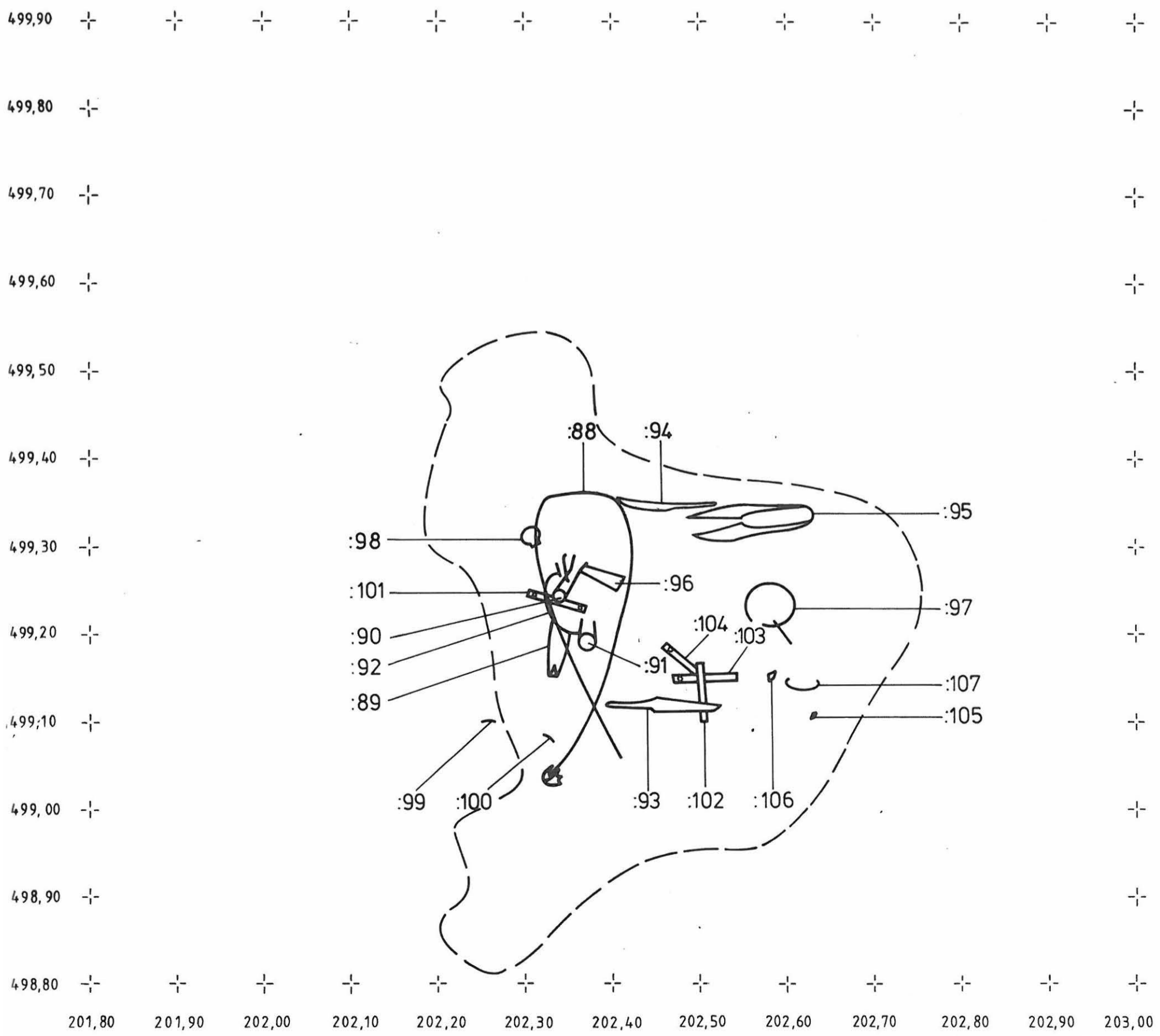

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto/Jyri Saukkonen 1993
 Löytökokonaisuuden km 27777:88-144 löydöt:88-107 in situ

KARTTA 1
 RUUTU 499/202
 TASOT 1
 MK 1:5 10 cm
 KENTTÄPIIRT. KIRSTI LAINE
 PUHTAAKSIPIIRT. ANJA SIIKANEN

KATKOVIIVALLA RAJATTU LÖYTÖKOKONAISUUTTA TUTKITTAESSA KAIVETTU ALUE,
 MERKITYY VALOKUVIEN JA DIOJEN PERUSTEELLA

Muovikartat s. 46, 48-55, 58-59 säilytetään arkin välissä

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

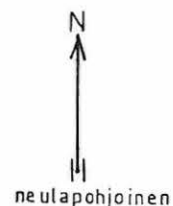
Osayleiskartta

Mk. 1: 500 25m

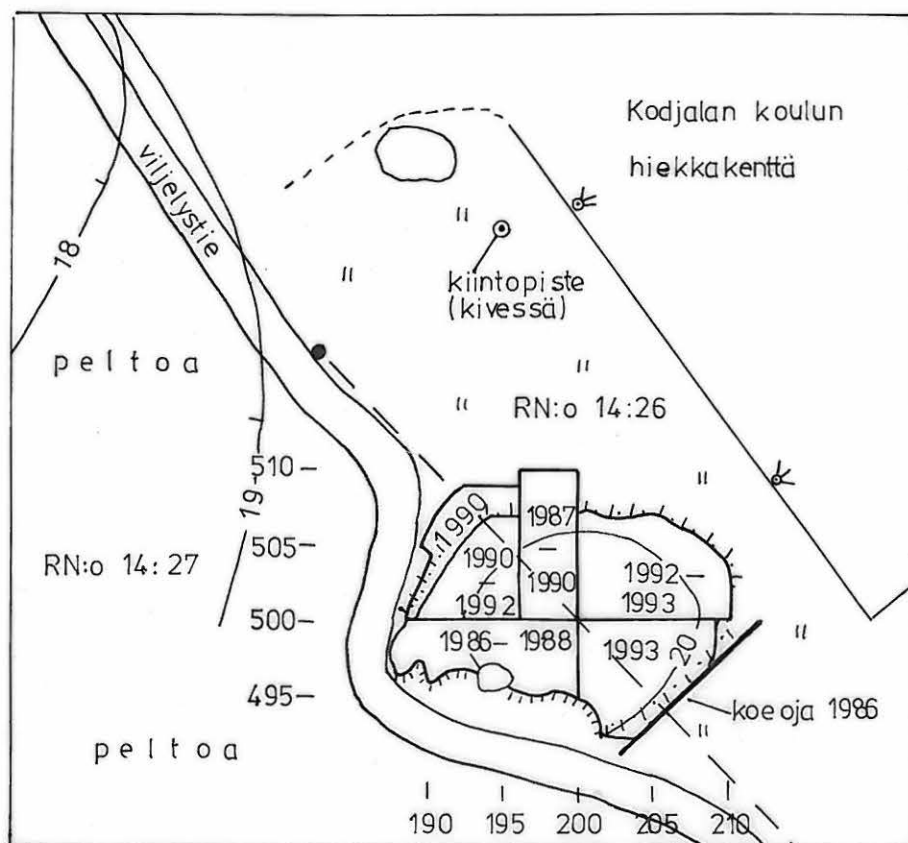
Karttapohjana käytetty osayleiskarttaa 1992

Kiintopiste: korkeus 19,93 m mpy/pl. 139

Piirt. Kreetta Lesell

	kaivausalue, kaivausvuosi		rajapyykki ja tilusraja
	kalmistokumpareen eteläpuoliskon hävityksessä 1995 syntynyt profiilileikkaus		heinää kasvavaa maastoa
	kalmistokumpareen jäljellä olevan osan alareuna (merkitty käsivaraisesti)		korkeuskäyrä ja korkeus m mpy.
	iso kivi		
	valaisinpylväs		

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

RUUDUT 492-499/200-208

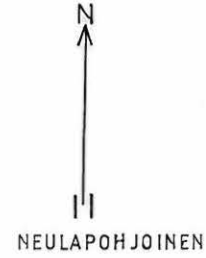
TASO 1 (PINTATASO)

MK. 1:50 1 m

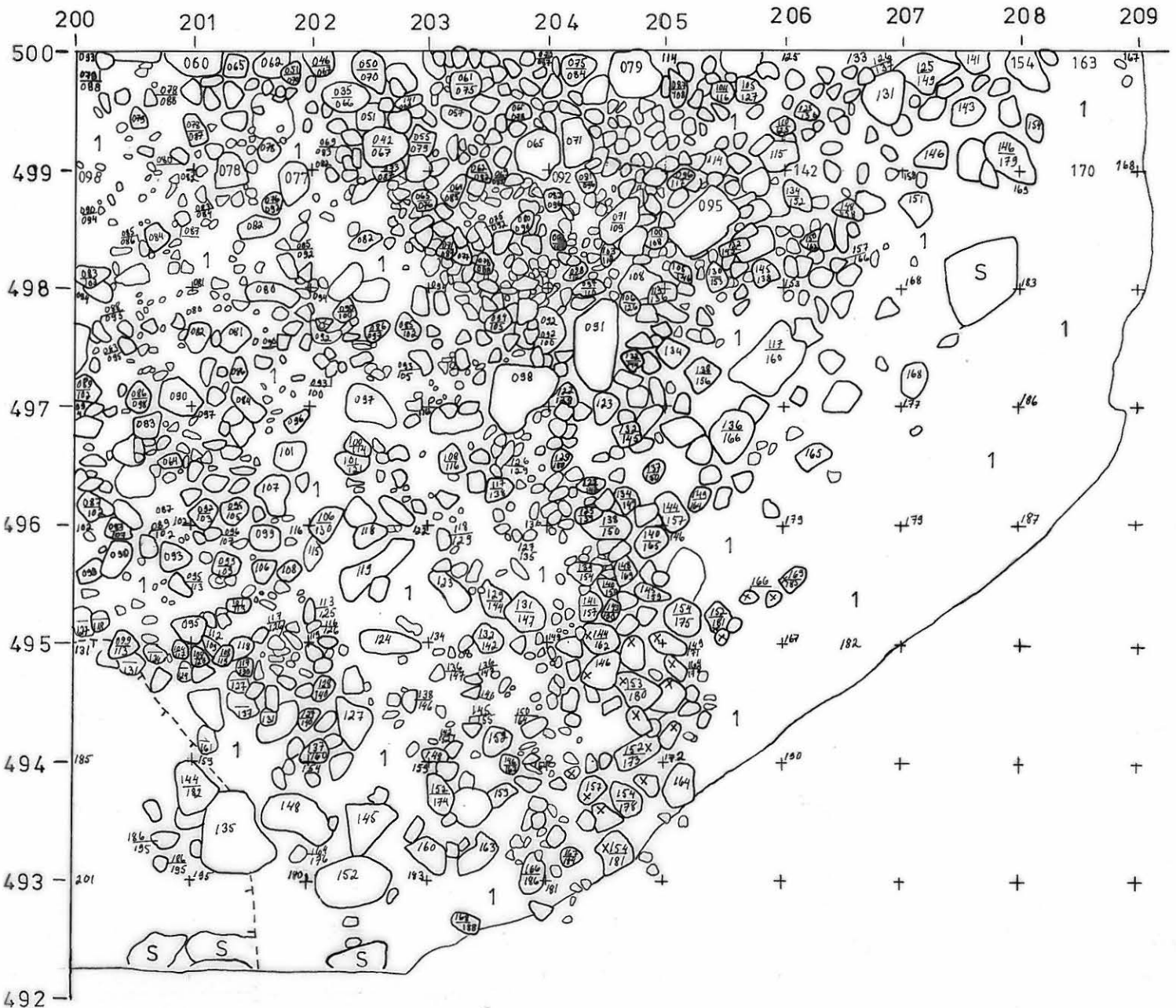
KP. PL. 139=19,93 m mpy

KENTTÄPIIRT. TUULA HEIKKURINEN-MONTELL

PUHTAAKSIPIIRT. TUULA PIILI JA KREETTA LESELL

- 1 tumma noensekainen kalmistomaa, joka luontaisen maan sekaista kaivausalueen ja kalmistokumpareen reunaosassa/reunaosan tuntumassa
- S sekundaarinen kivi, ei kuulu kalmiston rakenteeseen
- x mahdollisesti sekundaarinen kivi
- ^ kumpareen raivauksessa 1985 vahingoittunut alue

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

RUUDUT 500-504/ 200-208

TASO 5

MK. 1:50 1m

KP.PL. 139=19,93 m mpy

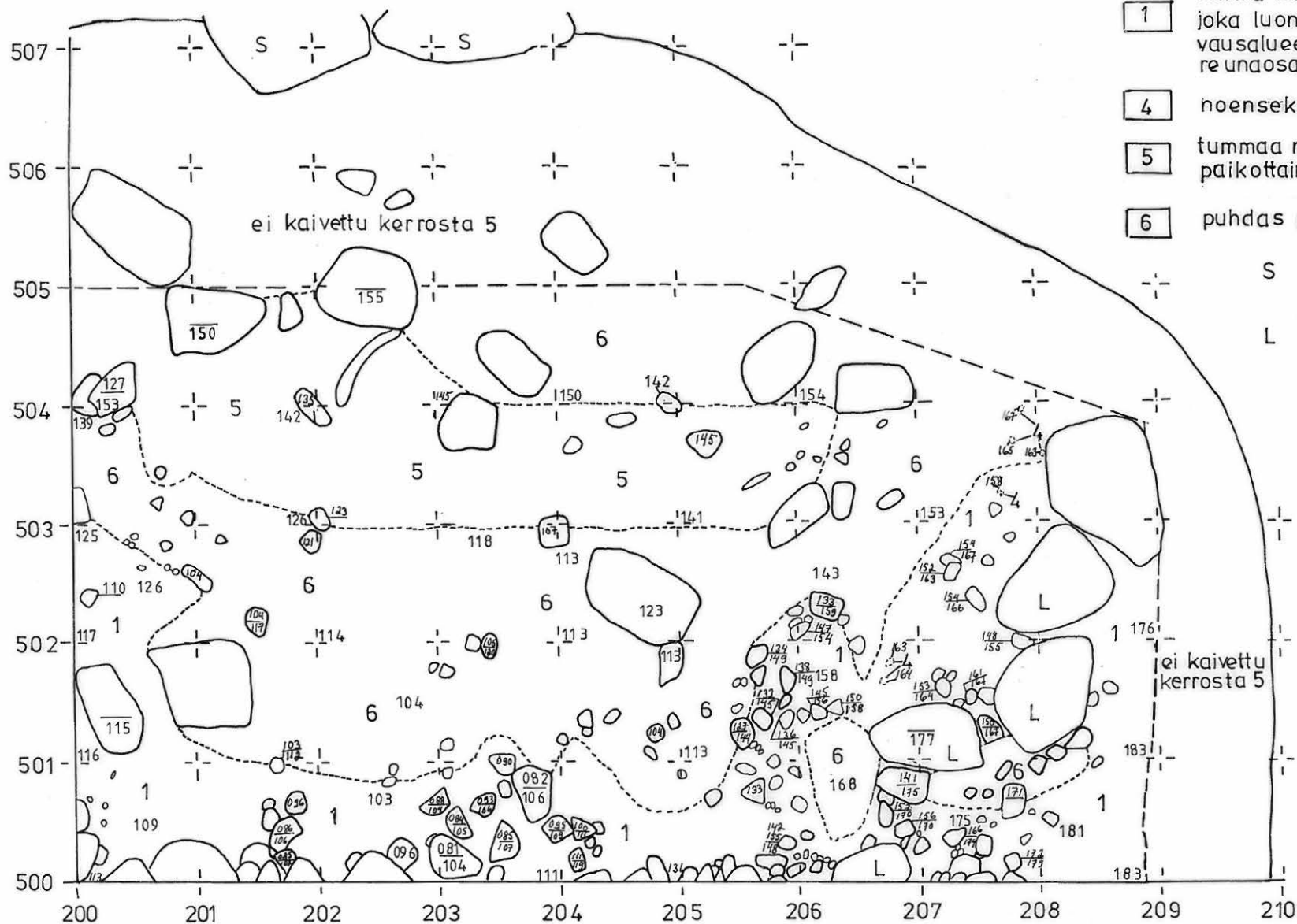
KENTTÄPIIRT. TUULA HEIKKURINEN-MONTELL

PUHTAAKSIPIIRT. TUULA PIILI JA KRETTA LESELL

N

NEULAPOHJOINEN

- 1 tumma noensekainen kalmistomaa, joka luontaisen maan sekaista kaivausalueen ja kalmistokumpareen reunaosassa/reunaosan tuntumassa
- 4 noensekainen kalmistomaaläikkä
- 5 tummaa noensekaista kalmistomaata, joka paikottain puhtaan pohjahiekan sekaista
- 6 puhdas pohjahiekka
- S sekundaarinen kivi, ei kuulu kalmiston rakenteeseen
- L tulessa lohkeillut kivi

LAILILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A

Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

RUUDUT 500-504/ 200-208

TASO 6

MK. 1:50 1m

KP.PL. 139=19,93 m mpy

KENTTÄPIIRT. HELENA RANTA

PUHTAAKSIPIIRT. TUULA PIILI JA KREETTA LESELL

N

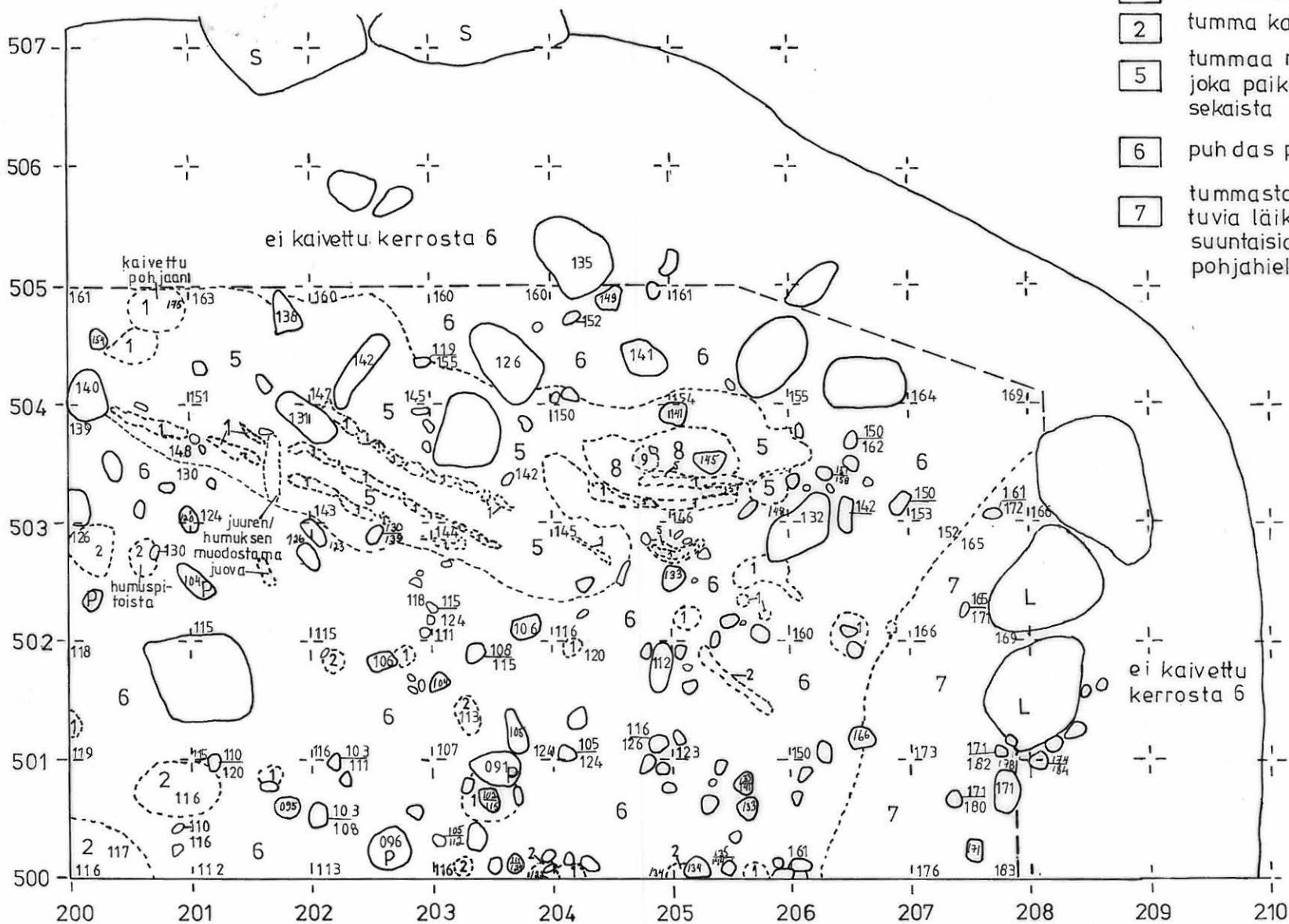

NEULAPOHJOINEN

- 1 tumma noensekainen kalmistomaa
- 2 tumma kalmistomaa (ei noensekainen)
- 5 tummaa noensekaista kalmistomaa, joka paikottain puhtaan pohjamaan sekaista
- 6 puhdas pohjahiekka
- 7 tummasta noensek. kalmistomasta koostuvia läikkiä ja lähinnä etel. loun.- pohj. suuntaisia juovia, alue koskemattoman pohjahiekan sekaista

- 8 savipitoinen pohjahiekka
- 9 valkoinen hiekka

- P pystyssä oleva kivi
- S sekundaarinen kivi, ei kuulu kalmiston rakenteeseen
- L tulella lohkeillut kivi

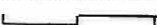
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

RUUDUT 500-504/200-208

KENTTÄPIIRT. HELENA RANTA

TASO 7 (POHJATASO)

PUHTAAKSIPIIRT. TUULA PIILI JA KREETTA LESELL

MK. 1:50 1 m

KP. PL 139=19,93 m mpy

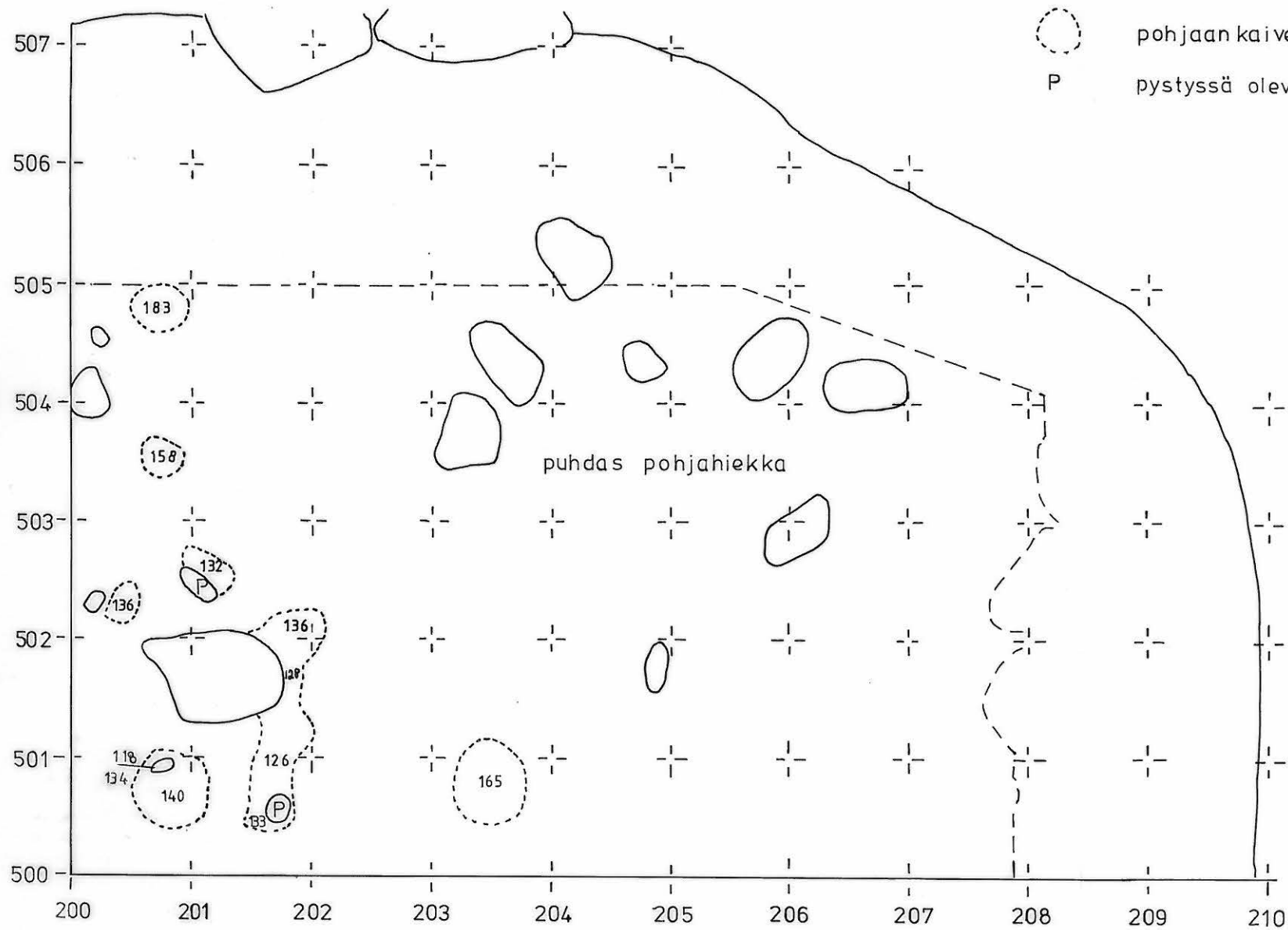
NEULAPOHJOINEN

pohjaan kaivettu kuoppa

pystyssä oleva kivi

puhdas pohjahiekka

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIOMÄKI, kalmisto A

Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

PROFIILIKARTTA LINJALTA X=500, Y=200-209

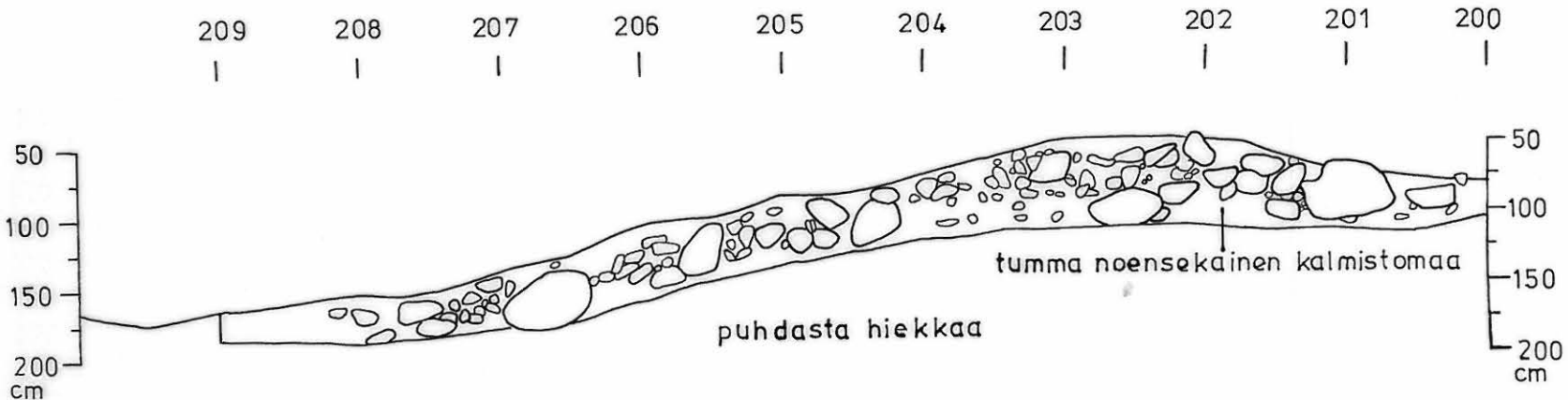
PIIRRETTY POHJOISESTA

MK. 1:50 1 m

KL.PL. 139 = 19,93 mmpy

KENTTÄPIIRT. MARIANNE SCHAUMAN-LÖNNOVIST JA TUULA HEIKKURINEN-MONTELL

PUHTAAKSIPIIRT. TUULA PIILI JA KREETTA LESELL

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto/Jyri Saukkonen 1993

KIVETTY PAALUNSIJA

RUUDUT 500 - 501 / 203

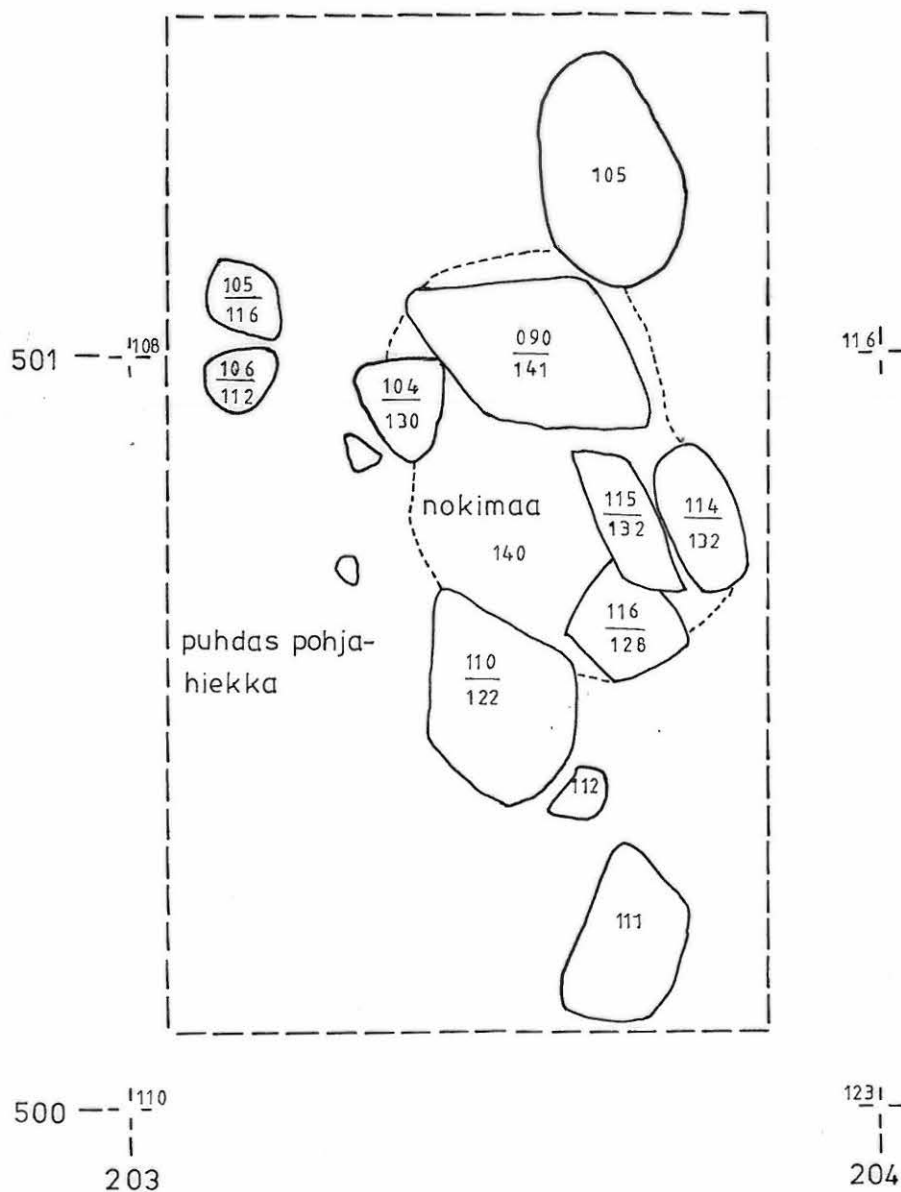
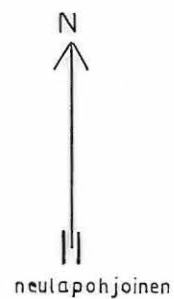
KARTTA 1

MK. 1:10

KP. PL. 139 = 19,93 m mpy

KENTTÄPIIRT. HELENA RANTA

PUHTAAKSIPIIRT. KREETTA LESELL

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto/Jyri Saukkonen 1993

KIVETTY PAALUNSIJA

RUUDUT 500-501/203

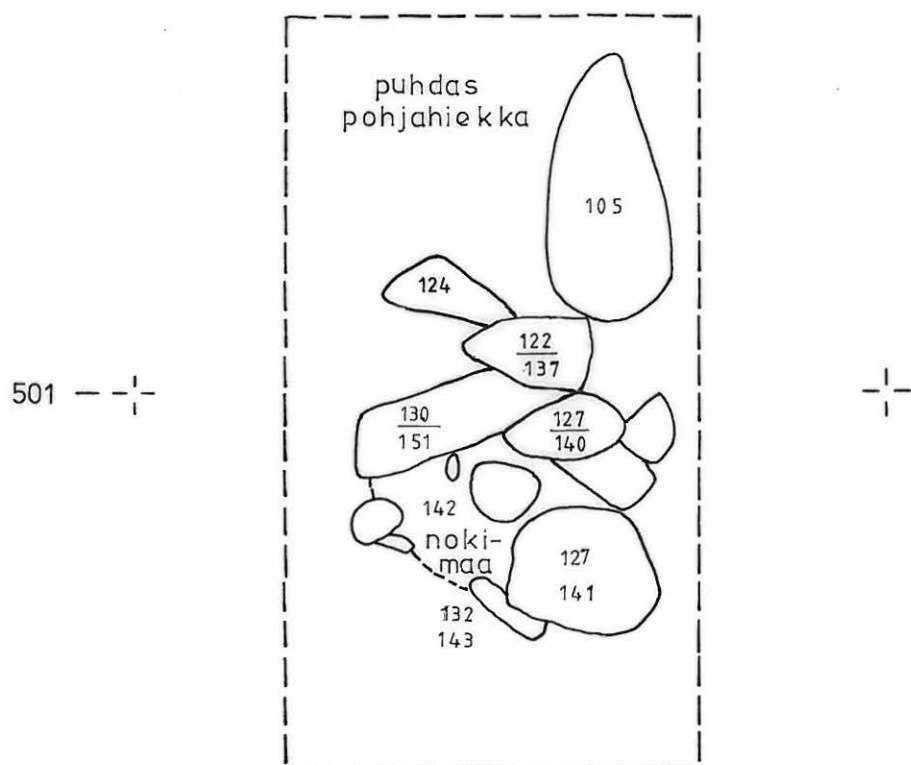
KARTTA 2

MK 1:10

KP. PL. 139=19, 93 m mpy

KENTTÄPIIRT. LEENA SÖYRINKI-HARMO

PUHTAAKSIPIIRT. KREETTA LESELL

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

LÖYTÖKOKONAISUUDEN KM27777:462-475 LÖYDÖT :462-464 JA :466 IN SITU

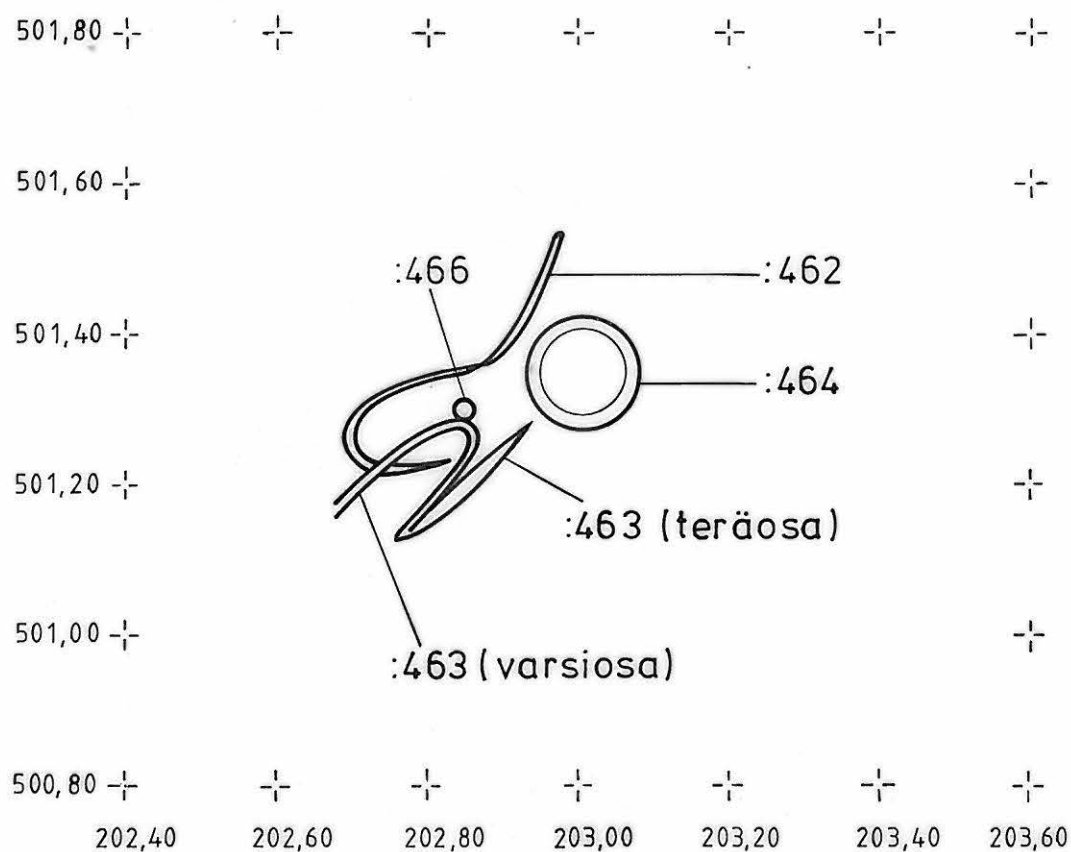
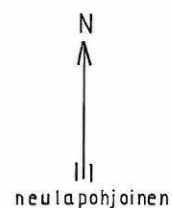
RUUDUT 501 / 202-203

TASO 4

MK. 1:10 20 cm

KENTTÄPIIRT. MARIANNE SCHAUMAN- LÖNNQVIST

PUHTAAKSIPIIRT. ANJA SIIKANEN

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, KALMISTO A

Museovirasto, arkeologian osasto / Jyri Saukkonen 1993

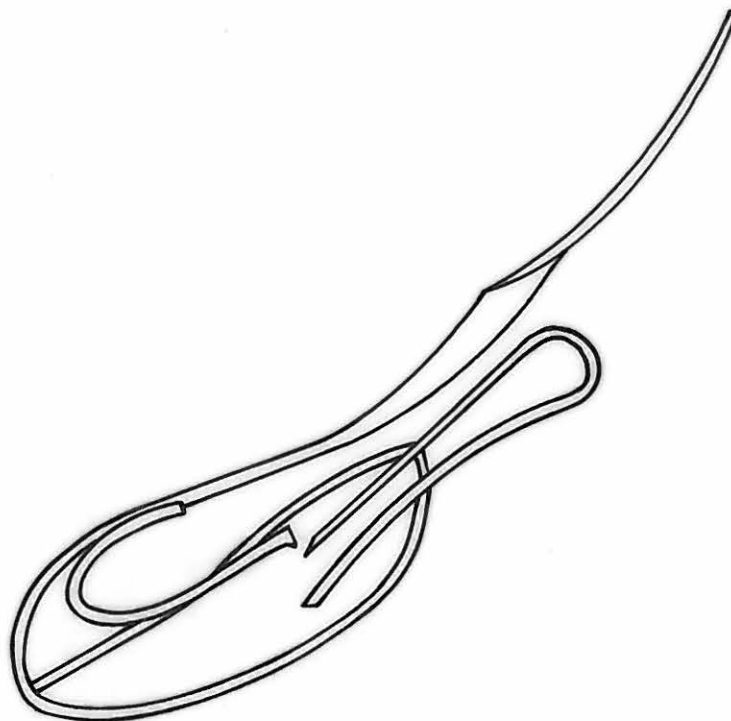
LÖYTÖKOKONAISUUDEN KM 27777:462-475 MIEKAN :462 OSIEN

KONSERVOINNISSA PALJASTUNUT KESKINÄINEN SIJAINTI

KONSERVAATTORI PÄIVI PYKÄLÄ - AHON MUKAAN

MK 1:2 4cm

PIIRT. ANJA SIIKANEN

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103226

Kuva 1. Ruudut 492-499 / 200-208 tasossa 1.
kuva idästä

F. 103229

Kuva 2. Ruudut 497-499 / 200-202 tasossa 1.
kuva lännestä.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
 Kalmisto A 1943

F. 103312 - 313

Kuva 3. Ruudut 492-499 / 200-208 tasossa 2. Kuva eteläkaakosta

F. 103204

Kuva 4. Ruudut 500-506 / 200-209 tasossa 4.
 Kuva idästä.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

Kuva 5. Ruudut 500-505/200-208 tasossa 4. Kuva pohjoisesta.

F. 103215

Kuva 6. Ruudut 500-504/200-207. Taso 5. Kuva idästä.

Foto: Jyri Saukkonen

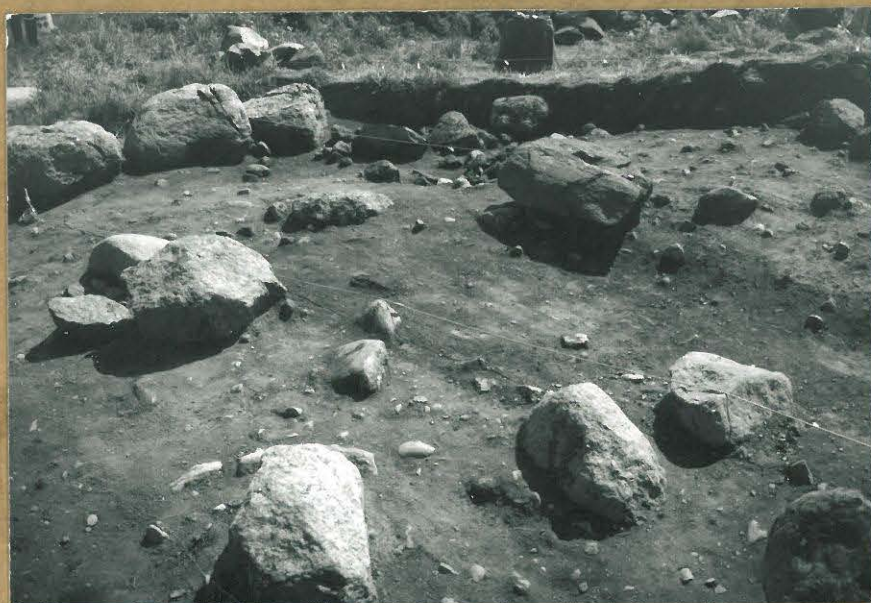

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1993

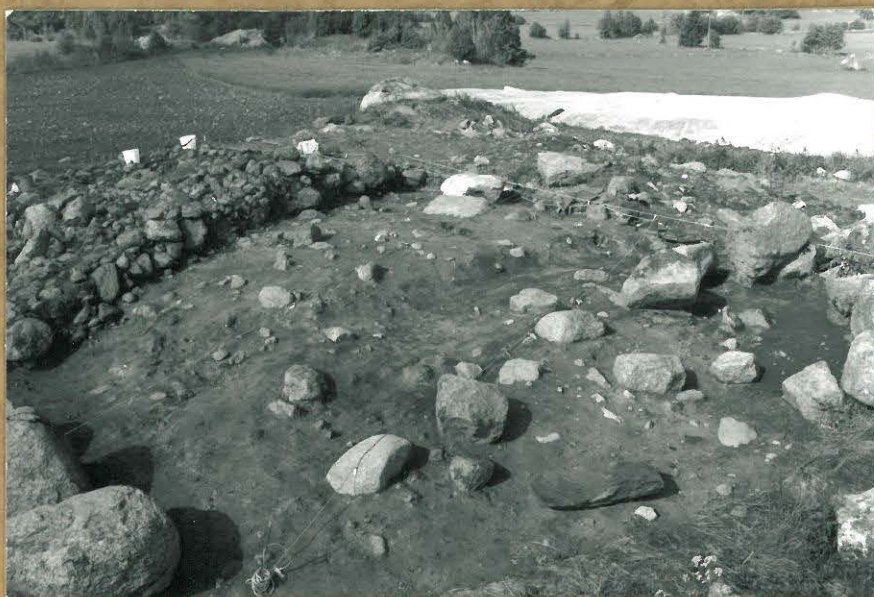
F. 103216

Kuva 7. Ruudut 500-504/
200-207 tasossa 5. Kuva
koillisesta

F. 103217

Kuva 8. Ruudut 500-504/
202-207 tasossa 5. Kuva
luoteesta.

F. 103230

Kuva 9. Tumhasta noen-
sekaisesta kalmistomaasta
koostuvia juovia ympäris-
tyineen kalmiston pohjas-
sa, ruuduissa 502-504/
200-205. Kuva koillisesta

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103220
Kuva 10. Tumma noensekaisesta maasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-5. Kuva idästä.

F 103222.
Kuva 11. Tumma noensekaisesta maasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva idästä.

Kuva 12. Tumma noensekaisesta maasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva kaakosta.

F 103223

Kuva 13. Tumma noensekaisesta maasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 503-504/200-203. Kuva kaakosta.

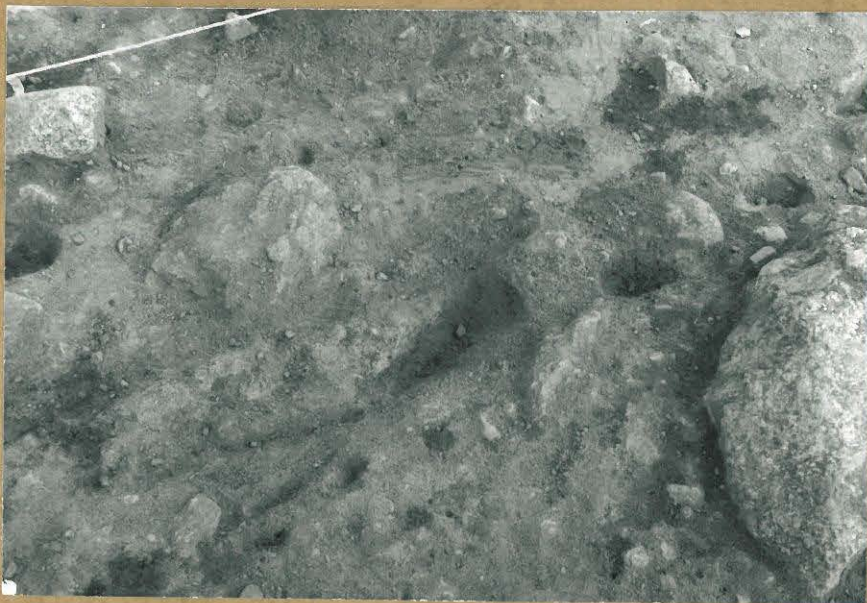
F 103225

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103247

Kuva 14. Tumma neensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruuduissa 502-504/200-205. Kuva otettu kuvien 9-13 ottamisen ja juovien tason 6 kartalle piirtämisen jälkeen, kun juovien alueelta on poistettu lastoilla vielä mahdollisimman ohut maakerros. Kuva koillisesta.

F. 103252

Kuva 15. Tumma neensekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuolella, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva lounaasta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103263

Kuva 16. Tumma, rönsekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuolella, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva itäkoillisesta.

F. 103262

Kuva 17. Tumma, rönsekaisesta kalmistomaasta koostuvia juovia kalmiston pohjassa, ruudun 503/205 eteläpuolella, kun juovista on kaivettu tumma maa pois. Kuva itäkoillisesta.

F. 103239

Kuva 18. Työkuva. Marjatta Aatto kaivaa makrofossiilinäytettä ruudusta 500-501/203 olevasta kivistä paalunsijasta. Kuva luoteesta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A

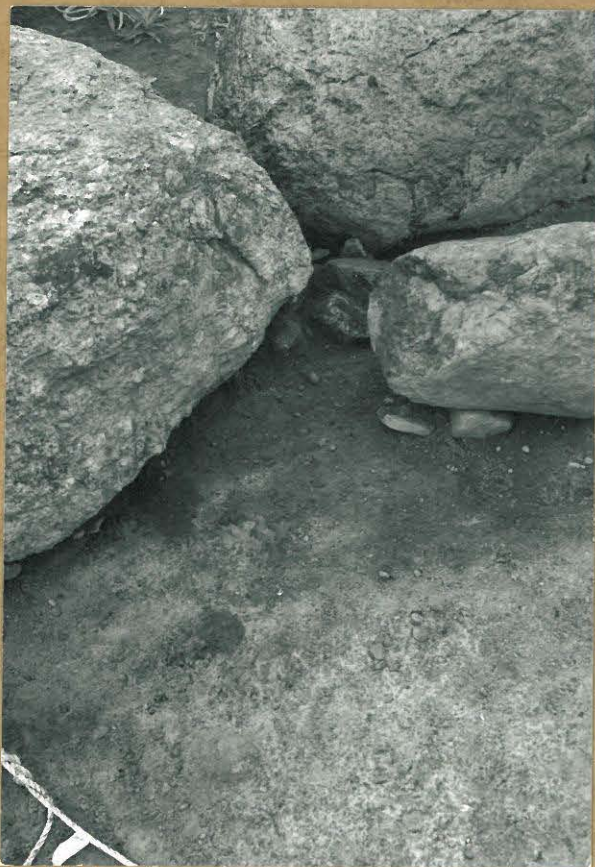
F. 103203

Kuva 19. Työkuva. Marianne Schauman-Lönnqvist piirtää.

F. 103198

Kuva 20. Työkuva. Kerrosta 4 kaivetaan

F. 103201

Kuva 21. Kaksi noensekaista kalmistomaaläikkää ruuduissa 503/207-208, tasossa 4. Kuva luoteesta.

F. 103202

Kuva 22. Kaksi noensekaista kalmistomaaläikkää ruuduissa 503/207-208. Kuva länsiluoteesta.

Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1913

F. 103310. KUVA 23. Kuoppa kalmiston pohjassa, suurimmaksi osaksi ruudussa, 504/200. Kuvan yläosassa pystyssä oleva kivi. Kuva lännestä.

F. 103255
Kuva 24. Kuoppa kalmiston pohjassa ruudussa 504/200. Kuopan sisustaa ei ole kaivettu vielä kokonaan pois. Kuva lännestä.

F. 103256

Kuva 25. Kuoppa kalmiston pohjassa ruudussa 504/200. Kuopan sisustaa ei ole kaivettu vielä kokonaan pois, joten kuopan seinämissä ja pohjalla vielä kuopan täyttäneitä tummaa kalmistomaata. Kuva päältä, latta kuopan eteläpuolella.

F. 103303

Kuva 26. Kuoppa kalmiston pohjassa, ruudussa 504/200. Kuopan seinämat on kaivettu lähes puntaiksi kuopan täyttäneestä tummasta kalmistomaasta. Huom! Kuoppa on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuva lounaasta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103237

Kuva 27. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Ylimpien kivien pintaosat on kaivettu esiin ja paalunsijan sisus on vielä kaivamatta. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä länsi.

F. 103235

Kuva 28. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Ylimpien kivien pintaosat on kaivettu esiin ja paalunsijan sisus on vielä kaivamatta. Kuva lännestä.

F. 103257

Kuva 29. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Paalunsijaa on kaivettu vähän enemmän kuvien 27 ja 28 esittämästä vaiheesta ja paalunsijan sisus on kaivettu kuopalle. Tästä paalunsijan vaiheesta on kertomuksessa kartta (kartta 1). Kuva lounaasta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1993

F. 103259

Kuva 30. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Paalunsijaa on kaivettu vähän enemmän kuvien 27 ja 28 esittämästä vaiheesta ja paalunsijan sisus on kaivettu kuopalle. Tästä paalunsijan vaiheesta on kertomuksia kartta (kartta 1). Kuva lounaasta.

F. 103264

Kuva 31. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203. Kuvien 29 ja 30 kivet on poistettu paalunsijan pohjoisreunalla olevaa isoa kiveä ja tämän koillispuolella olevaa toista kiveä lukuunottamatta. Paalunsijan sisus on avartunut kivien poiston johdosta. Kuva kaakosta.

F. 103311

Kuva 32. Kivetty paalunsija kalmiston pohjassa, ruuduissa 500-501/203 kokonaan kaivettuna. Huom! Paalunsija on vähän vaurioitunut rankkasateen jäljiltä. Kuva länsiluoteesta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103218

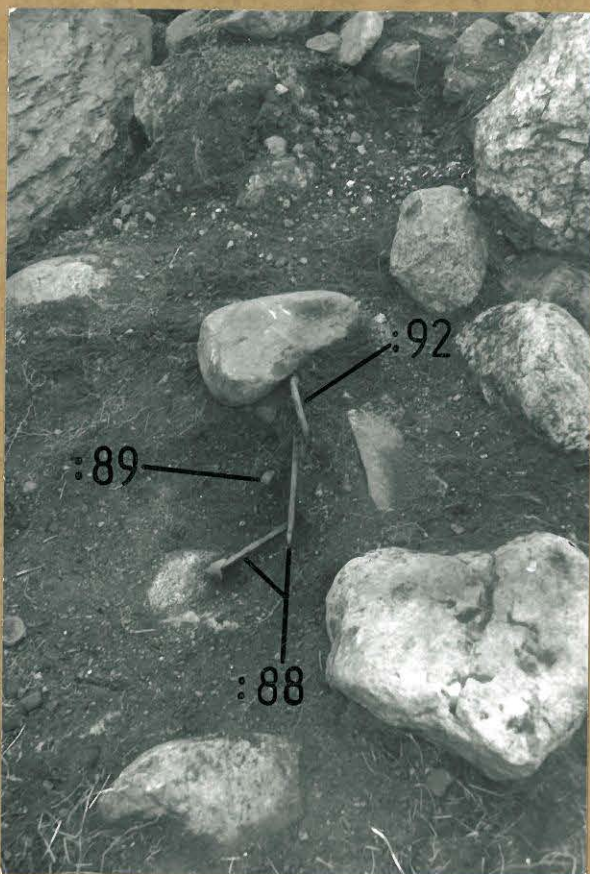
Kuva 33. profiili linjalla X=500, välillä y=200-208.
kuva pohjoisesta.

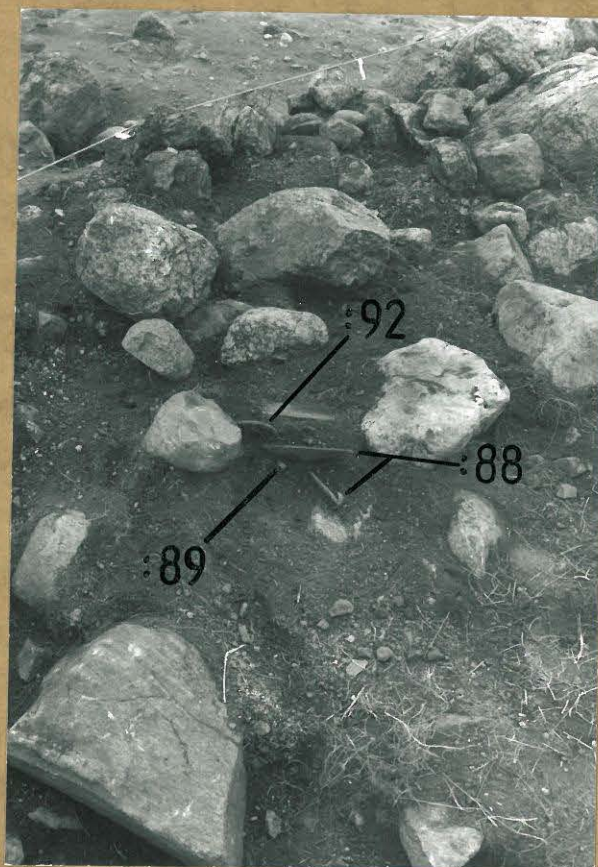
F. 103219

Kuva 34. profiili linjalla X=500, välillä y=201-206.
kuva pohjoisesta.

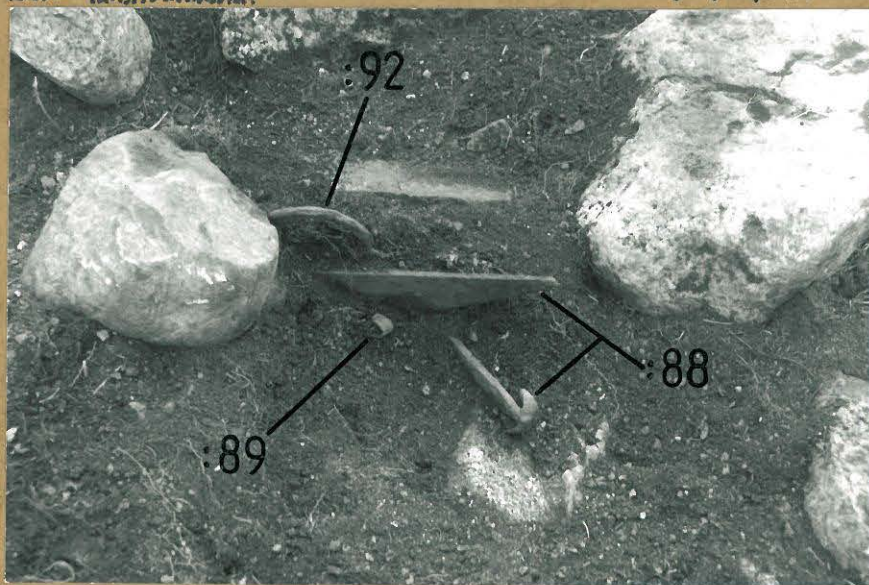
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103241
kuva 35. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89 ja :92 in situ. Esineiden ympärillä on kiviä tasossa I, mutta muualta tason I kivet poistettu. Kuva länsilounaasta.

F. 103243
kuva 36. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89 ja :92 in situ. Esineiden ympärillä on kiviä tasossa I, mutta muualta tason I kivet on jo poistettu. Kuva eteläkaakosta.

F. 103242
kuva 37. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89 ja :92 in situ. Esineiden ympärillä on kiviä tasossa I, mutta muualta tason I kivet on jo poistettu. Kuva länsilounaasta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1943

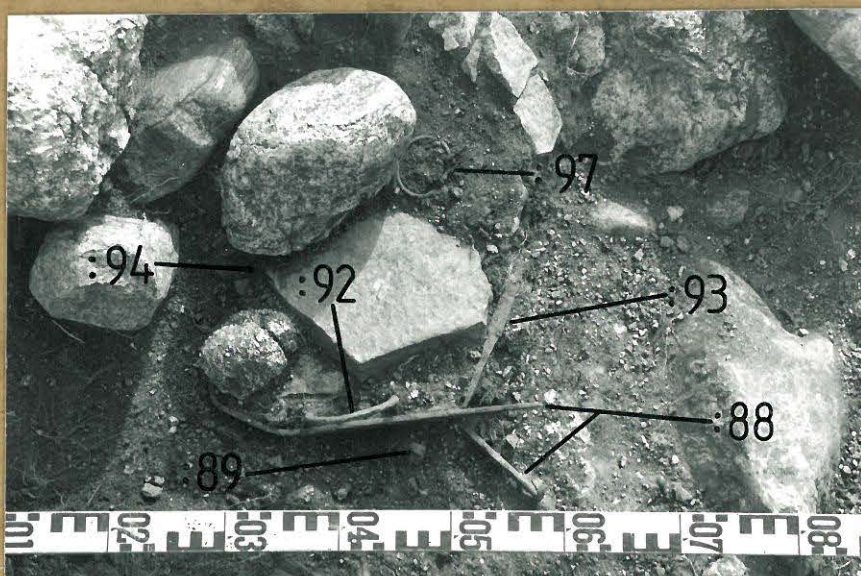
f. 103271

Kuva 38. Työkuva. Iiro Vuorio (vas.) ja Jaakko Laaksonen kaivavat löytökoko-
naisuutta KM 27777:88-
144. Kokonaisuuden löy-
döistä näkyvät kuvassa
in situ :88, :89, 92 ja 97.
Kuva lounaasta.

f. 103273

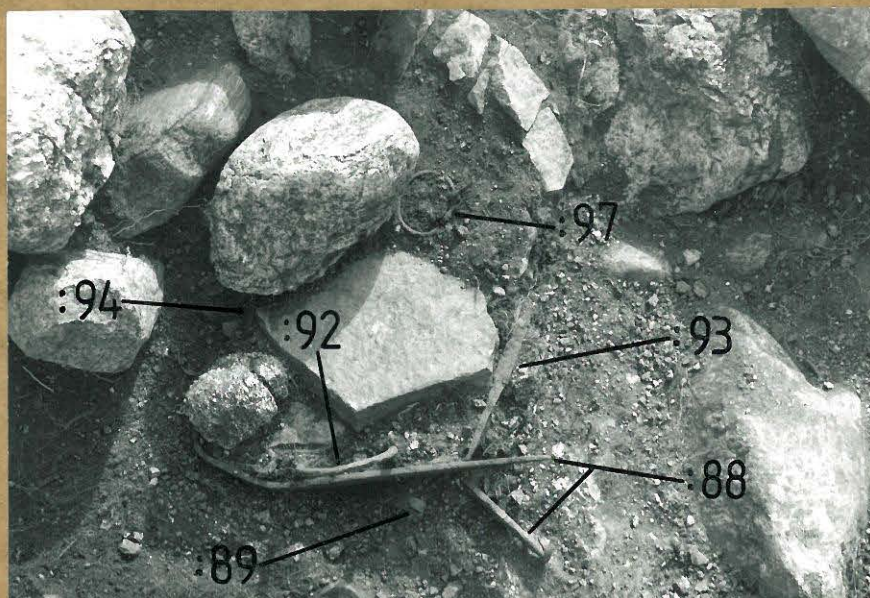
Kuva 39. Löytökokonai-
suuden KM 27777:88-144
löydöt :88, 89, 92, 93 ja 97
in situ. Kuva päältä, ku-
vassa ylhäällä itäkoillinen.

f. 103276

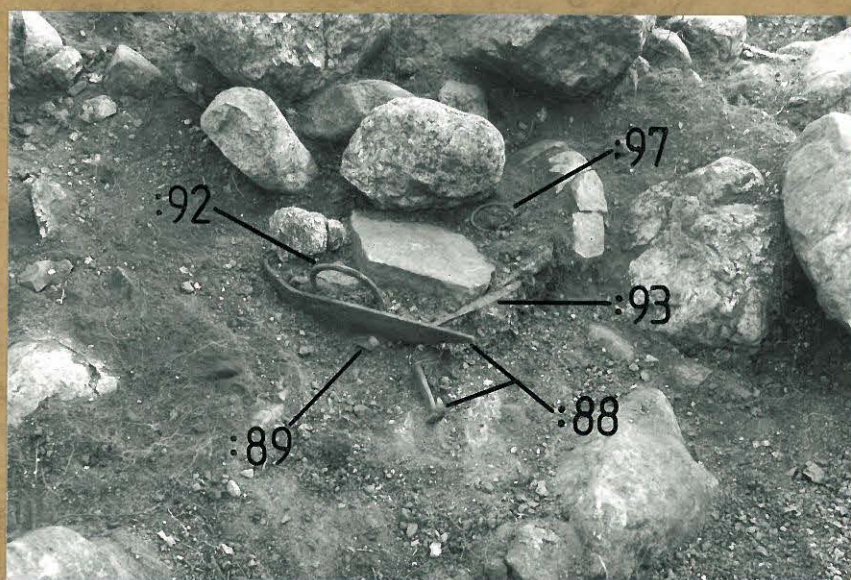
Kuva 40. Löytökokonai-
suuden KM 27777:88-
144 löydöt :88, 89, 92,
94 ja 97 in situ. Kuva
päältä, kuvassa ylhäällä
itäkoillinen.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

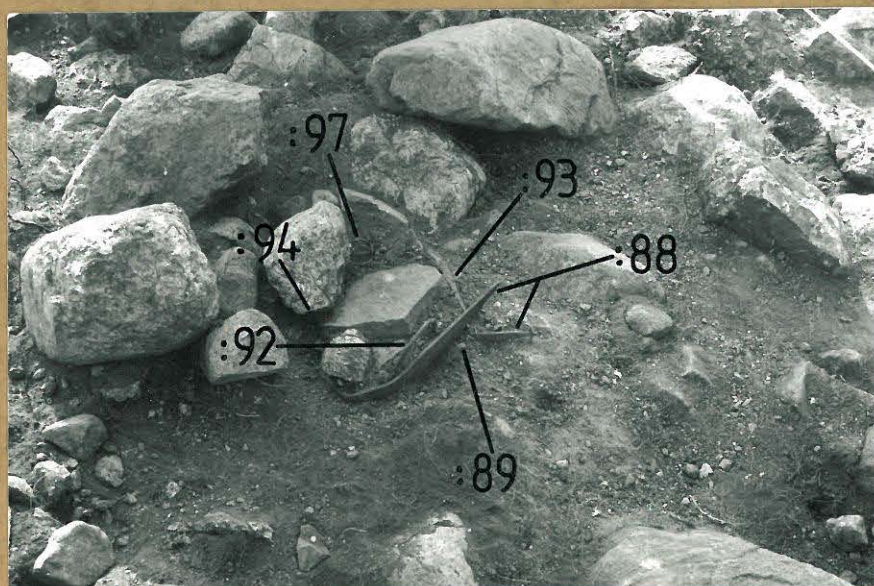
f. 103277

Kuva 41. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 88, 89, 92, 93, 94 ja 97 in
situ. Kuva päältä, kuvassa
ylhäällä koillinen.

f. 103279

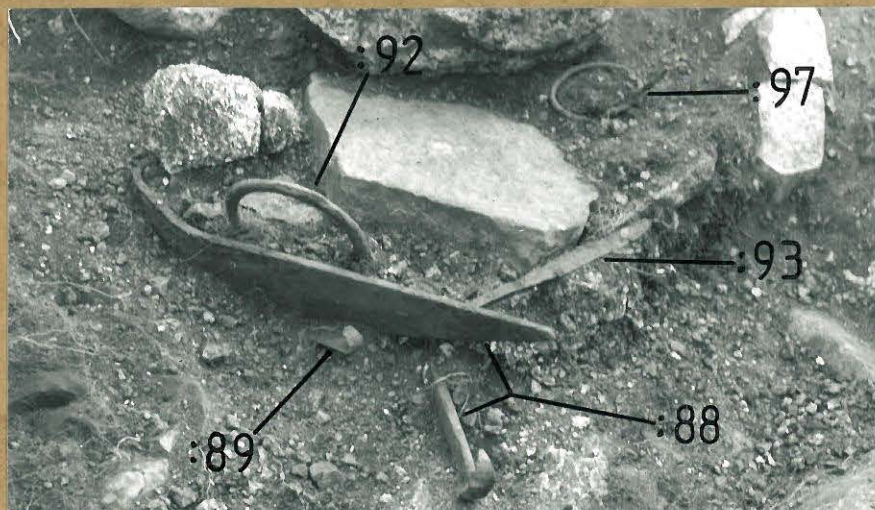
Kuva 42. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 88, 89, 92, 93 ja 97 in situ.
Kuva lounaasta.

f. 103284

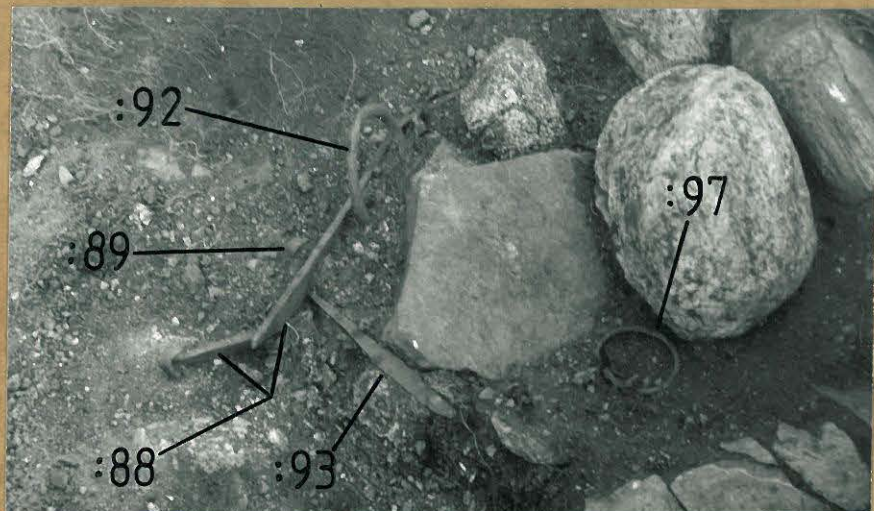
Kuva 43. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 88, 89, 92, 93 ja 97 in
situ. Kuva luoteesta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

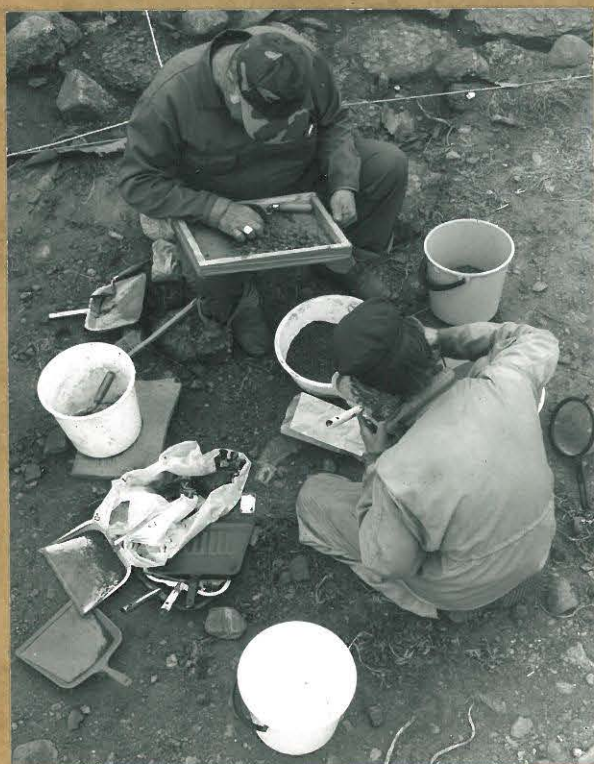
f. 103280

Kuva 44. Löytökokonaisuuden
KM 27777:88-144 löydöt
:88, 89, 92, 93 ja 97 in situ.
kuva lounaasta.

f. 103282

Kuva 45. Löytökokonaisuuden
KM 27777:88-144 löydöt :88,
89, 92, 93 ja 97 in situ.
kuva kaakosta.

f. 103287

Kuva 46. Työkuva. Iiro Vuorio (etualalla) ja
Jaakko Laaksanen seuloivat kalmistokumppareilla pala-
nutta luuta esiin löytökokonaisuuksista KM 27777:88-144 kaivetuista maasta

f. 103285

Kuva 47. Työkuva. Jaakko Laaksanen (vas.) ja
Iiro Vuorio seuloivat kalmistokumppareilla pala-
nutta luuta esiin löytökokonaisuuksista KM 27777:
88-144 kaivetuista maasta.

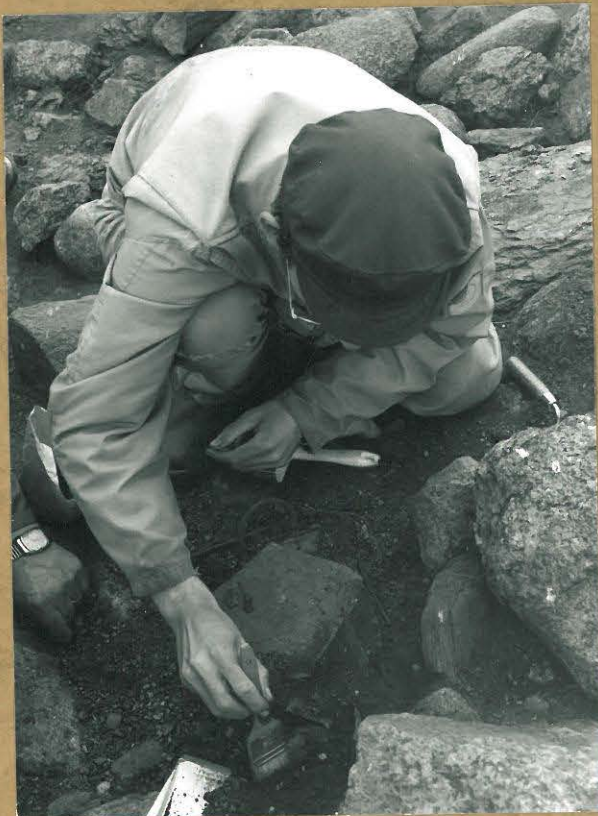
Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103289

Kuva 48. Työkuva. Leena Säyrinki-Harmo (vas.), Kirsi Valkama ja Helena Ranta piirtävät. K.V. keskellä piirtää löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa (erottuvat paremmin negatiivissa) in situ : 88, 89, 92, 93 ja 97. Kuva länsilounaasta.

F. 103292

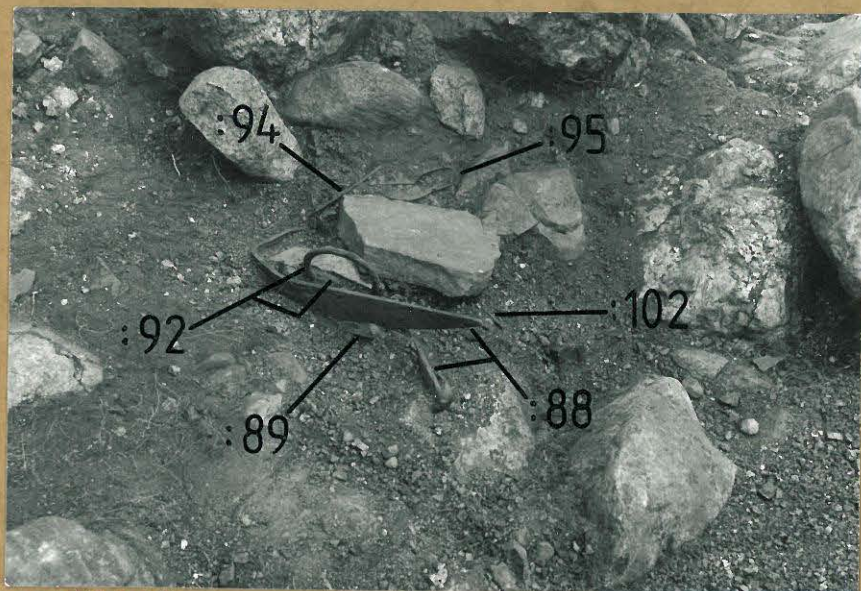
Kuva 49. Työkuva. Iiro Vuorio kaivaa löytökokonaisuutta KM 27777:88-144, jonka löydöistä näkyvät kuvassa in situ : 88, 92, 95 ja 95. Kuva idästä.

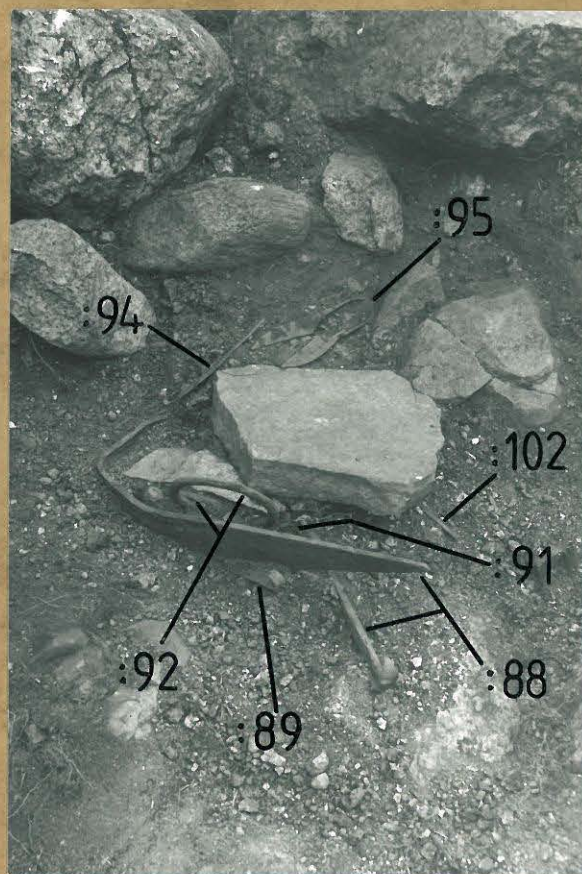
F. 103291

Kuva 50. Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kuvassa Kirsi Valkama (vas.), Jaakko Laaksosen ja Iiro Vuorio. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa (Iiro Vuorion edessä) in situ : 88, 92, 94, 95. Kuva idästä.

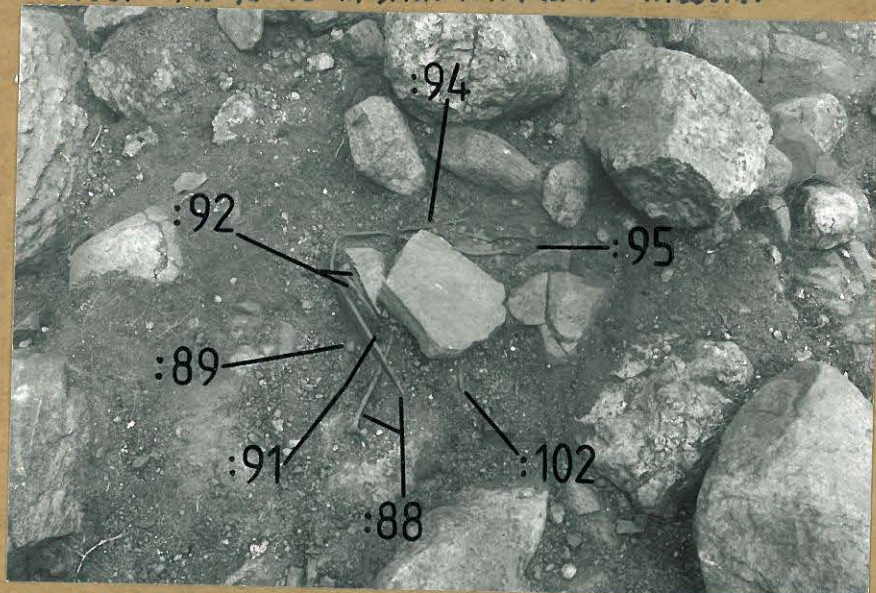
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1993

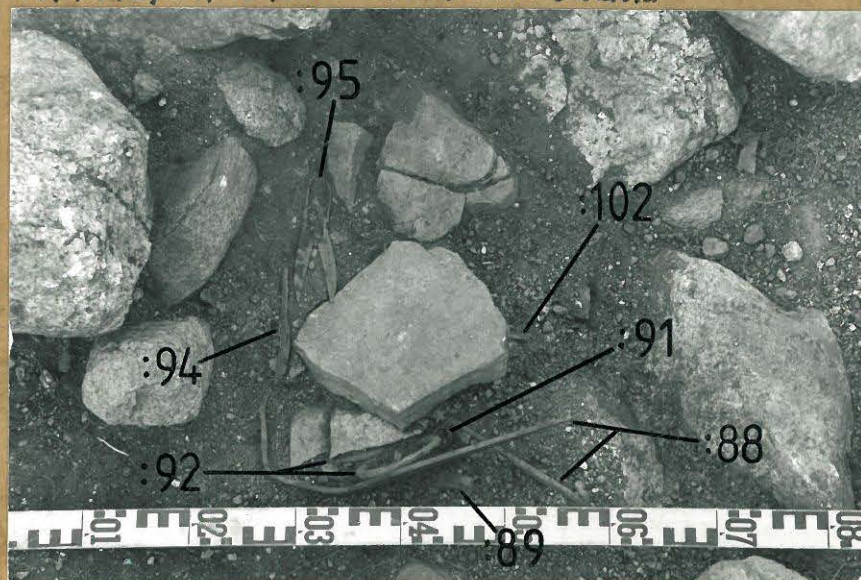
F. 103293
Kuva 51. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89, 92, 95 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta.

F. 103294
Kuva 52. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva länsilounaasta.

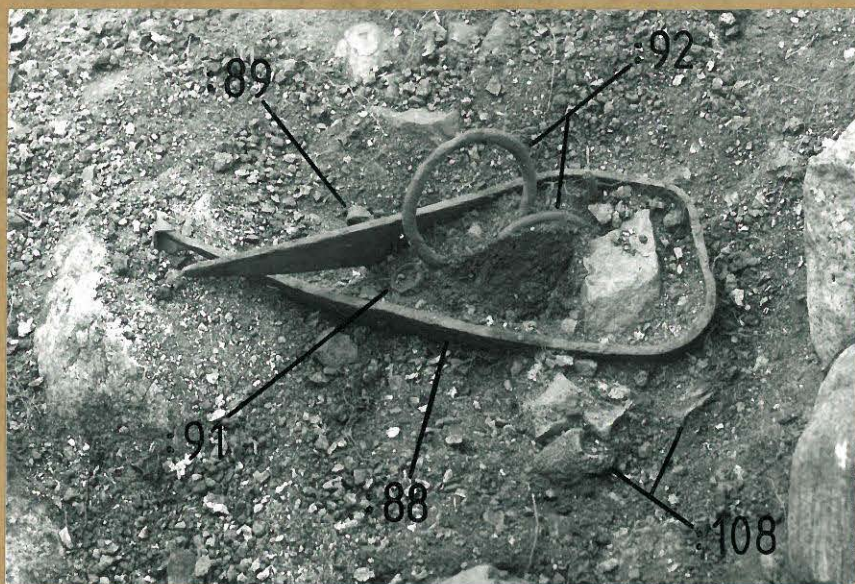

F. 103295
Kuva 53. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva etelästä.

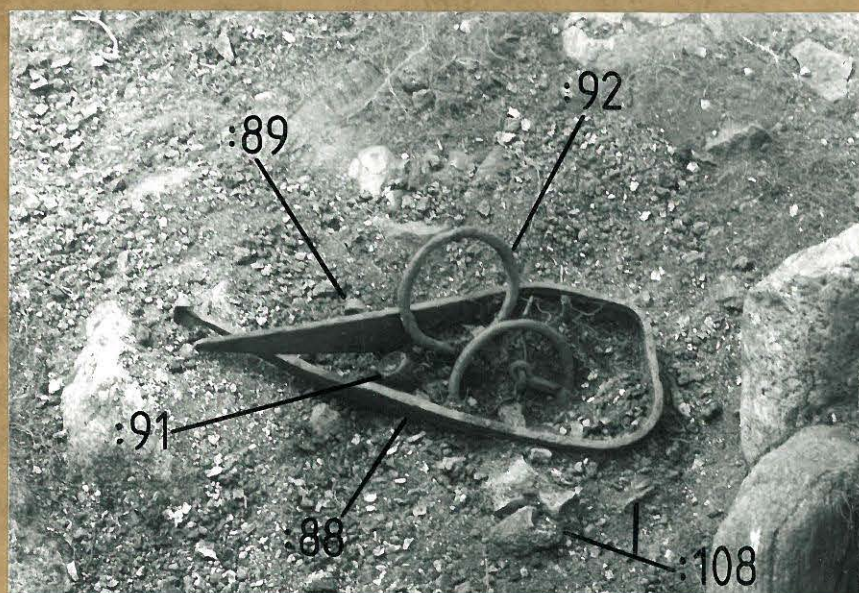
F. 103298
Kuva 54. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-144 löydöt :88, 89, 91, 92, 94, 95 ja 102 in situ. Kuva päältä. Kuvassa ylläällä itä. Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

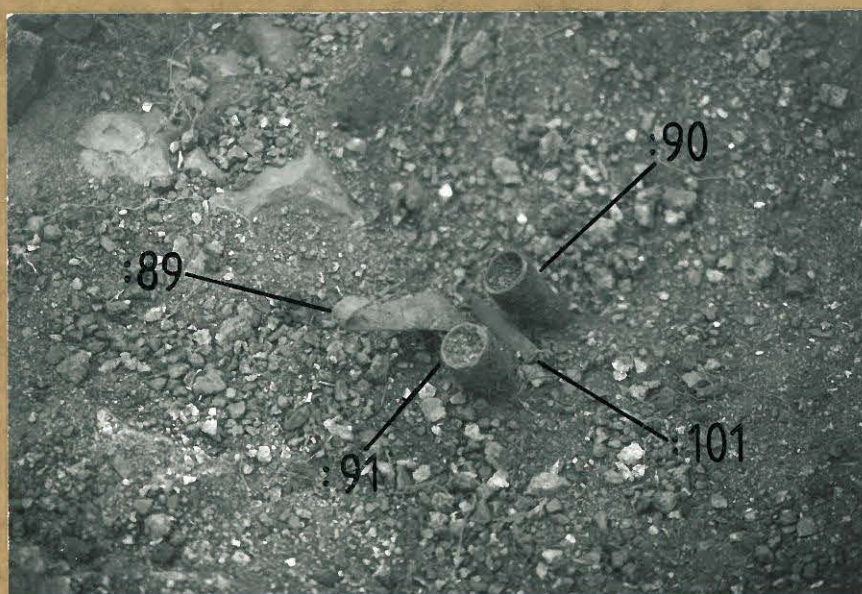
F. 103300

Kuva 55. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 88, 89, 91, 92 ja 108 in situ.
Kuva idästä.

F. 103302

Kuva 56. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 88, 89, 91, 92 ja 108 in situ.
Kuva idästä.

F. 103303

Kuva 57. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt
: 89, 90, 91 ja 101 in situ.
Kuva kaakosta.

Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1943

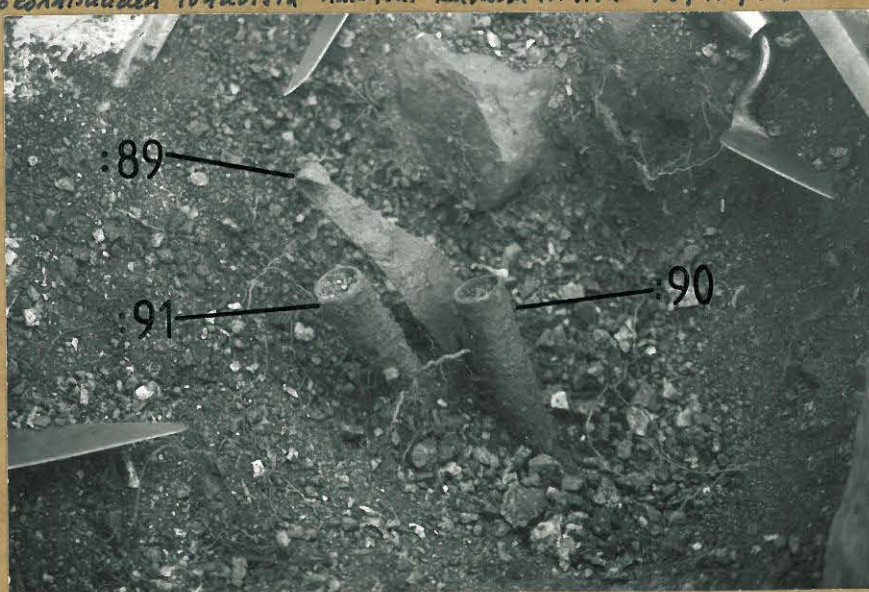

F. 103306

Kuva 59. Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kuvassa Erkki Hannonen (vas.) ja Iiro Vuorio. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva koillisesta.

F. 103307

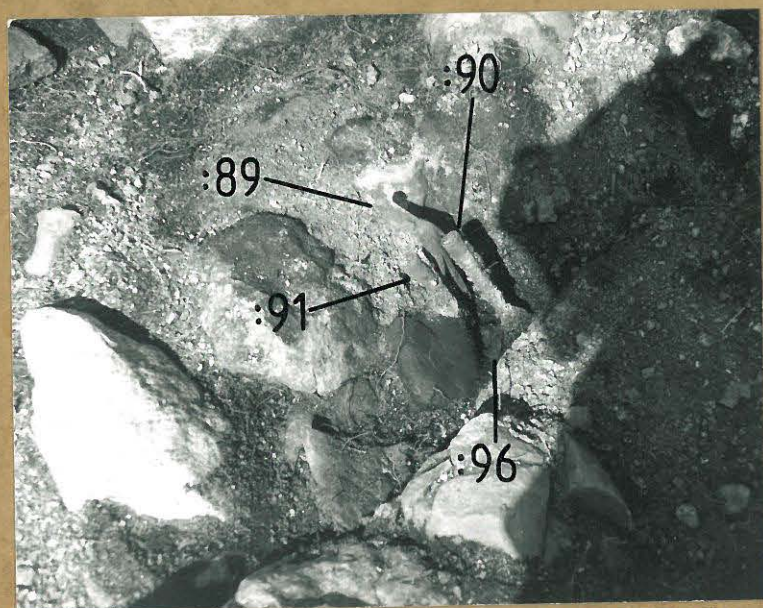
Kuva 58. Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kuvassa Erkki Hannonen (vas. alhaalla), Jaakko Laaksonen (vas. ylh.) ja Iiro Vuorio (oik. alh.) ja Leena Leppikangas. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91.

F. 103308

Kuva 60. Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90 ja 91 in situ. Kuva idästä.

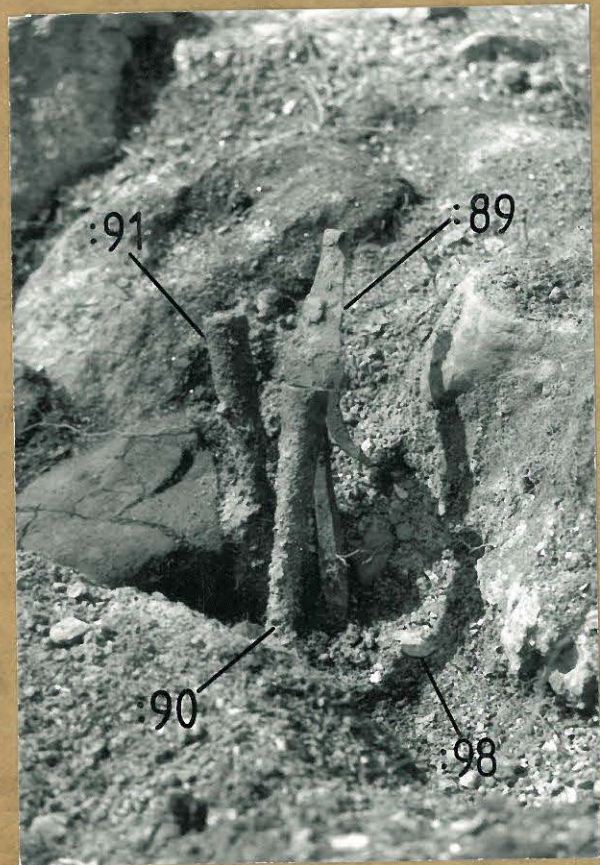
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
Kalmisto A 1993

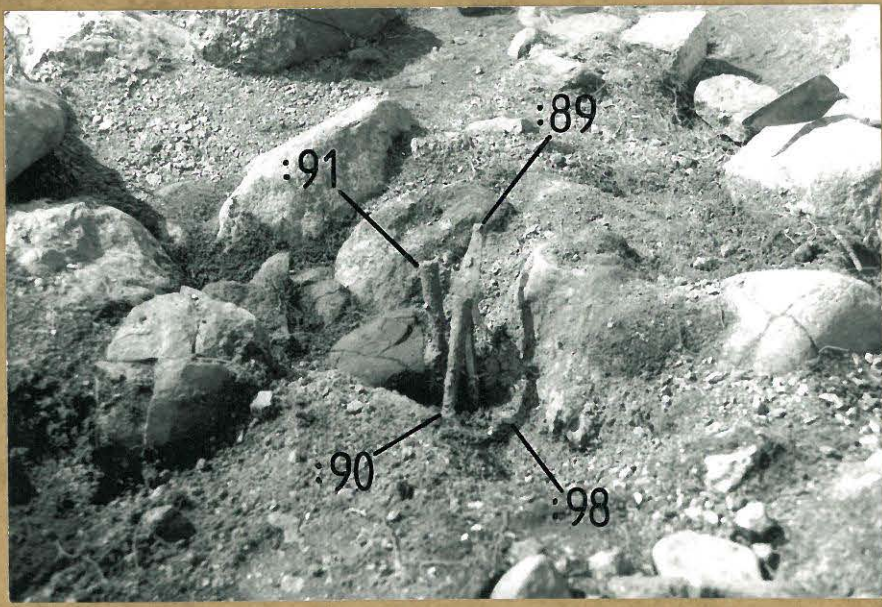
Kuva 61. Löytökokonaisuuden KM 27777:
88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ.
Kuva itäkaakosta.

F. 103316
Kuva 62. Löytökokonaisuuden
KM 27777: 88-144 löydöt :89
90, 91 ja 96 in situ. Kuva koillisesta.

F. 103317
Kuva 63. Löytökokonaisuuden KM
27777: 88-144 löydöt :89, 90, 91
ja 98 in situ. Kuva pohjoisesta.

F. 103318
Kuva 64. Löytökokonaisuuden KM 27777: 88-
144 löydöt :89, 90, 91 ja 98 in situ. Kuva
pohjoisesta.

Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

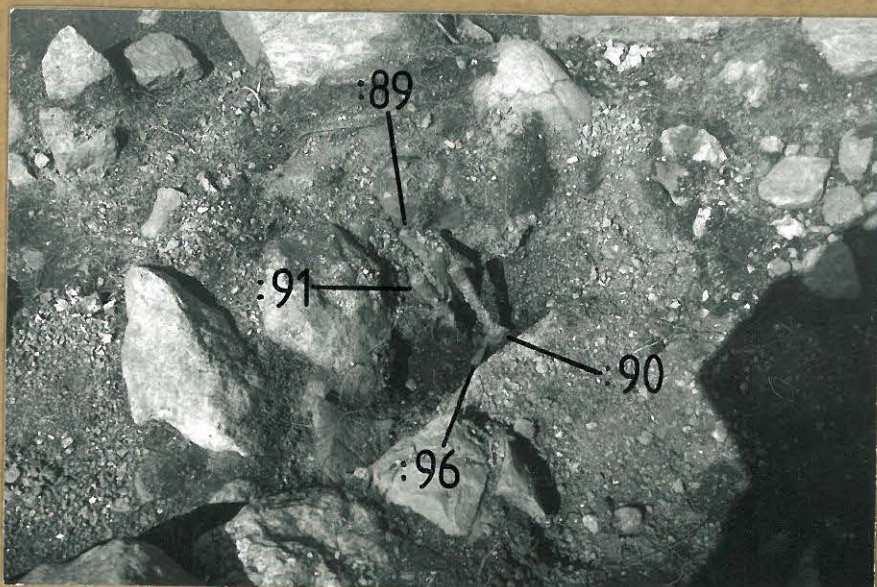
f. 103319

Kuva 65. Työkuva. Leena Söyrinki-Harmo ja Iiro Vuorio kaivavat löytökokonaisuutta KM 27777:88-144. Kokonaisuuden löydöistä näkyvissä kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva pohjaisesta.

f. 103320

Kuva 66. Työkuva. Löytökokonaisuutta KM 27777:88-144 kaivetaan. Kokonaisuuden löydöistä näkyvät kuvassa in situ :89, 90 ja 91. Kuva pohjaisesta.

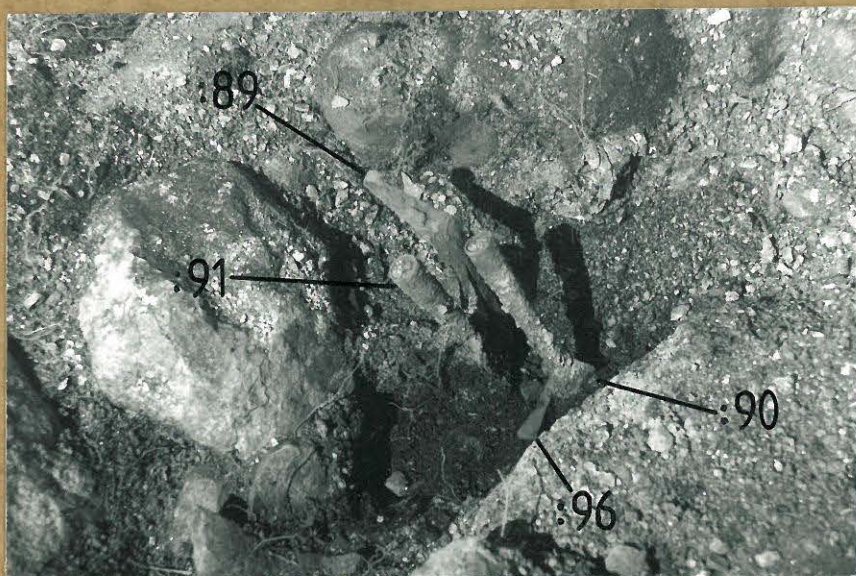

f. 103322

Kuva 67. Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ. Kuva itäkaakosta

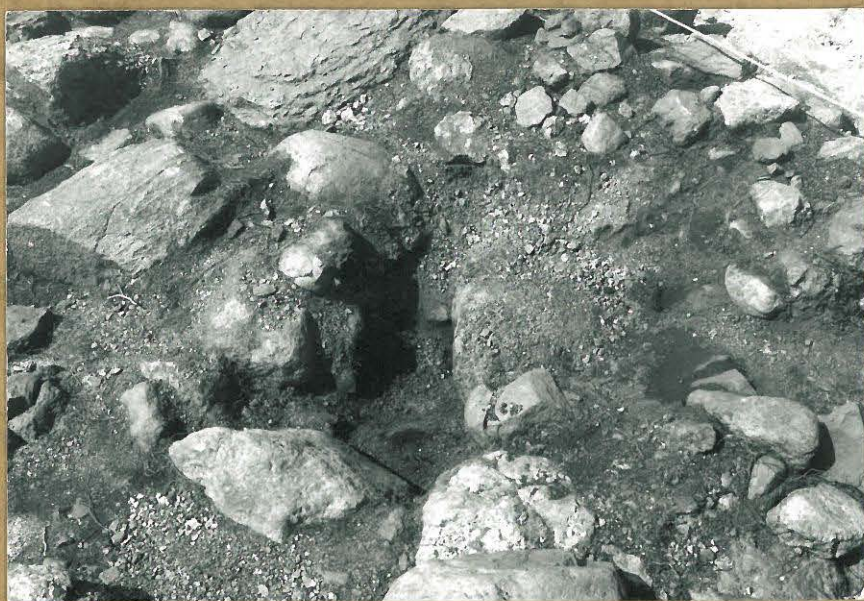
Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103321

Kuva 68. Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 löydöt :89, 90, 91 ja 96 in situ. Kuva itäkaaluista.

F. 103325

Kuva 69. Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 paikka, kun kokonaisuuden kaikki näkyvirran olevat löydöt on otettu pois. Kuva eteläkaaluista

F. 103327

Kuva 70. Löytökokonaisuuden KM 27777:88-144 paikka, kun kokonaisuuden kaikki näkyvirran olleet löydöt on otettu pois. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä pohjoisluode.

Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1913

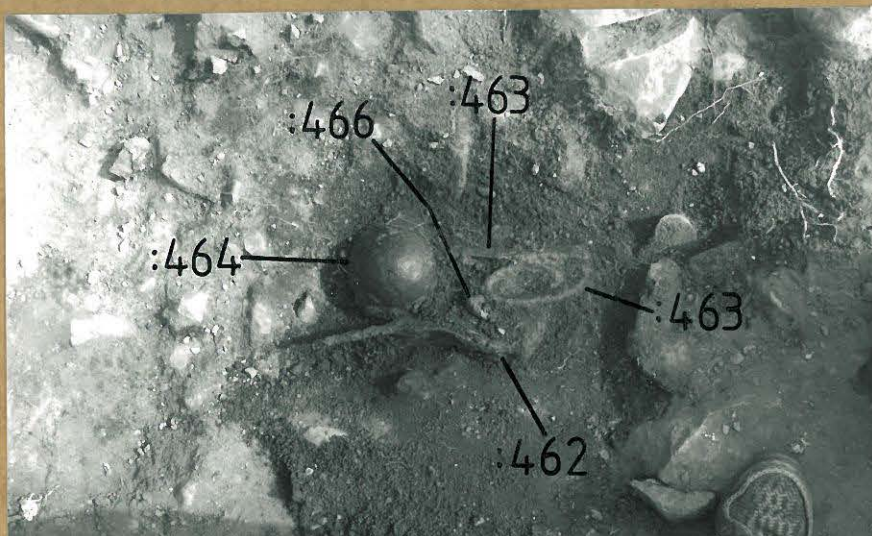
F. 103188

Kuva 71. Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463 ja 464 in situ. Kuva luokasta.

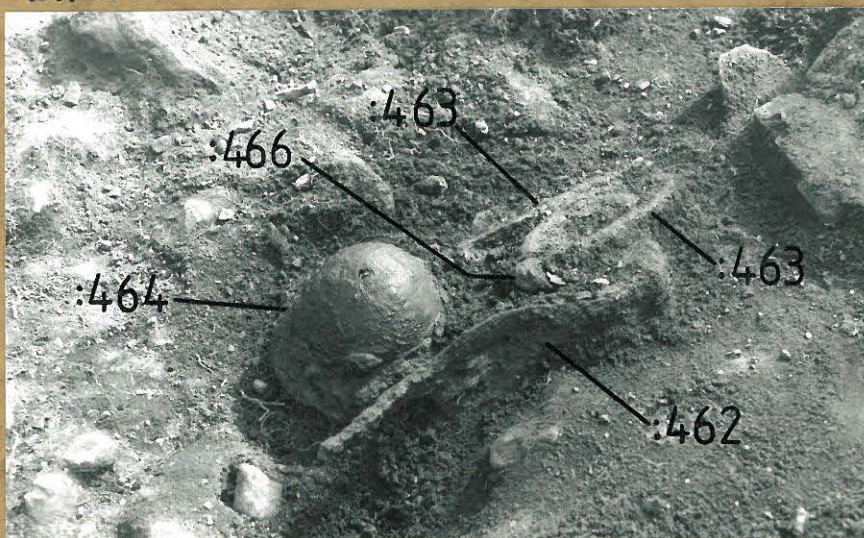
F. 103191

Kuva 72. Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463 ja 464 in situ. Kuva luokasta.

F. 103196

Kuva 73. Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463, 464 ja 466 in situ. Kuva päältä, kuvassa ylhäällä kaakko.

F. 103197

Kuva 74. Löytökokonaisuuden KM 27777:462-475 löydöt :462, 463, 464 ja 466 in situ. Kuva pohjoisesta.

Foto: Jyri Saukkonen

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103209

Kuva 75. Krapusolku KM 27777:35 in situ.
kuva kaakosta.

F. 103210

Kuva 76. Krapusolku KM 27777:35 in situ.
kuva kaakosta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103185

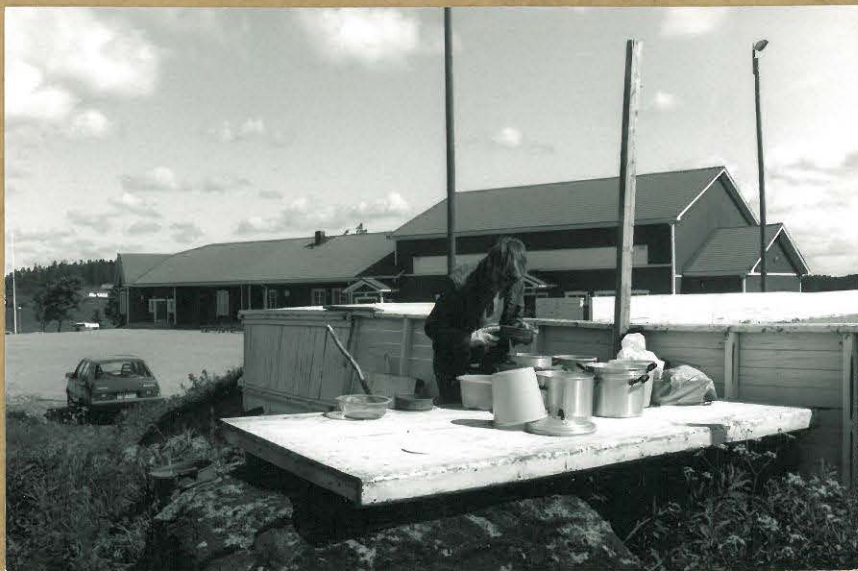
Kuva 77. Veikö. KM 27777:408 in situ. Kuva pohjoisesta.

F. 103186

Kuva 78. Veikö. KM 27777:408 in situ. Kuva pohjoisesta.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
kalmisto A 1993

F. 103232

Kuva 79. Työkuva. Ranno
Lähdekorpi kelluttaa makro-
fossiilinäytteitä kaivauspai-
kan vieressä.

F. 103250

Kuva 80. Marjatta Aalto ja
Ranno Lähdekorpi kelluttavat
makrofossiilinäytteitä kaivaus-
paikan vieressä.

F. 103231

Kuva 81. Ranno Lähdekorpi
kelluttaa makrofossiilinäytteitä
kaivauspaikan vieressä.

Foto: Jyri Saublionen

Hei 21.9.1994

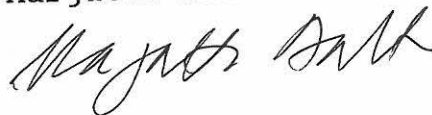
Marjatta Aalto
Kasvitieteen laitos
PL 7 (Unionink. 44)
00014 Helsinki

Hei Jyri,

Soittoosi viitaten lähetän nämä Laitilan Vidilän 1993 kaivauksen jyvämääritykset sekä suomeksi (alla), että englanniksi (ohessa). Jos on kysyttävää, niin soita 1918647 (työhön) tai 6983801 (kotiin)!

yst. terveisin

Marjatta Aalto

LAITILA, KODJALA, VIRILÄN VAINIONMÄKI, MEROVINKIAIKAINEN (700 LUKU) POLTTOKALMISTO, kaivanut 1993 SAUKKONEN, määrittänyt AALTO 1994 (vrt. PURHONEN & RANTA 1991).

POLTTOKALMISTOKUMPARE

Analysoitu Näytteitten lukumäärä kaivaustasot kasvilöytöjä	LIESIKUOPPA,		PAALU		MUITA	
	1 tason 5 alta n	1 5: alta n	1 5: alta n	15 taso II n	summa	%
OHRA (Hordeum vulgare)	15	7	3	25	30	
VEHNÄ (Triticum aestivum)	12	2	3	17	20	
KAURA (Avena sativa)	2	-	1	3	4	
RUIS (Secale cereale)	5	-	-	5	6	
HERNE (Pisum sativum)	3	-	5	8	10	
HÄRKÄPAPU (Vicia faba)	3	-	-	3	4	
PELLAVA	4	12	1	17	20	
TANKIO (Camelina sativa)	5	-	-	5	6	

83 100%

TABLE 10.

LAITILA, KODJALA, VIRILÄ VAINIONMÄKI, MEROVINGIAN PERIOD (700-800 AD) CREMATIONS, excavated 1993 by Saukkonen, det. AALTO 1994 (cf. PURHONEN & RANTA 1991).

Analysed locations	CAIRN OF CREMATIONS			TOTAL	%
	SACRIF. PIT (?)	POST- HOLE	OTHER		
Number of locations	1	1	15		
number of grains	n	n			
BARLEY (<i>Hordeum vulgare</i>)	15	7	3	25	30
WHEAT (<i>T. aestivum</i> s.l)	12	2	3	17	20
OATS (<i>Avena sativa</i>)	2	-	1	3	4
RYE (<i>Secale cereale</i>)	5	-	-	5	6
PEA (<i>Pisum sativum</i>)	3	-	5	8	10
BROADBEAN (<i>Vicia faba</i>)	3	-	-	3	4
FLAX (<i>Linum usitatis</i> .)	4	12	1	17	20
GOLD-OF-PLEASURE (<i>Camelina sativa</i>)	5	-	-	5	6
			total	83	100%

LAITILA, KODJALA, VIRILÄN VAINIONMÄKI 1993

Arkeobotaaniset näytteet,

Menetelmät:

Näytteet otettiin kesäkuussa 1993 Virilänkylän koulun viereisestä Vainionmäen merovinkiaikaisesta, useampien hautausten röykkiöstä, normaalin kenttätöskentelyn ohessa.

Näytteet kellutettiin kentällä käyttäen suolaliuos-menetelmää (M. Aalto ja R. Lähdekorpi, kenttätöyt, kellutus)

Laboratoriossa erotettiin siemenet ja muut mielenkiintoiset objektit hiilistä, juurista ja muusta roskasta käyttäen binokulaarista mikroskooppia apuna (tekn. suoritus biol. yo. Mari Aalto).

Näytteet on määrittänyt dos. Marjatta Aalto

Luettelo näytteistä ja määritykset:

(lihavoidut merkittäviä tai *hiiltyneitä siemeniä, ei-lihavoidut resenttejä lajeja)

Näyte 1. 501/201 taso 5

-näyte on otettu kiven alta, joka ei alkuperäisessä asemassaan.

Ei juuri mitään siemeniä/hiiliä.

Näyte 2. 502/201, tasosta 5 alaspäin

-näyte on kiven alta (sama kuin 1. näytteessä)

Chenopodium spp.	2 kpl.
Taraxacum sp	1
Aegopodium podagraria	1
Polygonum convolvulus	1

Näyte 3. 504/200/tason 5:n alta.

HIILIKUOPPA, UHRIKUOPPA?

-näyte, "hiilikuoppa", n. 0,5 m syvä, koverrettiin steriiliin maahan asti. Näytettä saatiin useita 9 l:n ämpäreitä. Runsaasti hiiltä, luuta kohtalaisesti.

*Triticum aestivo-compactum, leipävehnä	5
*Triticum sp. paloja (cf.aestivo-copactum)	6
*Triticum dicoccum, Emmervehnä	2
*Hordeum vulgare, kuorellinen ohra	15
*Hordeum, palasia	6
*Secale cereale, ruis	5
*Secale, paloja	19
*Avena sativa, kaura	2
*Avena sp. paloja	10
*Viljaa indet.(ei määritettävissä)paloja	> 100
*Pisum sativum, kokonaisia herneitä	3
* " " , herneen palasia	7
*Vicia faba, kokonaisia härkäpapuja	3
* " " , pavun palasia	5
*Linum usitatissimum, pellava, simeniä	4
*Camellina sativa, tankio, lituja+siem.	5
*"Puuroa", cf ruokakuonaa, isoja paloja	11
* ruokakuonaa, murusina	>100

* <i>Bunias orientalis</i> , idänukonpalko, lituja	3
* <i>Vaccinium oxycoccus</i> , karpalo, lehtiä	3
* <i>Galium spurium</i> /aparine, pelto-/kierumatara	19
* <i>Polygonum aviculare</i> , pihatatar	5
* <i>Scleranthus annuus</i> , viherjäsenruoho, verhiö	4
* <i>Spergula arvensis</i> , peltohatikka	6
* <i>Thlaspi arvense</i> , taskuruoho	3
* <i>Lycnis viscaria</i> , mäkitervakko	1
* <i>Echium vulgare</i> , neidonkieli	1
* <i>Trifolium</i> sp., apila	2
* <i>Vicia</i> spp. virnoja	5
* <i>Lathyrus</i> spp. nätkelmiä	11
* <i>Arrhenatherum elatius</i> ssp. <i>bulbosus</i> , heinäkaura, tyvimukuloita	5
* <i>Carex</i> spp., saran pähkylöitä	11
* <i>Chenopodium</i> spp. savikoita	5
* <i>Potentilla palustris</i> , kurjenjalka	1
* <i>Ranunculus acris</i> , niittyleinikki	3
* <i>Sorbus aucuparis</i> , pihlaja	1
* <i>Galeopsis</i> spp. pillikkeitä	5
* <i>Alnus glutinosa</i> , tervaleppä (pähkylä)	1
*silmuja (lehtipuun,-pensaen), useita	

Näyte 4. Ruutu 498/200/2, röykkiön huipulta

* <i>Avena sativa</i> , kaura	1
* <i>Hordeum vulgare</i> , kuorellinen ohra	2
* <i>Triticum</i> sp. vehnä	2
* <i>Cerealia</i> indet., jyvän paloja	8
* <i>Juniperus communis</i> , katajan siemeniä	8
<i>Linum usitatissimum</i> , pellavan kota, ei-hiilt.1 RUNSAASTI HIILTUMÄTTMIÄ, RESENTTEJÄ(?) PELTO- RIKKARUOHOJA (SUVUISTA <i>Alchemilla</i> , <i>Carex</i> , <i>Chenopodium</i> , <i>Polygonum convolvulus</i> , <i>Stellaria</i> <i>Taraxacum</i> <i>viola</i> <i>Viola</i> ym.)	

Näyte 5. Ruutu 497/200/2, röykkiön laelta

* <i>Triticum dicoccum</i> , emmervehnä	1
* <i>Cerealia</i> indet., jyvän paloja	3
* <i>Juniperus communis</i> , katajan siemeniä	2
* <i>Galium aparine</i> /spurium, kieru/peltomatara	2
* <i>Potentilla</i> sp., hanhikki	1
<i>Rubus idaeus</i> , hiiltymätön vadelman siemen Runsaasti hiiltymättömiä peltorikkaruohoja	1

Näyte 6. Ruutu 495/200/2, röykkiön laelta

Runsaasti hiiltymättömiä peltorikkaruohoja

Näyte 7. Ruutu 499/200/2, röykkiön laelta

Runsaasti hiiltymättömiä peltorokkaruohoja

Näyte 8. Ruutu 499/202/2, röykkiön laelta

Runsaasti hiiltymättömiä rikkaruohon siemeniä

Näyte 9. Ruutu 500/203/5 tasosta alaspäin kiveykeen
asti, paalunsija.

* <i>Triticum dicoccum</i> , emmervehnä	2
* <i>Hordeum vulgare</i> , kuorellinen ohra	7
* <i>Linum usitatissimum</i> , pellavan siemeniä	12
* <i>Chenopodium album</i> coll., savikan siem.	21

		3
	* <i>Polygonum lapathifolium</i> , ukontatar	9
	* <i>Polygonum persicaria</i> , hanhentatar	7
	* <i>Rosa cf. canina</i> , koiranruusu	2
	* <i>Potamogeton bergholdii</i> , pikkuvita	1
	<i>Betula nana</i> , vaivaiskoivun s.	1
	<i>Fallopia convolvulus</i> , kiertotatar s.	1
	<i>Ulmus montana</i> , vuorijalavan s.	1
Näyte 10.	Ruutu 500/202/2, röykkiön huipulta	
	* <i>Juniperus communis</i> , katajan siemeniä	10
	Hiiltymättömiä peltorikkaruohon siemeniä	
Näyte 11.	Ruutu 498/202/2 (ihmisen hammas löytyi ruudusta kaivauksella).	
	* <i>Hordeum vulgare</i> , ohra, 1 kokon. jyvä,	3
	* <i>Avena sativa</i> , kaura	1
	* <i>Cerealia</i> indet., jyvän paloja	3
	* <i>Juniperus communis</i> , katajan siemeniä	7
	<i>Sambucus racemosa</i> , hiiltynätön terttuselja	1
	Runsaasti hiiltymättömiä rikkaruohojen siemeniä, (<i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Alchemilla</i> , <i>Chenopodium</i> , <i>Polygonum aviculare</i> , <i>Potentilla anserina</i> , <i>Ranunculus</i> , <i>Rumex</i> , <i>Taraxacum</i> , <i>Viola</i> ym.	
Näyte 12.	Ruutu 499/202/2. Kaivauksella ruudusta löytyi rautaesineitä ym. hautaukseen liittyvää.	
	* <i>Cerealia</i> indet., jyvän palasia	3
	* <i>Juniperus communis</i> , katajan siemeniä	13
	hiiltynyttä kuonaa, luuta	
	Runsaasti hiiltymättömiä rikkojen siemeniä, <i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Chenopodium</i> , <i>Ranunculus repens</i> , <i>Lamium album</i> , <i>Stellaria gramineus</i> , sammalia, eläinjäänteitä ym.	
Näyte 13.	Ruutu 495/200/2	
	*hiiltynyttä (ruoka)kuonaa runsaasti, ei siem.	
	Hiiltymättömiä rikkaruohon siemeniä runsaasti (<i>Aegopodium podagraria</i> , <i>Alchemilla vulgaris</i> , <i>Chenopodium</i> , <i>Polygonum</i> , <i>Potentilla</i> , <i>Stellaria</i> , <i>Taraxacum</i> , <i>Viola</i> ym.)	
Näyte 14.	Ruutu 503/200/5, (auraus)jäljet?	
	<i>Chenopodium album</i> , hiiltymättömiä siem.	2
	<i>Chenopodium rubrum</i> , punasavikan siem.	1
	<i>Ranunculus repens</i>	1
Näyte 15.	Yleisnäyte seulan alta	
	Ei löytynyt jyviä tai muita hiiltyneitä siemeniä.	